

Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Kollégium és Pedagógiai Intézet

PEDAGÓGIAI PROGRAM

„Nem a kezdet, ami nehéz –
a befejezés,
a tökéletesítés.”

(Koch Valéria)

„Jugend träumt Taten,
die sie mal vollbringt.”

(Valeria Koch)

Intézményünk jogelődje 1957-ben általános iskolaként a Szigeti úti hajdani hadapródiskolában, 1968 januárjától a jelenlegi, Tiborc utcai 16 tantermes épületben működött. 1980-tól folyik a Tiborc Utcai Általános Iskolában német nemzetiségi nyelvoktatás. 1991 januárjában Pécs Megyei Jogú Város Közgyűlése határozatot hozott az intézmény német nemzetiségi két tanítási nyelvű iskolává való átszervezéséről.

1993. november 25-én közgyűlési határozattal megalapították a 8 tantermes gimnáziumot, amelyben 1994. szeptember 1-jén kezdték meg tanulmányaikat az első gimnáziumi osztályok.

A 2000/2001. tanévtől a Dugonics Utcai és Szőnyi Utcai Német Nemzetiségi Óvodák 2006/2007. tanévtől a Koch Valéria Kollégium az intézmény intézményegységei, 2004. július 1-jétől fenntartónk a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata. A 2014/15-ös tanévtől intézményünk egysége a Magyarországi Német Pedagógiai Intézet.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	3
NEVELÉSI PROGRAM	5
I. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK.....	5
II. AZ ÓVODA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	7
II.1. AZ ÓVODAI INTÉZMÉNYEGYSÉG NEVELÉSI CÉLJAI.....	7
II.2. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI, TEVÉKENYSÉGEI.....	8
II.3. SAJÁTOS TÖRÖDÉST IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	13
II.4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	14
II.5. TEVÉKENYSÉGFORMÁK.....	15
II.6. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI.....	33
II.7. GYERMEKKÖZÖSSÉGEKKEL KAPCSOLATOS ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK	34
II.8. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK AZ ÓVODÁBAN	35
II.9. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	37
III. AZ ISKOLAI INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA.....	38
III.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJAI	38
III.2. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI	38
III.3. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	40
III.4. NYITOTT OKTATÁSI FORMÁK	41
III.5. A REFERENCIA INTÉZMÉNYI SZEREP	43
III.6. AZ ISKOLA NEMZETISÉGI JELLEGÉBŐL ADÓDÓ FELADATOK	44
III.7. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	45
III.8. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	46
III.9. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	49
III.10. A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG 49	
III.11. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	50
III.12. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK SEGÍTÉSE	51
III.13. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK	51
III.14. A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI	52
III.15. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTEL RENDJE	54
III.16. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA VIZSGASZABÁLYZATA	55
III.17. AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	58
III.18. A FELVÉTELI ELJÁRÁS KÜLÖNÖS SZABÁLYAI	59
III.19. A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI.....	59
III.20. KÖRNYEZETI NEVELÉS PROGRAMJA	61
III.21. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	62
IV. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI PROGRAMJA	64
IV.1. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	64
IV.1.1 OKTATÁSPOLITIKAI, FENNTARTÓI ELVÁRÁSOK ÉS TENDENCIÁK, VÁLTOZÁSOK	65
IV.1.2 TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ELVÁRÁSOK, ÚJ KIHÍVÁSOK	65
IV.1.3 A TANULÓK (TANULÓ-ÖSSZETÉTEL) JELLEMZŐI	66
IV.1.4 FELTÉTELRENDSZER	66
IV.2. A TANULÓK ÉLETRENDJE, TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI.....	68
IV.3. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	70
IV.4. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁSÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI	71
IV.5. A NÉMET NEMZETISÉGHEZ TARTOZÓK KOLLÉGIUMI NEVELÉSE, NEMZETISÉGI KULTURÁLIS ÉS ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI.....	72

IV.6.	A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÓ, TEHETSÉGGONDOZÓ, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉST SEGÍTŐ FOGLALKOZÁSOK TERVE.....	73
IV.7.	A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉGEK ELVEI.....	74
IV.8.	A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	75
IV.9.	A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI.....	76
IV.10.	KAPCSOLATRENDSZEREK.....	77
IV.11.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK.....	78
IV.12.	A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE.....	79
IV.12.1	A TANULÁS TANÍTÁSA.....	80
IV.12.2	AZ ERKÖLCSI NEVELÉS.....	80
IV.12.3	NEMZETI ÖNTUDAT, HAZAFIAS NEVELÉS.....	80
IV.12.4	ÁLLAMPOLGÁRSÁGRA, DEMOKRÁCIÁRA NEVELÉS.....	81
IV.12.5	AZ ÖNISMERET ÉS A TÁRSAS KULTÚRA FEJLESZTÉSE.....	81
IV.12.6	A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS.....	82
IV.12.7	A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉGRE NEVELÉS.....	82
IV.12.8	FELELŐSSÉGVÁLLALÁS MÁSOKÉRT, ÖNKÉNTESSEG.....	85
IV.12.9	FENNTARTHATÓSÁG, KÖRNYEZETTUDATOSSÁG.....	86
IV.12.10	PÁLYAORIENTÁCIÓ.....	87
IV.12.11	GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI NEVELÉS.....	87
IV.12.12	MÉDIATUDATOSSÁGRA NEVELÉS.....	88
IV.13.	A KÖTELEZŐEN BIZTOSÍTANDÓ FOGLALKOZÁSOK.....	88
V.	PEDAGÓGIAI INTÉZET.....	91
V.1.	A MAGYARORSZÁGI NÉMET PEDAGÓGIAI INTÉZET BEMUTATÁSA.....	91
V.2.	A PEDAGÓGIAI INTÉZET NEMZETISÉGI JELLEGE.....	91
	HELYI TANTERV.....	94
I.	AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, EZEK ÓRASZÁMAI.....	94
I.1.	ÓRASZÁM TÁBLÁZATOK.....	94
I.2.	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE.....	95
I.3.	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV FELETTI ÓRASZÁMOK.....	96
I.4.	A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA.....	96
I.5.	MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	98
I.6.	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	98
I.7.	A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	98
I.8.	A CSOPORTBONTÁS ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSI ELVEI.....	100
II.	A TANULÓK ELŐMENETELE.....	100
II.1.	A FOLYAMATOS TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI ÉS KÖVETELMÉNYEI.....	100
II.2.	AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI.....	100
II.3.	A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI, FORMÁI.....	104
II.4.	FEGYELMEZŐ INTÉZKEDÉSEK FORMÁI ÉS ALKALMAZÁSÁNAK ELVEI.....	104
II.5.	AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI.....	105
II.6.	ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK SZEMPONTJAI.....	105
II.7.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK.....	105
III.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE.....	106
IV.	A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	106
	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA.....	107

NEVELÉSI PROGRAM

I. Pedagógiai alapelveink

- Intézményünk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása: -

Nyelveket magas szinten beszélő, a magyarországi német nemzetiség értékeivel azonosulni tudó, a világra nyitott, önmagáért és környezetéért felelősséget vállaló, demokratikusan gondolkodó, az európai humanista hagyományokra, a magyarországi eredményekre épülő, erkölcsiségben és szellemiségben felnövekvő és ennek jegyében cselekvő polgárok nevelése és oktatása.

Az intézménybe heterogén neveltségi szinttel, más-más családi háttérrel és eltérő szintű német nyelvtudással rendelkező gyermekek érkeznek. A nevelőtestület nyolcadik és tizenkettedik osztály végére a német nyelvet jól beszélő, a magyarországi német nemzetiség értékeivel azonosulni tudó, a világra nyitott, sokoldalú, harmonikus, jó neveltségi szinttel rendelkező személyiségeket szeretne belőlük formálni, akik iskolás éveik alatt olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal gazdagodnak, amelyek birtokában meg tudják majd találni helyüket az európai nyitott társadalmakban. Fő törekvésünk a német nemzetiségi tudat minden összetevőjének ápolása (nyelv, kultúra, kisebbségpolitika, történelem stb.). Az egységes iskola a társadalmi szükségleteket is figyelembe véve erősíti és az angol nyelvvel bővíti a tanulók nyelvi kifejezési lehetőségeit, hozzásegíti őket a sikeres pályaválasztáshoz. Intézményünk nemzetiségi óvoda, iskola és kollégium, ahol a nevelés és oktatás nyelve 50 %-ban a német nyelv, de nem német származású tanulókat is fogadunk. A német népcsoport nyelvének elsajátításával, kultúrájának, történelmének, a kisebbségi jogoknak és azok gyakorlásának megismertetésével, a hagyományőrzéssel hozzájárulunk a pozitív azonosságtudat kialakításához és erősítéséhez.

Az óvoda megteremti az alapokat mind a nyelv, mind a neveléssel összefüggő területeken, amelyekre az iskolai intézményegység épít.

A kollégium megteremti a tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs lehetőség a tanulmányok folytatásához, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítéséhez, a német nemzetiség nyelvén történő oktatáshoz, az esélyegyenlőség biztosításához. Szociális és érzelmi védőhálóként működik ott, ahol a szülő nem tudja biztosítani a szükséges körülményeket a tanulmányok folytatásához, vagy az iskola eredményes befejezéséhez.

Az intézményünkben tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni. Alapértéknek tekintjük a mássággal szembeni nyitottságot, a közösségen belüli türelmet, az emberi szabadság és korlátainak felismerését, és mindezek tudatos vállalását. Ápoljuk a magyarországi német nemzetiségi és magyar kultúra hagyományait, erősítjük a kölcsönös egymásrataltságból eredő összetartozás-tudatot. Céljaink elérésében fontos eszközök a nyitott oktatási formák, amelyek a tudás közvetítése mellett a tanulók jövője szempontjából elengedhetetlen kompetenciákat erősítik.

Intézményünkben olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek érdekében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját intézményi életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás és nevelés során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az intézmény életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk

Intézményünkben a gyerekek és tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg valamint testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit, kulcskompetenciáit fejleszti és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújt
- tanulóink a gimnázium utolsó évfolyamának végére olyan szintre fejlesztik kulcskompetenciáikat, amely felvértezi őket a felnőttkorra, valamint biztosítja a további tanulás eredményes folytatását a felsőoktatásban
- intézményünk olyan - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó - ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben
- megismertetjük tanulóinkkal nemzeti és német nemzetiségi kultúránk és történelmünk eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és hagyományait, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk bennük a haza, a nemzetiségi közösség, a szülőföld iránti szeretetet
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit és az eredményes tanulás technikáját
- legyen tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete
- fontosnak tartjuk, hogy a gyerekekben és tanulóinkban kialakuljon az egyén és a közösségek iránti tisztelet
- segítünk észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására

Intézményünk - elsősorban a szülőkkel ápoltt kapcsolatok révén - folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- a Pécsi Német Önkormányzattal, a német írott és elektronikus médiával (Unser Bildschirm, Rundfunk), a Lenau-Házzal, a megyei német önkormányzattal,
- lehetőséget teremtünk arra, hogy intézményünk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a városunkban található oktatási intézményekkel és közművelődési intézményekkel
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy intézményünk - eddigi hagyományaihoz híven - továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

II. Az óvoda nevelési programja

II.1. Az óvodai intézményegység nevelési céljai

Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú testi- lelki fejlődésének elősegítését célozzuk.

A gyermekeket megillető jogokat, alapvető személyiségjogokat tiszteletben tartjuk az egyenlő esély, hozzáférés biztosításával.

Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Szabad, önállóan gondolkodó, érdeklődő, kiegyensúlyozott, szeretetteljes emberi jellem megalapozása a célunk, aki kötődik nemzetisége nyelvéhez, kultúrájához, toleranciára, a másság elfogadására is képes.

A gyermekek találkoznak a magyarországi németek kultúrájával, hagyományaival, életformájával. Óvodai egynyelvű nevelésünk olyan óvodai életmód, mely lehetőség a német nyelv megélésére, a nemzetiségi identitástudat kialakítására, fejlesztésére.

Célunk a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatása német nyelvű környezetben, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, valamint egyéni fejlettségi szintjüket, egyéni fejlődési ütemüket.

A gyermekek megismerkednek népi, irodalmi, zenei alkotásokon keresztül nemzetiségük hagyományaival, a népi kultúra néhány értékes elemével.

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, családjával a háta mögött. A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelésünk felerősíti a család helyét, kötelességérzetét, értékteremtő képességét, pótolhatatlanságát.

Nemzetiségünk kultúrájának, hagyományainak, életformájának megélése, a német nyelv aktív használata kiemelt, közös feladatunk szoros együttműködésben a családi neveléssel, melyre építünk. Professzionális német nyelvi nevelést kívánunk megvalósítani, amit játékosan, élményszerűen, az egész gyermeki személyiséget fejlesztve szervezünk.

Egynyelvű német óvodai nevelésünk során tekintettel vagyunk az életkori és egyéni sajátosságokból adódó eltérő fejlődési ütemre, hátrányok kiegyenlítésére.

Gyermekkép, óvodakép

Nyitott, befogadó, játékban nevelő és tanító óvoda, mely egyenlő hozzáférést biztosít a gyermekek számára, hogy a gyermekek egyéni fejlődésük és érésük ütemében alkalmassá váljanak az iskolakezdesre.

Az egynyelvű óvodai nevelés meleg, családi légkörben elősegíti a gyermekek pozitív érzelmi kötődését a német nyelvhez, megteremti az életszerű, sokoldalú érzékelés, a zene, a ritmus jelentőségét figyelembe vevő, utánzásra alapuló, természetes, spontán nyelvtanulás feltételeit.

II.2. Az óvodai nevelés feladatai, tevékenységei

- Az egészséges életmód alakítása.
- Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása.
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Közösségi életre való felkészítés.
- Sajátos törődést igénylő gyermekek nevelése.
- Tehetséggondozás.

Az egészséges életmód kialakítása

Cél

- Egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényeinek kialakítása.
- Szülővel, szükség esetén speciális szakemberrel együttműködve speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A német nyelv alkalmazása az egészséges életmód kialakításánál.

Feladat

- A gyermekek testi-lelki egészségvédelme, testi képességeik fejlődésének elősegítése.
- A mozgás-pihenés összhangjának megteremtése.
- Egészséges életritmus, életmód megalapozása, egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Érzelmi biztonság, állandó értékrend, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása.
- Egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása. Személyi higiénia szokásainak megteremtése, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet védelme és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.
- Szokásrendszer kialakítása német nyelven is.

Egészséges környezet biztosítása

Az óvoda udvara

Az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle mozgásos tevékenységét szolgálja, minden évszakban és a különböző napszakokban. Fontos, hogy a gyerekek óvodai életük minél nagyobb részét a szabadban tölthessék. Az udvarok különböző talajfelületei más-más célt szolgálnak, ezért burkolt és füvesített területtel, egyaránt rendelkezünk. Udvarainknak napos és árnyékos része is van. A mellékhelyiségek az udvarokról jól megközelíthetőek. A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják.

Az egészség megőrzése szempontjából fontos, hogy a gyerekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

A rendszeres szabad levegőn tartózkodás növeli az ellenálló képességet. Tavasszal, nyáron és ősszel, - kedvező időjárás esetén nemcsak a játék, hanem a foglalkozás és az étkezés is történhet a szabadban. A szabad levegőn történő tartózkodás télen sem maradhat el. Ha az idő nem alkalmas a szabadban tartózkodásra, akkor a csoportszobában, ill. tornaszobában, nyitott ablak mellett szervezünk mozgásos játékokat. Külön figyelmet fordítunk a kevésbé mozgékony gyerekek aktivizálására. A betegségből felgyógyulókat folyamatosan szoktatjuk a szabad levegőhöz, az erőteljesebb mozgáshoz.

Az óvoda helységei

Rendszeres alapos takarítás, fertőtlenítés, szellőztetés biztosítja a tiszta egészséges környezetet.

A gyermekek gondozása

A gyermekek gondozása az egészséges életmód, a testápolás, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés helyes szokásaink elsajátítását célozza.

A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását az óvodában a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé, ami a higiénés szokásaik kialakítását is szolgálja.

A gyermekek egészséges életrendjének kialakítását a napirendi szokások folyamatossága segíti. Folyamatos napirend keretében a gyermekek a gondozási műveleteket egyéni szükségleteiknek megfelelően akkor és olyan ütemben végezhetik, ahogy erre már képesek. Óvónői, dajkai vagy társaik segítségével vagy a nélkül.

Az egész napi nevelési folyamatban az óvodapedagógusok, dajkák, gyermektársak modellje, támogatása szociális értékű.

E tevékenységek alkalmat kínálnak a műveletek, használati eszközök, ruhaneműk, evőeszközök stb. német nyelvű megnevezésére, a német nyelv természetes élethelyzetekben történő spontán megélésére.

-- Pihenés, alvás:

A folyamatosság, a csoportszervezés elvei (mindig a gyermekek életkorától függően osztott, illetve osztatlan) lehetővé teszik, hogy a gyermekek nyugodtan pihenhessenek.

-- Táplálkozás, étkezés:

A napirendben meghatározott időkeretek között történnek a gyermekek tempójához igazodva.

A tízórai az erre kijelölt asztalnál folyamatosan történik, az önkiszolgálás jellemzi.

Ebéd, uzsonna alkalmával a gyermekek egyszerre étkeznek. Lehetőség nyílik a naposi teendők gyakorlására.

Étkezés közben senki nem kényszerül az étel elfogyasztására, megengedett a halk beszéd.

A felnőttek kínálják a gyermekeket, kedvet ébresztenek az evéshez, segítenek a kulturált étkezési szokások megismerésében. Folyamatosan megnevezik az evőeszközöket, ételeket, cselekvéseket német nyelven, jó étvágyat kívánnak.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatmegosztásban dolgoznak az étkező gyermekek mellett. Az étkeztetés német nyelven történik.

-- Öltözködés:

A folyamatosság az öltözködésben is érvényes, ez elkerüli a zsúfoltságot, lehetőség van az egyéni segítségnyújtásra, önállóság gyakorlására.

Természetes alkalom nyílik a ruhaneműk, öltözési fázisok német nyelvű megnevezésére, a hétköznapi német nyelvhasználatra.

--Testápolás, tisztálkodás:

A különböző családi háttérből érkező gyermekek higiénés szokásait a folyamatosság során megismeri az óvodapedagógus, a dajka. Az intimitást szem előtt tartva diszkréten segíti, fejleszti a helyes testápolási, tisztálkodási szokások elsajátítását. A gondozási tevékenységek nyelve is a német nyelv.

Megismerik német nyelven is a tisztálkodási szokásokat és az ehhez fűződő eszközöket megnevezik.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Elsajátították az alapvető higiéniai szokásokat, azok betartását igénylik.

Képesek környezetük rendben tartására.

Mozgásukat koordinálják, viselkedésüket képesek szándékosan irányítani.

Személyükhöz kapcsolódó gondozási feladatokat önállóan elvégzik, a témakörben gazdag aktív szókinccsel rendelkeznek, mindkét nyelven.

A gyermekek képesek testi szükségleteiket érzékelni, két nyelven megfogalmazni, azokat önállóan elvégezni.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása.

Cél

- A gyermekek sajátítsák el az életkoruknak megfelelő zavartalan beilleszkedést elősegítő közösségi beállítódást, magatartást.
- Személyiségük alakulása feleljen meg társadalmunk követeléseinek.
- Az alapvető érzelmi állapotra utaló német kifejezéseket megértsék, lehetőség szerint használják.

Feladat

- Barátságos, derűs légkör biztosítása.
- Segítsük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, a szokás-és normarendszer megalapozását, óvodánk értékrendjének elfogadását.
- Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatait pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése, szokás és normarendszer megalapozása.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Közös élményekre, cselekvő tapasztalásra épülő tevékenységek megszervezése.
- Közösségi élet szokásai és a közösségi magatartás kialakítása.
- A gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvései számára lehetőség biztosítása.
- Sajátos törődést igénylő gyermekek nevelése.
- Tolerancia, másság, önértékelés, önbizalom, szerepvállalás, frusztrációtűrési képességének elsajátítása, különbözőségek elfogadása, tisztelete.
- Szülőföldhöz való kötődés erősítése a szűkebb és tágabb környezet megismerésével.
- Baráti kapcsolatok kialakítása és ápolása német nyelvi játékokkal.

A természetes magatartási formát barátságos, kiegyensúlyozott környezetben kívánjuk állandósítani, ezzel biztosíthatjuk a gyermek életritmusa és a külső életrend közötti maximális összhangot. A gyermekek egyéniségét tiszteletben tartjuk, a közösségen belül meghatározott helyet és védettséget biztosítunk számukra, tennivalókkal, feladatokkal látjuk el őket.

Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti kapcsolatok jellemzői:

A szociális tanulásban lényeges elem az egyes normák, értékek, viselkedésformák átvétele. A csoportban fontos utánczési modell a másik gyermek, akit önmagához mér, az óvónő modellértékű személyisége, az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése. A gyermek-dajka kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvónő a gyermekek közösségi életének irányítója és maga is a közösség tagja, aki a gyermeket elfogadással, tisztelettel, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal veszi körül. Minden gyermek igényli és érezni is akarja az óvónő törődését, aki elfogadó, segítő és támogató nevelői személyisége révén mintát jelent a gyermek számára.

A csoport szilárd szokásrendszere, a nevelő felkészültsége meghatározó, magával ragadó, utánczésra ösztönző. Ezért fontos, hogy az óvónő gyermek-közeli, határozott, jó szervező legyen, empátiakészséggel rendelkezzen.

Az egyes normák közvetítésénél, a hétköznapi szituációk alkalmával, következetesség, ugyanakkor megértés jellemezze, aki a gyermekeket szeretetteljesen alkalmazkodásra, önzetlenségre, a másság elfogadására neveli.

Arra törekszik, hogy a gyerekekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánjon.

Az érzelmi nevelés a szocializáció keretein belül történik

Célja:

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig.

A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése.

Baráti kapcsolatok kialakítása és ápolása német nyelvi játékokkal.

A közösség és az egyén, az egyén és a közösség egymásra hatását tekintjük mindig a gyermek fejlődése szempontjából meghatározónak.

Mindig figyelembe vesszük a gyermek fejlettségét, jó szándékát, törekvéseit, ugyanakkor szem előtt tartjuk fejlesztésének feladatait.

Teret engedünk a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek.

A közös játék sokrétűbb, gazdagabb, mint az egyedüli. Közösen lehet eszközöket készíteni, a szerepekben az emberi kapcsolatok sokféleségét lehet megjeleníteni, gyakorolni az egymáshoz alkalmazkodást, a társ vágyainak, véleményének figyelembe vételét. Műd nyílik az önfegyelm, a segítőkészség, a játékszabályok gyakorlására, a siker és kudarc elviselésére, a kölcsönös utánczésra. A játéktevékenységek közben kialakuló kortársi kapcsolatok, az érzelmi nevelés, az egymástól, a társtól való tanulás csíráinak kialakítása fontos szerepet kap a szocializáció elmélyülésének folyamatában.

A baráti kapcsolatok színezik, és erősítik a közösségi érzést, formálják a közösségi életet. Különbözőségek elfogadására, tiszteletére, nevelünk.

Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése

A közös élmények, - különösen, ha azokat aktívan átérték- mindig mély nyomot hagynak a gyermekekben. Közös élményekben részesülnek a közös játék, az érdekes vonzó foglalkozás, a szabadidő hangulatos kitöltése alkalmával. A közös élmény akkor válik maradandó élménnyé, ha abban minden gyermek örömmel részt vesz. Arra törekszünk, hogy a gyermekek átéljék a csoporttársakkal való együttjátszás örömet. Kiváló lehetőségek erre, a közös séták, kirándulások alkalmi, - így juthat a gyermek óvodán kívül is csoportos élményhez.

Évről-évre együtt készülünk és ünnepeljük meg a Márton- napot, Mikulás érkezését, az Adventi időszakot, a Karácsonyt, Húsvétot, Anyák napját, és az évfáráó ünnepegyünket,

gyermeknapot, valamint nemzetiségünk kultúrájából, hagyományából óvodai nevelésünkbe építhető programokat, ünnepeket, jeles napokat, népszokásokat, mint pl. gyermek táncház, hagyományörző kézműves programok, nemzetiségi projektek témahetek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Nyitott, érdeklődő, érzelmileg kiegyensúlyozott személyiségek, elsajátították a szociális magatartás alapvető szokásait.

Képesek a közösségen belüli alkalmazkodásra.

Szociálisan beilleszkednek, aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben.

Együttműködnek életkoruknak megfelelően.

- Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak, elfogadják a kudarcot, örülnek a sikernek.
- Jól érzik magukat a kétnyelvű környezetben, pozitív kötődésük a német nyelvhez.
- A közös ünneplések alkalmával énekelnek, verselnek németül, ünnepélyek, programok nyelve a német nyelv, kivéve az anyák napja, melyen a gyermekek két nyelven szólnak édesanyjukhoz.

Magyar nyelvi nevelés

Óvodai nevelésünk lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek a magyar irodalmi és zenei kultúra értékeivel is megismerkedjenek.

Programunkban helyet kap a magyar nyelvű mese a napi pihenés megkezdésekor, illetve a nevelési év során kb. 5 alkalommal magyar nyelven dolgoznak fel a csoportok egy-egy mesét. Ünnepekhez kapcsolódóan megismernek egy-egy magyar nyelvű verset, mondókát. Megtekintenek magyar nyelvű bábműsorokat, színházi előadásokat.

Az óvónő magyar nyelvű megnyilvánulásaira a gyermekekkel balesetveszély elhárítása, konfliktushelyzet, nevelési helyzet kívánta alkalmakkor, óvodán kívüli programok alkalmával szükség szerint, kifejezés és szómagyarázat esetén jól artikulált, szép, helyes magyar beszéd a jellemző. Magyar nyelvű beszéde is minta a gyermekek számára, gazdagítja szókincsüket, kifejezőképességüket.

Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Cél

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épülő életkori sajátosságoknak megfelelő változatos tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetükről.
- A magyar anyanyelv, a kommunikáció különböző formáinak fejlesztése.

Feladat

- Az értelmi képességek fejlesztése.
- A gyermekek tehetségének kibontakoztatása, illetve a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása.
- Élmények, tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetről.
- Beszélő környezet, helyes mintaadás és szabálykövetítés, javíthatóság elkerülése.
- A gyermek kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, gyermek meghallgatása, gyermeki kérdések támogatása, válaszok igénylése, szókincs gazdagítása jellemzően német nyelven.

A gyermekek értelmi fejlesztésének lehetőségeit magukban rejtik a különböző, változatos tevékenységek.

E tevékenységek a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építenek, rajtuk keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetükről.

Feladat a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése. Az egyes tevékenységek jellegétől, a bennük kiaknázható lehetőségektől függően törekszünk az érzékelés, észlelés, megfigyelőképesség, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás szemléletes, kreativitás fejlesztésére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Értelmi fejlődésben a gyermekek érik el az észleléses, észleléses finommozgásos funkciók magas szintű működését. A kezdetben érzelmektől meghatározott megismerési sémák egyre pontosabbak, teljesebbek, valósághoz hűek legyenek.
- Jelenjen meg a szándékos bevésés és felidézés, a megismerés mellett egyre nagyobb szerepet kapjon a felidézés.
- Fokozatosan növekedjen a szándékos figyelem időtartama, terjedelme, átvitele.
- A gyermekek érik el az elemi, fogalmi gondolkodás kialakulásához.
- Bővüljenek ismereteik természeti, társadalmi környezetükről.
- A német nyelv aktív megélése során önmagukhoz képest bővüljön aktív, passzív szókincsük.

II.3. Sajátos törődést igénylő gyermekek nevelése

A nehezen szocializálható, vagy lassabban fejlődő, vagy koránál alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy elhanyagolt, ill. kiemelkedő képességű gyermekeket, fejlődésüket megkülönböztetett figyelemmel kísérjük. Ők speciális ismereteket, sajátos törődést igényelnek. Szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, gyermek pszichiáter, gyermekorvos, szociálpedagógus, gyógypedagógus, logopédus, konduktor) közreműködésével, szülők együttműködésével.

Tehetséggondozás

„A nevelés feladata segíteni minden ember személyiségének optimális fejlődését, egyéni sajátosságainak, képességeinek kibontakoztatását.” (Kelemen László)

Valamilyen területen minden gyermek tehetséges.

Óvodapedagógusaink feladata, hogy hozzájáruljanak a gyermekek tehetségének felismeréséhez és kibontakoztatásához. Célunk, hogy a gyermekek minél változatosabb tevékenységeket végezzenek, hogy adottságaik megmutatkozhassanak. Az adottságok csakis a pozitív, a gyermeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Feladatunk a fejlődéshez a lehető legkedvezőbb feltételeket biztosítani. (idő, hely, nyugodt elfogadó légkör, megfelelő tevékenység)

A tehetséggel kapcsolatos teendők:

- A tehetség felismerése és differenciált fejlesztése.
- A fejlődési hátrányok megszüntetése.
- A másság kezelése.

A tehetséggondozásnál

- fejlesztjük a tehetséges gyermek erős oldalát,

- erősítjük a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket,
- olyan légkört alakítunk ki a gyermek körül, amely őt elfogadja, személyiségének fejlődését segíti,
- megteremtjük a pihenés, relaxáció lehetőségét.

II.4. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai jelentkezés, felvétel előtt a szülők ellátogatnak gyermekükkel az óvodába tájékozódás, ismerkedés céljából.

Megismerik, figyelemmel kísérik az óvoda honlapját.

A beszoktatás

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülőkkal együtt megteremti a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez, mely körütekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván.

Az óvodapedagógusok tudatosan készülnek az új gyermekek beszoktatására.

Az új kicsik beszokására tág időkeretet biztosítunk.

Az óvónő fokozatosan elnyerheti a gyermek bizalmát, átveheti és biztosíthatja a szülő távollétében a felnőtt kapcsolat biztonságát a gyermekben. Viselkedésére a türelem, másokra irányuló figyelem, empátia a jellemző.

A beszoktatás idejére is vonatkozik az egyéni eltérésekhez, igényekhez történő igazodás.

Fontos a fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség, az óvónő gyengéd, nyugalmat sugárzó magatartása, olyan program specifikus elemek beiktatása, mint pl.: ölbeli játékok, halk zene, meghitt mese, bábjáték, hangszeres játék.

A beszoktatás ideje alatt a szülők megfigyelhetik a kisebbség nyelvén folytatott kommunikációs helyzeteket, gyakorlatot is. A beszoktatás nyelve a német, ill. szükség esetén a magyar nyelv.

Az óvoda csoportszerkezete

A két telephelyen 7 gyermekcsoportban osztott illetve osztatlan szervezeti keretben neveljük a gyermekeket. A gyermekcsoportok kialakításánál figyelembe vesszük a közoktatási törvény csoportlétszám kialakítására vonatkozó előírásait, a szülők kérését, a gyermekek életkorát, nemét, az óvodapedagógusok szakmai véleményét.

Szemponatok a napirend elkészítéséhez

A napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését azzal, hogy megfelelő időkeretet jelöl meg az egyes tevékenységekhez. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend részei bizonyos stabil elemek, amelyektől egyik csoport sem tér el pl.: az étkezés, pihenés ideje. A napirend tartalmaz olyan tevékenységeket is, melyek rugalmasan, a gyermekek igényeinek, érdeklődésének, napi aktualitásnak megfelelően változtathatók.

A napirend összeállításának további szempontjai:

- A nyári és az oktatási időszakban különböző feladatokat kell megoldani.
- A különböző korcsoportokban az egyes tevékenységek más-más időmennyiséget igényelnek (gondozási-, szabadon választott tevékenységek, pihenés, étkezés stb.).

- Korcsoporton belül is eltérőek lehetnek az adott tevékenység elvégzéséhez szükséges időmennyiségek.

A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a játéknak, a spontán tevékenységeknek. Számítalan lehetőséget kínál az óvodapedagógusoknak, hogy közvetetten gazdagítsa a gyermekek játéktevékenységét, illetve abba bekapcsolódjon, vagy a játékot differenciáltan továbbfejlessze.

A folyamatosságban növekszik a játék szerepe, jelentősége, figyelembe veszi a gyermekek tempóját, különböző fejlettségi szintjét és az intimitást.

Nyugodt légkört eredményez, nincs sűrűség, várakozási idő.

Az óvónő időt, lehetőséget biztosít spontán német nyelvi beszédhelyzetek kialakulására, azok továbbfejlesztésére, gazdagítására. Alkalom nyílik a játékeszközök, tárgyak német nyelvű megnevezésére, párbeszéd spontán kezdeményezésére, tartalmas német nyelvű beszélgetésekre.

Szemponatok a hetirend elkészítéséhez

A hetirend a komplex tevékenységformák 1 hétre szóló beosztásának javaslatát tartalmazza. Tervezet jellegű, összeállításában rugalmas, a gyermekek igényeinek, aktualitásoknak megfelelően változtatható.

Tervezi a kötelező foglalkozás számát, idejét (pl.: testnevelés)

Segíti az óvodapedagógust az egyes műveltségterületek közvetítésének tervezésében, valamennyi területet tartalmazza. Kötött, kötetlen, frontális vagy mikrocsoportos foglalkoztatási formában történik. A foglalkozás típusát a heti témák, aktualitások, képesség-, és- készségfejlesztés feladatai határozzák meg. Az óvónő él módszertani szabadságával.

A német nyelvű foglalkozások témái követik a magyar nyelvűekét.

A hetirend, a napirend a csoport faliújságán kerül kifüggesztésre.

A komplex hetirendet, napirendet csoportonként az óvónők maguk készítik el, mely rugalmas, az aktualitásoknak megfelelően változhat.

II.5. Tevékenységformák

Német nyelvű óvodai életmódunkból, nevelésünkéből, nemzetiségünk kultúrájának ápolásából adódó sajátos arculatunk bemutatását, feladatainkat, módszereinket a „Nemzetiségi nevelés, egynyelvű óvodai életmód koncepciója” címmel foglaljuk össze német nyelven.

Az óvoda kapcsolatai a nemzetiségi munkával kapcsolatos feladatok ellátásában

Az óvoda és az iskola kapcsolata – Az óvodai intézményegység nevelő, fejlesztő munkáját az iskolaközpont első láncszemeként, annak nevelési programjával, fejlesztési céljaival és feladataival összhangban végzi.

Óvodapedagógusok, tanítók, tanárok közös gyermekprogramok, továbbképzések alkalmával cserélik ki tapasztalataikat.

Közművelődési intézmények – Ezen intézményeket és rendezvényeiket a gyermekek – életkori sajátosságaikhoz alkalmazkodva – érdeklődésüket, fejlettségüket figyelembe véve látogatják az óvodapedagógusok vezetésével (múzeum, könyvtár, bábszínház, Lenau-ház). A közművelődési intézmények programjainak színesebb tételében, felkérés esetén szívesen részt veszünk.

Kapcsolat a Német Kisebbségi Önkormányzattal –aktívan részt vállalunk az Önkormányzat által szervezett óvodások számára is nyitott programokon (játsszóház, táncműsor, hangverseny, kiállítás)

Játék

A játék az óvodás gyermek legtermészetesebb, legjellemzőbb önkéntes tevékenysége, az óvodai nevelés legértékesebb, leghatékonyabb eszköze. A pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő tevékenység. Érvényesül a szabad játék túlsúlya, mely folyamán az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. A gyermekek a játékon keresztül ismerkednek a világgal, a valóság tárgyaival azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartással, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. Eközben tapasztalatot szereznek közösségi kapcsolatokban, érzelmileg, és értelmileg egyaránt. Játékokban szerzett tapasztalataik a valós világot tükrözik, mely sajátos, gyakran áhított formákat ölt, s melyekben benne vannak emlékeik, élményeik, érzelmeik, képzeletük. Nagy az utánzási vágy, különösen az érzelmileg közelálló felnőttest figyelik meg, s utánozzák. A gyermek fejlődése során megjelenő játékot tudatosan használjuk fel a gyermekek célirányos fejlesztésére, hogy elősegítsük személyiségük fejlődését. Így állíthatjuk a játékot nevelésünk legfőbb eszközévé.

Szerepe kiemelt jelentőségű, az óvoda napirendjében meghatározó.

A szabad játék mindennap visszatérő módon, hosszantartóan, lehetőleg zavartalanul folyjék. Szerepe kiemelkedő jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

Cél:

- A komplex, élményszerű tevékenységek során egyéni adottságaikat figyelembe véve alakuljon, formálódjon személyiségük.
- Fejlődjön a gyermekek magatartása, viselkedéskultúrája, érzelmi, akarat, gondolkodásbeli viselkedése, gazdagodjanak ismereteik.
- Az elmélyült, tartalmas játék során egyénenként rendelkezzenek olyan képességekkel, készségekkel, melyek az iskola megkezdéséhez szükségesek.

Feladat:

- Szabad, elmélyült, spontán játék lehetőségeinek biztosítása.
- Játéktevékenységeken keresztül újabb ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozása.
- Társas kapcsolatok fejlesztése.
- Német nyelvű kommunikáció alkalmazása.
- Népi játékok megismerése a kisebbségi kultúra, illetve az anyanemzet kultúrájából.

Játéktevékenységek legjellemzőbb megjelenési fajtái:

A különböző játékfajták a csoportban folyamatos napirend során egyidejűleg is jelen lehetnek. A gyakorló játék kiindulópontja a véletlen mozgásból való siker, egy újszerű cselekvés ismételtetése, mely örömet okoz. A mozgás mellett figyelmet szentel a gyermek a konkrét tárgyaknak is. Az ismétlés, az ismerősség biztonságot ad.

Játszik a hangokkal, szavakkal is. Az eszközök nevei, cselekvések, mozdulatok német nyelven is elhangzanak.

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket kínáló játékfajta.

A gyermekek alkotó képzelete szárnyal, sok kimondatlan kívánság valóra válhat, konfliktus feloldódhat.

A hétköznapi életből merített témák, szerepkörök feldolgozása során bővülnek ismereteik, megnyílnak társaik előtt. A természetesség tartalmas párbeszédre, beszélgetésekre ad lehetőséget.

A játék lényegéből adódóan elsősorban anyanyelvükön (magyarul) beszélnek a gyermekek. Az óvónő szerepvállalása során az aktuális helyzethez alkalmazkodva spontán, természetes módon kapcsolódik német nyelven a játékba. Német nyelvhasználatában alkalmazkodik a gyermekek ismereteihez. Szerényebb szókincessel rendelkező gyermekek esetén egyszerű, rövid szókapcsolatok mindig ugyanabban a szerkezetben kerülnek alkalmazásra. Fontos, hogy azok a szituációba játékosan illeszkedjenek, a gyermekek számára elfogadható módon dallamosak, utánzásra ösztönzőek legyenek.

Építő, konstrukciós játék jellemzője, hogy az alkotás öröme ösztönzi a gyermekeket. A játék során felmerülő problémahelyzetek megoldása logikus gondolkodást igényel. Szabadon megvalósíthatják fantáziadús alkotásaikat. Német nyelven megnevezik a játékokat, formájukat, színüket, helyzetüket, egyéb tulajdonságaikat.

A szabályjáték lényege a felállított szabályok betartása. A gyermekektől alkalmazkodóképességet, önuralmat, következetességet igényel. Megtanulják a kudarcélmény elviselését, megismerik azt az érzést, hogy a másik sikerének is lehet örülni. A szabályjáték valamennyi fajtája rengeteg lehetőséget rejt magába a német nyelvi ismeretek bővítésére. A gyermekek megismerkednek a kisebbségi kultúra néhány népi gyermekjátékával. Egyes játékok, memóriajátékok, társasjátékok levezetése, játszása németül történik. Így a nyelvet és a játékot a gyermekek összekapcsolják, együtt rögzül. Célszerű, ha az óvónő egyes témakörök feldolgozására maga is készít memóriajátékot, társast.

A dramatizálás, bábjáték személyiségfejlesztő hatása miatt a játék egyik legértékesebb fajtája. Gazdagodik a gyermekek szókincse német nyelven, a bábok segítségével áthidalhatóak a nyelvi hiányosságok, bátrabban, magabiztosabban beszélnek a szereplők. Egyszerűbb szókapcsolatok újabb kifejezésekkel bővülnek, a bábok kedvessége, közvetlensége magával ragadó, utánzásra ösztönző.

Bábjáték, dramatizálás segítségével könnyebben illusztrálhatóak a népmesék, mondókák, ujjjátékok. Szemléletesek, képszerűek, segítik a megértést, megmozgatják a gyermekek fantáziáját.

Barkácsolás, mintázás, kézimunka alkalmával az óvónő megismerteti a gyermekeket néhány népi mesterséggel, lehetőség szerint bevonja a családokat is. A barkácsolt eszközök a gyermek saját örömeire játékát gazdagítják. Megismerik az eszközök, munkafázisok neveit németül is. Megismerkednek néhány népi mesterséggel a német kisebbség kultúrájából.

Udvari játéklehetőségekkel naponta élnek a csoportok, használják a szabadban lévő játékeszközöket. Az óvónők mozgásos-, szabály-, körjátékokat kezdeményeznek németül. Színes eszközökkel motiválják azokat. Természetes a német nyelv használata.

A fejlesztési feladatok megfelelő feltételek mellett valósulnak meg, ezek a nyugodt, kreatív légkör, idő, hely, eszközök, hangulat.

Az óvodapedagógus megteremti a nyugodt, tartalmas játékhoz szükséges feltételeket. A csoport napirendjét úgy állítja össze, hogy a gyermekek játékához elegendő idő álljon rendelkezésre. A csoportszobában sokrétű tevékenységekre alkalmas állandó és mobil játszóhelyeket alakít ki.

Érdekes, színvonalas játékeszközöket kínál a gyermekeknek valamennyi játékfajtaiban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Legyenek képesek csoportban történő együttjátszásra, élményeik eljátszására.
- Játékuk legyen tartalmas, egyéni ötletekkel bővítsék azt.
- Játékukban legyenek kitartóak, a megismert szabályokat tartsák be, társaikhoz alkalmazkodjanak, viseljék el a kudarcot és örüljenek a sikerélményeknek.
- Alakuljanak pozitív érzelmeik társaik iránt.
- Ismerjék meg számos játékeszköz és barkács-tevékenység megnevezését németül is.
- Német nyelvű interakciókra képesek egyéni fejlettségük szerint.

Vers, mese

Cél:

Az irodalmi nevelés a német nyelvi nevelés és a műveltség megalapozását szolgálja. Az irodalmi művek tartalma hozzájárul a gyermekek világképének kialakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, nemzetiségünk egyes hagyományainak megismeréséhez. Erkölcsi, esztétikai értékeket közvetít, igényt alakít ki az irodalmi élményekre.

Feladat:

- Nemzetiségünk kultúrájából, anyanemzet műveiből a gyermekek életkorának megfelelő mondókák, versek, mesék feldolgozása német nyelven, valamint öt magyar nyelvű mese megismerése és feldolgozása magyar nyelven.
- Ünnepekhez kötődően egy-egy magyar nyelvű vers, mondóka megismerése.
- A verselés, mondókázás, mesélés legfőbb segítője legyen a gyermek érzelmi- értelmi és etikai fejlődésének.
- Tájékoztassa a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, megfelelő viselkedésformákról.
- Igazolja vissza a gyermek szorongásait és feloldást, megoldást kínáljon, illetve örömet jelentsen, élményt nyújtson.
- Segítse a gyermeket, hogy eligazodjon a természeti, társadalmi környezetben.
- Mese útján az óvónő ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Helye az óvodai nevelés folyamatában

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Az irodalommal – mese, vers – gyönyörködtetni akarjuk a gyermeket, aki örömforrásként, jókedvet fakasztó játékként, izgalmas szellemi kalandként, elgondolkodtató valóságmozzanatként éli meg a műfajt, a művet. A gyermek számára fontos, hogy érzelmi, hangulati feszültséget keltsen. A gyermekek számára a versek mondogatásakor a tevékenység a döntő, amelyhez kapcsolódnak, amelyet ritmusossá, játékosá tesznek. A ritmusos, játékos verses mesék magukban hordozzák a beszéd, a gondolkodás, a személyiségfejlődés nélkülözhetetlen pszichés feltételeit. A jól megválasztott irodalmi alkotások mindig pozitívan hatnak a gyermekekre, s gazdag személyiségformáló hatásukon túl szerepük van a gyermek és az óvónő közti jó viszony kialakulásában, - ugyanis a gyermek csak attól tud tanulni, akit szeret.

A mese-vers a gyermekeket a másik emberhez kapcsolja, erős belső aktivitásra, vagy játékosra serkenti.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Ritmusa, képi ereje, hangulata fogva tartja a képzelőerőt. Oldja a szorongást, melyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki.

A mindennapi mesemondás a nap fontos eseménye, a gyermek mentálhigiéniájának elmaradhatatlan eleme alkalmait a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremti meg az óvónő. Pihenés megkezdése előtt magyar nyelvű mesével is segítjük a gyermekek mentális higiéniájának erősítését, meseélmény biztosítását.

Ritmikus ismételtetésekkel, képzeleti képek összekapcsolásával, nyelvi, stilisztikai, akusztikai, mimikai eszközökkel, a szöveget kísérő mozdulatokkal tesszük a mesélést élményszerűvé.

A gyermekek kezdetben egyszerűbb szerkezetű, cselekményű állatmesékkel, láncmesékkel, a mindennapi életről szóló rövid történetekkel ismerkednek, majd eljutnak a népmesék bonyolultabb képi világához, történéseihez.

Az anyanemzet kultúrájából származó már ismert, egyszerűbb szerkezetű és nyelvű mesét bábozás, dramatizálás során dolgoznak fel német nyelven párbeszédes cselekvéssel.

A mondókák, versek kiválasztásánál fontos szempont a ritmikusság, játékoság, képszerűség mely lehetőleg mozgással társul. Szívesen mutatják, utánozzák a gyermekek az állatok mozgását, hangját, természeti jelenségek hangjait.

Nemzetiségünk kultúrájából merített verseken, mondókákon keresztül megismernek a gyermekek néhány nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományt, szokást is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen, örömmel hallgatnak és mondanak meséket, mondókát, verseket mindkét nyelven.
- A megismert szavak jelentését értik, megfelelően használják.
- Részt vesznek dramatikus játékokban, közös műsorkészítésben.
- Képesek a hallottak képi megjelenítésére. (dramatizálás, bábozás)
- Ismert meserészletet képesek szóban kiegészíteni, megnevezik a mese legfontosabb elemeit, szereplőit.
- Figyelmesen végighallgatják az óvónőt.
- Alkalmazzák a kapcsolatteremtés szabályait.
- Tudnak könyvben kép alapján tájékozódni, óvják a könyv állapotát.
- Képesek legyenek korunknak megfelelő színházi előadás követésére.

Ének, zene, énekes játék

A zene, a mozgás, az énekes játék a gyermeki lét egyik legfőbb öröme. A gyermek spontán énekelget, nyitott a ritmusokra, a zene önkéntelen mozgásokra készíti.

Cél:

- A gyermekek zenei élményhez juttatása.
- Zenélés, éneklés tevékenységének megszerettetése.
- Zenei képességek, zenei kreativitás készségek kialakítása, fejlesztése.
- A népi, a műzenei és más népek dalainak megismertetése.
- Ritmusérzék, harmonikus, szép mozgás, zenei hallás, emlékezet fejlesztése.

- Közösségi élmények biztosítása, közös éneklésen, zenélésen keresztül.
- Német nemzetiségünk hagyományaihoz, ünnepeihez fűződő szokások, gyermektáncok, néptáncok, gyermekdalok játékok megismerése.

Feladat:

- Tervszerű, folyamatos zenei hatások feltételeinek megteremtése. Példamutató óvónői modell, hangszerek, ritmusjátékos eszközök biztosítása.
- Játék során közös éneklés, zenélés motiválása, zenei érdeklődés felkeltése.
- A gyermekek német nyelvi készségének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal és zenehallgatásra szánt anyagokkal.

Helye az óvodai nevelés folyamatában:

Az óvodában a mondókázás, éneklés, zenélés a gyermekek mindennapos tevékenysége, nem kötődik konkrét időponthoz és mozgáshoz. Akkor jelenik meg, amikor a gyermekeket valami erre motiválja. Az óvónő hagyja, hogy a gyermekek közel kerüljenek a hangszerekhez, kipróbálhassák azokat, az együttzenélés örömmé váljon.

A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Az óvónő játékos együttmozgásokat, ölbeli játékokat kezdeményez a testi-szellemi koordináció, egyensúlyérzék fejlesztésére, melyek kiterjednek a gyermek egész testére. A zene, a mozgás összefüggésben állnak. A gyermek egész testével reagál a zenére: ringatózik, ugrál, stb közben zenei törvényszerűségeket tapasztal: ritmika, szünet, hangerő. A szabad mozgásos játékok alkalmat adnak arra, hogy kapcsolatba kerüljön a szomszédjával.

Játszhat a gyermek az egész kezével (tenyeres játék), fejével (arcmutogató, simogató). A levegővétel és kifújás játéka a jó légzési ritmus kialakulását szolgálják.

Ritmushangszerek kézbeadásával a fogást fejlesztjük. Zenei játékok, mint a billegető, lépcsőt járó, körben járó, kockákra lépő játékok a járásbiztonságot, koordinációs képességet fejlesztik. A hangszeres játékok sokoldalúan fejlesztik a gyermek személyiségét, az öröm, a felfedezés, az önkifejezés élményét nyújtja. Hangszerhasználat során fejlődik a finommotorika, figyelemkoncentráció, alkotó képzelet.

Közös hangszeres zenélés alkalmával a közösséghez való alkalmazkodás, illetve a közösségből való kiemelkedés harmonikus egysége pozitívan befolyásolja a személyiségfejlődést.

Ritmusfejlesztés, az egyenletes lüktetés felismeréssel, elsajátítással kezdődik. Mozdulatok egyenletes időközönkénti ismétlődésével fejleszhető. A ritmusérzék a dal ritmusának felismertetésével, ritmusvisszhang játékkal, tapsolással, ritmuskiemeléssel stb. fejleszhető. A ritmus fontos tartozéka a tempó. Fontos a gyermekeket tempótartásra szoktatni, pl.: gyors-lassú játék.

A vásárolt hangszereket kiegészítettük házilag készített hangszerekkel, illetve zörejkeltő eszközökkel.

A zenei hallás fejlesztése során a gyermekek megkülönböztetnek különböző hangokat, zörejeket, különbséget tesznek hangmagasságok (magas-mély), hangerők (halk-hangos) közt. Fejlesztjük a gyermekek belső hallását dallambújtatásos, dallamvisszhang játékkal. A csend felfedezése után készülnek fel a gyermekek a zenei tapasztalatszerzésre. Improvizációra biztatja az óvónő a gyermekeket. Éneklésük során használjanak hangszereket, ritmusjátékos eszközöket, testhangszereket: dobbantás, csettintés, tapsolás. Az óvónő olyan játékos

tevékenységeket kezdeményez, melyek egyesítik magukban az éneket, a mozgást, a beszédet és a hangszeres játékot. Ha ezek az elemek kölcsönösen áthatják egymást, a zenei tevékenység eredménye az eleven zenei érzés, aktivitás és alkotókészség.

A mondókák elősegítik a ritmikus szövegben az ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta kiejtését, fejlesztik a jó beszédritmus kialakulását és a szép kiejtést.

A népzenei anyagok (német nemzetiségi népzene, magyar illetve más népek zenéje) éneklése során nemcsak zenei neveléshez szükséges fogalmakkal, hanem régi és tájnyelvi szavakkal is gazdagodik a gyermekek szókincse. A népi játékokból, hagyományokból vett viselkedési formákkal a gyermek személyisége, viselkedéskultúrája is fejlődik.

Az óvónő többségben a nemzetiségi kultúra gyermekdalait, illetve az anyaország német nyelvű dalait ismerteti meg a gyermekekkel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Hallgassák szívesen, figyelmesen a bemutatott zenét.
- Énekeljenek bátran, kedvvel, dúdolják az ismert dallamokat, tiszta éneklésre törekedjenek.
- Énekeljenek vissza dallamot.
- Különböztessenek meg és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat dallamban, ritmusban.
- Tudjanak egyszerű táncos mozgásokat végezni.
- Ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget.
- Találjanak ki dallamhoz mozgást, játékot.
- Fejazzék ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- Ismerjék fel dallamotívum alapján hallott dalt, néhány természeti környezetbeli hangot, zörejt, néhány hangszer, ritmusjátészó hangját.
- Ismerkedjenek meg a német nemzetiség zenéjével, népi játékaival, néptáncával, dalaival, mondókáival.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

Cél:

- A vizuális észlelés, emlékezés, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.
- A képi-, plasztikai-, konstruáló kifejezőképességek kibontakozása.
- Szín-, és formavilág gazdagítása.

Feladat:

- Eszközök használatának, a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeinek, eljárásainak megismerése.
- Kézmozgások finomítása, íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.
- Alkotás örömeinek megtapasztalása, igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és esztétikai élmények befogadására.
- Képi gondolkodás fejlesztése.
- Térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Esztétikai érzékük, a szép iránti fogékonyságuk fejlesztése
- Német nemzetiség népi szokásait, hagyományait, szín és formavilágát, sokrétű tevékenységen, barkácstechnikákon keresztül ismerjék meg a gyermekek. Ismerjék meg németül is a tárgyakat, anyagok, munkafázisok neveit.

A vizuális nevelés folyamata, területei

A vizuális nevelés során igazán teret, s lehetőséget kap mindaz, ami szép, harmonikus, esztétikus körülöttünk.

A vizuális nevelés magában foglalja a rajzolást, festést, ábrázolást, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Ezáltal kialakul

- a képolvasás,
- a komponálás képessége,
- a térbeli tájékozódó és rendező képesség,
- a téri-, formai-, színeképzet.

A természet színeire, formáira történő rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével kialakul a szépség iránti vonzódása.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermekek számára. Célja, nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, annak esztétikai értéke, hanem az örömteli cselekvés.

Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek, technikák, minél több lehetősége épül be, a technikák gyakorlására, pontosítására - eleinte gyakorló játék szintjén - minél több ideje, lehetősége nyílik, elér előbb vagy utóbb arra a szintre, amikor művei kifejezővé válnak.

Tükrözik a világ szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.

Ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítunk.

Hagyjuk a gyermeket, hogy

- saját szintjén,
- saját elgondolásai szerint,
- saját élményeit alkossa újra.

Ebben csak akkor segítjük, irányítunk, ha elakad, ha a gyermeknek van szüksége instrukcióra.

A vizuális nevelés a mindennapokban, az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A közvetlen környezet, a spontán vizuális hatások közül a legjelentősebb - a gyermeket csak a feltétlenül szükséges mennyiségű, lehetőleg többfunkciós szemlélődésre, gondolkodásra, alkotásra ösztönző, finoman esztétikus, ugyanakkor egymással is minél inkább harmonizáló tárgyak vegyék körül.

A gyermek tekintete leginkább a szemmagasságban lévő tárgyakon nyugszik - a számára fontosat ilyen magasságban vagy ez alatt helyezük el.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermeket az általa létrehozott dolgokhoz mindig erősebb szál fűzi. Kicsi kortól bevonjuk környezetébe szobrászati tételébe - alakítsa, egészítse ki, rendezze minél többet kedve szerint, hiszen közben spontán cselekvése ismeretre, téri tapasztalatra tesz szert.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosít teret, lehetőséget az óvónő.

Megteremteni a feltételeket, a gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló- és konstruáló képességének fejlődéséhez. Tekintetbe veszi a gyermekek közötti képességbeli különbségeket. Felkelti a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát, biztosítja élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, a gyermekeket az alakítás öröméhez juttatja. A gyermekek valamennyi rajzát, "alkotását" értéként kezeli. Lehetőséget kínál a gyermeki fantázia kibontakozására. A szokások, szabályok rögzüljenek a megfelelő életkorban. A tevékenységek időről-időre változatos sorrendben ismétlődnek. A gyermekek kezébe újra meg újra eszköz kerül hogy begyakorolhassa elsajátíthassa a technikát.

Az óvónő segítségnyújtásban is az egyes gyermek fejlettségi szintjéhez igazodik. Figyelembe veszi, hogy a gyermeknek maga a tevékenység is örömet jelent. Támogatja, hogy a szülők otthon is adjanak gyermeküknek lehetőséget az ábrázolásra, a kész alkotások megbecsülésére.

Megismerteti a gyermekeket közvetlen és közvetve néhány népi mesterséggel: kékfestés, fazekasság, mézeskalács, gyertyaöntés, batikolás, szövés, fonás, nemezelés, stb.

Az ábrázoló tevékenység során az óvónő kihasznál minden olyan lehetőséget, amely az anyanyelvi fejlesztésre lehetőséget ad. Az anyanyelv mellett a német nyelv gyakorlását is beleszövi az ábrázoló tevékenységbe. A gyermek munkájához kapcsolódó német dalok, mondókák, versikék továbblandítik a gyermek fantáziáját, segítik az idegen nyelvvel való játékos találkozást és ez által passzív majd aktív szókincs alakul ki.

A tevékenység gyakorlatának ismertetése beszoktatástól az iskolába lépésig

A beszoktatás időszakában a gyermekek az ábrázolás anyagaival ismerkednek, ez a firkálgatás, rajzolgatás időszaka. Később megjelennek rajzaikon a számukra fontos, általuk megfigyelt és feldolgozott jelenségek, témák (környezet, tárgyak rajzolása, mese, vers illusztráció emberalakok). Iskolába lépésük előtt képesek nagy méretekben együtt is rajzolni földre, aszfaltra, csomagolópapírra, tapétára. A megszokott technikákon kívül újabb rajztechnikákat sajátítanak el (pl. viaszkarcs, papírbatik). A festéshez szükséges eszközök használatának pontos elsajátítása után a gyermekek számára élményt jelent képzeletük, érzelmeik, élményeik megjelenítése. Később egyéni színkeveréssel is próbálkozhatnak, különféle méretű és anyagú papírok felhasználásával készíthetik el saját alkotásukat. Megismerkednek a gombfesték használatával, különböző új technikákat sajátítanak el. A plasztikai munkák is hozzátartoznak a gyermekek mindennapjaihoz. Először csak az agyagokkal ismerkednek, gyurkálják, formálgatják azokat (képlékeny könnyen megformálható anyagok használata: homok, gyurma, agyag). Később természetes anyagokból láncot, különféle figurákat készítenek, emberalakokat, állatokat, tárgyakat mintáznak, részt vesznek a bábok, díszletek készítésében.

A kézimunkázás legalapvetőbb eszközeivel való ismerkedés nagyban hozzájárul az írás technikájának elsajátításához. Az alapvető kézimunkázás elsajátítása után képessé válnak a gyermekek bonyolultabb képek kivarrására, esetleg a szövés technikájának elsajátítására, fonatok készítésére, a fiuk a fával való barkácsolásra.

Építés, találkozás a műalkotásokkal: a gyermekek játékaik során különböző térbeli alakzatokat, (kígyó, vonat, hullámvonal stb.), tárgyakból építéssel kisebb-nagyobb formacsoportokat alakítanak, megfigyelik a környezetükben lévő épületeket. Később nagyobb méretű elemekből búvóhelyeket, sátrakat, homokban, hóban gazdag formavilágú, a gyermekek ötleteire épülő várakat, falvakat esetleg kastélyt építenek.

Közvetlen környezetük épületein kívül megismerkednek az óvónő által kiválasztott műalkotásokkal. Beszélgetnek azok forma, szín és elrendezés világáról. Múzeumokat, kiállításokat is látogatnak.

Az óvónő minden korcsoportban teret enged a gyermeki fantáziának, ötleteit indirekten közvetíti a gyermekek felé. Alkalmat teremt az egyéni önkifejezés mellett a mikrocsoportos munkákra, melyek a közösségi érzés erősödését segítik. Kihasznál minden olyan lehetőséget, ahol az anyanyelv mellett a nemzetiségi nyelv gyakorlására, a gyermekek munkájához kapcsolódó kérdések, dalok, mondókák alkalmazására alkalom adódik. A gyermekek ábrázoló tevékenysége elősegíti és továbbmélyíti nyelvi szókészletük gyarapodását is. Az óvónő az egyszerűbb játékokhoz, a dramatizálásához, bábok készítéséhez kéri a gyermekek segítségét, hiszen saját elképzelésük alapján elkészített tárgyakhoz még jobban kötődnek, még szívesebben használják őket. Az óvónő lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek önmaguk

munkája mellett egymás munkáját is nézegethessék. Ábrázolás közben véleményt mondjanak egymás munkájáról tanácsot adjanak egymásnak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Élmény, emlékezet alapján alkossanak képet.
- Használják a képi kifejezés eszközeit.
- Tudják alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- Saját elképzeléseik alapján díszítsenek, mintázzanak.
- Megfelelően használják az eszközöket, helyes ceruzafogásuk.
- Megnevezik a színeket, azok sötét, világos árnyalatait, színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket, a kisebbségre jellemző szín- és formavilágot.
- Véleményük van saját és társaik alkotásairól.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- Képfelületen kifejeznek elemi térviszonyokat.
- Rendelkezzenek koordinált szem- és kézmozgással.
- Bátran beszéljenek német nyelven elkészült munkáikról, ötleteikről. Tudják az eszközök nevét, a színeket németül megnevezni, tevékenységben való részvételi vágyukat is megfogalmazzák.

Mozgás

Cél:

- Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- Pozitív személyiség tulajdonságok erősítése.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

Feladat:

- Rendszeres lehetőség biztosítása a szabadban és a csoportszobában történő testneveléshez, egészséges életmódot biztosító egyéb tevékenységekhez az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.
- A foglalkozások tartalmában egymásra épülnek a könnyebbtől a nehezebb felé haladnak, változatosak, játékosak.
- A gyermekek megismerkednek a testnevelés eszközeivel, néhány kézi szerszámmal, labdával stb.
- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Nagymozgások, rugalmasság, egyensúlyérzék, állóképesség fejlesztése.

A mozgásfejlesztés lehetőségei az óvodában.

- Szabadidős tevékenységek
- Testnevelés, mint kötelező foglalkozás

A testnevelés foglalkozás egészséges, tiszta környezetben történik, friss levegő biztosítása mellett. Heti egy alkalmat jelent kötelező szervezeti keretben. A bemelegítő, lazító gyakorlatokat (járás, futás) követi a gimnasztika.

Az egyszerűbb mozgásforma megelőzi a nehezebb gyakorlatokat, a rávezető gyakorlatok a főgyakorlatot.

A főgyakorlatokat egyszerre, ill. a nehézségektől függően mikro csoportokban végzi a csoport, minden gyermek a saját fejlettségi szintjén.

Fontos: az óvónő jó szervezőkészsége, határozottsága, magyarázattal kísért bemutatása, a mozgásirány kijelölése, eszközök elhelyezése, a személyhez kötött hibajavítás. A foglalkozás során az intenzív mozgásokat lazító gyakorlatok váltják fel, a gyakorlatok játékosak.

A testi képességek, mint állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség fejlődése kiterjed az akarat, jellembeli tulajdonságaik alakulására is.

Ilyenek: az akaraterő, kitartás, fegyelmezettség, bátorság.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadban, óvodaudvaron lehetőség van a természetes mozgások gyakorlására (futás, mászás, gurulás). Szervezett játékok az udvaron: versenyfutás, labdajátékok, kidobók, Sétákat, kirándulásokat szervezünk, játszóparkokba látogatunk

Testnevelés

A testnevelés folyamatában a gyermekek beszédértése is fejlődik. Megismerik német nyelven a testrészek, eszközök, tornaszerek neveit, mozgások, gyakorlatok elnevezéseit. Megértik és követik a német nyelvű felszólításokat.

A foglalkozás anyaga, témakörei:

Rendgyakorlatok

- Állások
- Testfordulatok
- Menetlépés illetve ütemtartásos alakzatok, alakzatváltoztatások

Előkészítő gyakorlatok, gimnasztika

- Szabadgyakorlatok
- Kéziszer-gyakorlatok
- Társas gyakorlatok
- Padgyakorlatok
- Különböző járásmódok

Főgyakorlatok

Tornavonatkozású főgyakorlatok

- Természetes támaszgyakorlatok
- Talajtorna gyakorlatok
- Függés gyakorlatok
- Szerugrások

Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok

- Futások
- Ugrások
- Dobások

Játékok

- Labdafeldobásának és elkapásának gyakorlása.

- A főgyakorlatokból felépített eszközzel vagy eszköz nélkül végzett játékok és egyéni vagy páros versengések.
- Csoportosan, csapatban végezhető játékok.
- Labdajátékok: gurítások, egymásnak és célba.
- Alsó- és felsődobások helyben és haladásban, labdavezetés.

Testnevelési játékok

- Futó- és fogójátékok.
- A játékok nehezítése különböző eszközökkel, nagyobb korcsoportban.
- Versengések: egyénileg, csoportosan és párban.

Sorversenyek: azonos időben azonos feladatot oldanak meg.

Váltóversenyek: egyenként folyamatos egymásutánban oldják meg a gyermekek a feladatot.

Módszerek: magyarázat, bemutatás, beszélgetés, játékos gyakorlatvezetés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek tudjanak harmonikusan, összerendezetten mozogni (járás, futás, mászás).
- Ismerjék a testnevelésben használatos szakszavakat.
- Képesek legyenek az utasításra történő gyakorlatvégzésre.
- Tudjanak felvenni különböző alakzatokat (kör, sor, oszlop).
- A főgyakorlatokat egyéni képességeikhez mérten tudják minél pontosabban elvégezni.
- Képesek legyenek betartani a szabályokat egy-egy gyakorlatvégzés közben, valamint a játékokban is.
- Vigyázzanak maguk és pajtásaik testi épségére is.
- Német nyelven is ismerjék meg a szakszavakat, testrészeket és legyenek képesek a német nyelven történő utasításra végzett gyakorlatok elvégzésére.

A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

Olyan sokféle tapasztalatszerzés biztosítása, amelyek segítségével a gyermekek életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodnak, tájékozódnak a közvetlen és tágabb természeti, tárgyi és emberi környezetben.

Feladat:

- A valóság objektív bemutatása.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit megismerje, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása a természethez, emberi és tárgyi alkotásokhoz.
- A gyermekek a külső világ megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket is, azokat tevékenységeikben alkalmazzák.
- A gyermekek ismerjék fel a mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli- és téri viszonyokat, alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík- és mennyiségszemléletük.

- Összefüggések megláttatása, önálló véleményalkotás elősegítése, döntési képességek fejlődése a kortárs kapcsolatokban, a környezet alakításában.
- A tapasztalatszerzés alapja legyen az alkalmoszerű, és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, séta és kirándulás.
- Ismerjék meg a gyermekek a német nemzetiségi hagyományokat, tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek védelmét és szeretetét is.

Folyamatismertetés a beszoktatástól az iskolába kerülésig

A környezet megismerése az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Segíti a gyermekek tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti megfigyelőképességüket. A környezet megismerése közben alakul a gyermek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.

A környezet megismerésére nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel. /közösségi nevelés, vizuális nevelés, zenei nevelés, matematikai nevelés/

A gyermek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza.

A tevékenység gyakorlatának elemzése

A természeti és társadalmi környezet témaköreinek anyaga:

A témák kiválasztása függ: a környezet adottságaitól,
a gyermekek érdeklődésétől,
aktuális történésektől.

A környezet megismerésének tartalmát egymástól elkülöníthető, de a gyermek tapasztalatszerzésében elválaszthatatlan területek biztosítják:

A gyermek közvetlen környezete: család, lakás
óvoda,
ruházat, játékszerek
formák, színek.

A gyermek és a természet: évszakok
állatok
növények
az ember, tulajdonságok.

A gyermek a tágabb környezetben: közlekedés
szülőföld, hazai táj,
a világ népei, más népek kultúrája
néphagyományok, szokások
tárgyi kultúra és értékei

A témakörök fokozatosan bővülnek kis-közép és nagycsoportban. A feldolgozás mélysége változó, függ a helyi sajátosságoktól, a csoport korától, összetételétől, fejlettségi szintjétől,

szociális helyzetétől és feltételektől.

A nagyobbak igénylik a téma részletes, különböző irányú kifejtését, feldolgozását, rendezését, bővítését.

Az utánzó, gyakorló szakasz után -- gyermekenként más-más időpontban és formában -- megkezdődik a tapasztalatok ismeretökké válása, azok beépítése a gondolkodásba.

A témakörök kidolgozásának menete

- A téma lebontása résztémákra tárgykörönként.
- Gyűjtőmunka (természetes anyagok, eszközök, termékek)
- Spontán vagy szervezett tapasztalatszerzés.
- Résztémák feldolgozása.
- Kapcsolódási lehetőségek más környezeti témákhoz és tevékenységformákhoz.
- 6./ Élménnyé vált tapasztalatok bekapcsolása a játékba.

Az óvónő beszéde mindig érthető, jól artikulál, mozgás kíséri, megnevezi a tárgyat, cselekvést, vagy egy-egy jelenséget értelmez, szemléltet, tevékenykedtet, élményt biztosít, gesztikulál.

Mivel a gyermekek nyelvi ismeretei tekintetében igen nagy az eltérés, a német nyelven történő óvónői beszédminta is alkalmazkodó.

Az óvónő differenciál. A folyékonyan beszélő, jól értő gyermekekkel tartalmas párbeszéd kezdeményezhető a témában, a nyelvvel ismerkedő gyermekek számára az egyszerű szókapcsolat utánzására ösztönöz.

Minden felmerülő témához nagy mennyiségű német kifejezést, mondatformát ismernek meg a gyermekek, így passzív szókincsük zömében az óvónő által mindig ugyanolyan szerkezetben használt mondatok, kifejezések után mondása révén fokozatosan bővül.

Az óvodás gyermek matematikai műveltség tartalma nem választható el a környezet megismerésétől. A környezeti téma feldolgozása közben tisztázódnak a matematikai fogalmak, tapasztalások. A problémafelvetések, feladatmegoldások dominánsá válnak. A tervezett matematikai fejlesztés és a spontán szerzett matematikai tapasztalatok egymástól elválaszthatatlan, egymást kiegészítő folyamatok.

Az óvodapedagógus szervez lehetőséget arra - vagy kihasználja a spontán adódó szituációt - hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek, matematikai ismereteiket tevékenységükben alkalmazzák.

Bizonyos témák közvetlenül a játékidőben, integráltan dolgozhatók fel.

Ilyenek:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása.
- Tárgyak válogatása szabadon vagy adott szempont szerint.
- Tárgyak összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Halmazok elemeinek megszámlálása.
- Halmazok keletkezése.
- Soralkotás, sorváltás, balról-jobbra, fentről-lefelé.
- Állítások megfogalmazása (igaz-hamis).
- Formák, irányok megfigyelése.
- Történetek alkotása képekről, mennyiségek figyelembevételével.
- Helyzetviszonylatokat kifejező névutók gyakorlása.
- Rész-egész viszonyának megfigyelése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismerik személyi adataikat, megnevezik a családtagjaikat.
- Ismerik szülei foglalkozását, lakáscímüket
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik az orvos gyógyító szerepét.
- Ismerik az emberi test felépítését.
- Igényesek a tisztaságra.
- Felismerik és megnevezik a napszakokat.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Tudják, hogy a növények fejlődése és az évszakok között összefüggés van, észreveszik a növények életében bekövetkező változásokat.
- Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit (ültetés, locsolás), ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat (szántás, szüret, aratás).
- Sok állatot ismernek.
- Természetvédelmi, környezetvédelmi tevékenységekben részt vesznek. .
- Matematikai tartalmú ismereteket tevékenységükben alkalmazzák.
- Megismerik a négy őselem legfontosabb jellemzőit, hasznosításukat.
- Valós élethelyzetekben alkalmazzák egyéni fejlettségüknek megfelelően német nyelvi ismereteiket.
- A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- Számlálnak tízes számkörben.
- Összehasonlítanak mennyiségeket, megadott szempontok szerint.
- Ismerik az irányokat, helyzeti viszonyokat, térben tájékozódnak.

Az óvoda munka jellegű tevékenységei

Cél:

A munkavégzés során cselekvő tapasztalással munka jellegű játékos tevékenységek gyakorlása. Saját személyükért és a közösség érdekében végzett munka jelentőségének felismerése, saját és mások elismerésére nevelés.

Feladat:

- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, újabbakkal való bővítése.
- A gyermekek fegyelmének, kötelességtudatának alakítása.
- Egymás munkájának megbecsülése.
- A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése.
- Sokrétű lehetőség, idő, eszközök biztosítása a munkavégzéshez.
- Sokszínű tapasztalatszerzés különféle anyagokról, eszközökről, tárgyi és természeti környezetről.
- A munka jellegű játékos tevékenységek, a gyermekek saját magához mért folyamatos, konkrét fejlesztő értékelése.

Munka jellegű tevékenységek tartalma

- Önkiszolgálás.
- Naposi munka.
- Csoportért végzett munka.
- Segítségnyújtás a felnőtteknek.
- Alkalmi megbízatások.
- Környezet, növény és állatgondozás.

Önkiszolgálás:

A gyermekek saját személyükkel kapcsolatos mindennapi – szükségletük szerinti - tevékenysége. Irányítható tevékenység, amely a természetes igényük kialakítására szolgál. Testápolás, étkezés, öltözködés, egészségügyi szokások kialakítása. Minél idősebb a korcsoport, annál kevesebb segítséget nyújtunk a gyermekeknek. Törekedjenek az önállóságra.

Naposi munka:

A gyermekek a közösségért, a csoportért végzett – általában - önként vállalt munkája. A naposi munka feladattudatot, figyelemösszpontosítást feltételez. A munka vonzóvá tétele: dicséret, napostábla, napos-jelek, napos-kötény alkalmazásával. Kezdeti időszakban az aktívabb gyermekekre támaszkodunk. Fokozatosan önállósodjanak, a felügyeletet egyre csökkentjük, majd önállóan végzik a munkát.

Környezet és növénygondozás

Szükség szerint segítenek a növények öntözésében, gondozásában. Az élősarkot folyamatosan, évszaknak megfelelően segítenek berendezni. Segítik az udvari dolgozó munkáját, megfelelő irányítással. (leveleket összegyűjtés, homoklapátolás, szemétyűjtés, szemétszedés)

Módszerek: Személyes példamutatás, buzdítás, dicséret, megfelelő értékelés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A saját személyükkel kapcsolatos munkák váljanak természetes igényükké (tisztálkodás, öltözködés, környezetük rendje,).
- A közösségért szívesen vállaljanak: egyéneként és csoportosan is munkát. Ügyeljenek környezetük rendjére és másokkal is tartassák azt be.
- Becsüljék meg társaik és a felnőttek munkáját.
- A német nyelv gyakorlásának lehetőségei: használati tárgyak, eszközök, munkafolyamatok megnevezése.
- A munkafolyamatok elvégzéséhez szükséges mondatok, mondatmodellek **alkalmazása**.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél:

Elsődleges cél a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a tanulás támogató környezet megteremtése a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire építve. A nevelési folyamat szerves részeként, a nevelési célok érdekében sajátos módon szervezett tevékenység, amely által az iskolai tanuláshoz szükséges képességeket alakítjuk ki.

Feladat:

- A gyermekek ismereteinek bővítése.
- Értelmi képességek, beszéd fejlesztése.
- Képszerű, szemléletes gondolkodás kialakítása
- Problémamegoldó képesség, feladattudat, tanulás utáni vágy kialakítása, kreativitás erősítése.
- A tanulás motívumainak kifejlesztése, megismerési képességek fejlesztése
- A tanulásnak, mint tudatos tevékenységnek a kialakítása (direkt tanulás).
- A tanulás megkedveltetése, a végzéshez szükséges személyiségjegyek kialakítása.
- Teljes személyiség fejlesztése, kibontakoztatása személyre szabott pozitív értékeléssel.
- Az iskolában, a német nyelv magasabb szintű tanulásához a nyelvi alapok biztosítása.

A tanulás tartalma

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az óvodai mindennapok során adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta-, és modellkövetéses, magatartás-, és viselkedés-tanulás (szokások alakítása).
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma-, és feladatmegoldás.
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A szervezett tanulási forma aránya a kötött és/vagy kötetlen tevékenységek mennyisége

Az óvodában a gyerekek spontán módon tanulnak. Az óvodáskor kezdetén még nem adottak egyértelműen a tanulásához szükséges szubjektív feltételek. Az ismeretek bővítésében igen jelentős szerepe van a gyermek spontán érdeklődésének, a külvilággal való közvetlen kapcsolatnak. A kis-, és középső csoportos gyerekeknél a tudatos logikai gondolkodás képessége még nem alakult ki teljes mértékben, náluk a következtetést az emlékek, képi tapasztalatok helyettesítik. Ebben az életkorban a gyermekek önkéntelen figyelmére, a cselekvésben való gondolkodásukra, az alkotó képzeletükre, a megismerés utáni vágyukra, az érzelmi beállítottságukra és az óvodán kívül szerzett tapasztalataikra építünk. Az óvodáskor kezdetén a gondolkodás cselekvésbe ágyazott (gyakorlati problémamegoldás), a megismerés a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjén történik.

Később kezdetét veszi a tudatos gondolkodás. A gyermekekben, nagy mennyiségben felhalmozódnak a spontán benyomások, képzeletek, melyeket a játék illetve más manipuláció alkalmával és a beszéd útján nyernek. Mivel kezdetben csak az önkéntelen figyelemre építhetünk, az érdeklődés felkeltése és állandó ébrentartása, a gyerekek tevékenységi vágyának kielégítése elengedhetetlen.

A spontán ismeretszerzés és a szervezett oktatás szoros kölcsönhatásban van egymással. Programunk megvalósításában a tanulás kötött és kötetlen szervezeti formája egyaránt jelen van. Mindkét szervezeti formában a céltudatosságot és tervszerűséget kívánjuk érvényesíteni, mindig szem előtt tartva a játékoság elvét.

A kötetlen foglalkozás is tervszerűen folyik, a kötetlenség a gyermek önkéntes részvételében, az időpont megválasztásában és helykiválasztásában, és a gyermekek elhelyezkedésében jut kifejezésre.

A kötött foglalkozás már a gyermekektől is más magatartást igényel, időtartama és belső felépítése is más. A foglalkozás felépítését egyrészt a tárgy sajátossága, a csoport életkora, fejlettségi szintje, másrészt az oktatási feladat határozza meg.

A gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú 5-35 perces csoportos foglalkozások illeszkednek a napirendbe.

A gyermekek különböző tevékenységeiben valamennyi munkaforma, - egyéni, páros, mikro csoportos és frontális foglalkoztatási forma megtalálható. Ezek alkalmazását a tevékenységek típusa, a didaktikai feladatok és a témák határozzák meg. Csoportjainkban egyre elterjedtebbek a mikro csoportos foglalkozások, mivel a nyelv gyakorlása, a tanultak ellenőrzése, a hibák javítása könnyebb és a gyermekek számára is egyértelmű, a felzárkóztatás is eredményesebb.

Az ismeretszerzést, a gondolkodásfejlesztést, a gyermekek értelmi képességének továbbfejlesztését főként játékos helyzetekbe épülve, cselekvést, manipulációt, konstruálást, a képzelet játékát igénylő feladatok, gyakorlati megoldások keretében fejlesztjük.

Megfelelő, változatos, motiváló eljárásokkal kívánjuk megteremteni a gondolkodásra készítő feladathelyzeteket. A figyelem fejlődésével, tartósabbá válásával fokozatosan gyakoribbá, bonyolultabbá tesszük a spontán és a szándékos figyelemre is építő, gondolkodtató problémahelyzeteket. Ezek már hosszabb ideig tartó szellemi erőfeszítést, intellektuális feszültséget váltanak ki a gyermekekből. A motiváló eljárások mindhárom korcsoportban fontosak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A tanulás hatására pontosabbá válik a gyermekek érzékelése, észlelése, megfigyelőképessége, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk.
 - Képesé válnak a problémák felismerésére és megoldására.
 - Képesek az ok-okozati összefüggések felismerésére.
 - Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
 - Szándékos figyelmüket képesek hosszabb ideig fenntartani.
 - Feladataik végrehajtásában kitartóak, elmélyültek.
 - Tevékenységeik eredményét reálisan értékelik.
 - Elemi ismereteik önmagukról, szűkebb környezetükről életkoruknak megfelelő.
 - Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amely az óvodásgyermeket iskolai életmód megkezdésére alkalmassá teszi. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A tanulás során használt módszerek

- Beszélgetés
- Rávezető kérdések

- Bemutató
- Magyarózat
- Gyakorlás
- Spontán és irányított játékos tapasztalatszerzés
- Cselekvéses tanulás
- Probléma és feladatmegoldás
- Utánzásos minta és modellkövetés

II.6. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A gyermek fejlődő személyiségét gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Célunk a személyiségi és szülői jogok tiszteletben tartásával a partneri viszony erősítése. Az óvodáskorú gyermek fejlődésének elsődleges színtere a család. Az óvodai és a családi nevelés összhangja, együttműködése nagy jelentőségű.

Az óvoda társadalmi kontrollja elsősorban a szülőkön keresztül érvényesül. Ezért olyan légkört teremtünk, amelyben mindkét fél feltételezi a másiktól, hogy minden a gyermekekkel kapcsolatos tevékenység a gyermekek érdekében, a nevelési eredmények fokozásáért történik. Az intézmény nem vállalja át a család nevelési feladatainak megoldását, de hozzájárulhat a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásának enyhítéséhez.

A gyermekek neveléséhez és a szülőkkal való optimális kapcsolathoz pozitív töltésű tekintélyre van szükség, ami nem hivatali alapozottságra, hanem személyes tulajdonságokra, teljesítményre épített.

Ha szükséges, szülők figyelmét tapintatosan ráirányítjuk a családi nevelés hiányosságaira, felajánljuk a szakmai-pedagógiai együttműködést a hiányosságok pótlására, a hibák elkerülésére és a lehetséges mértékig kompenzáljuk a családi nevelés okozta hátrányokat. Pedagógiai propagandánk módszerei: könyvek ajánlása, figyelemfelkeltő tájékoztatók eljuttatása, igény esetén előadás szervezése, egyéni tanácsadás, szakemberek bevonása. Az irodában lehetőséget, megfelelő környezetet teremtünk a szülő fogadására.

A gyermekek reális megismeréséhez, értékeinek felfedezéséhez, a gyermek óvodai fejlődéséről rendszeres és korrekt tájékoztatással segítjük a szülőket. Szükség szerint felhívjuk a szülők figyelmét saját jogaikra, kielégítő tájékoztatást adunk a szociális juttatások, az iskolaválasztás és más gondjaik megoldásának lehetőségeiről. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda illetve a család teremt. Az együttműködés során a szülők megismerik az óvoda működési rendjét, céljait, feladatait, az óvoda, pedig tapasztalatokat gyűjt a gyermekről, a családi nevelés milyenségéről, a közvetlen környezetéről.

A szülők értékátörökítő szerepe meghatározó, meggyőződésük, hogy saját értékrendszerük minta, - követésre méltó.

Segítjük a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek társadalmi integrálását.

A nevelés során tiszteletben tartjuk a családok, a gyermekek különbözőségeit kultúrájukban, hagyományaikban, szokásaikban.

Lehetőséget biztosítunk számukra hogy az óvoda gyermekei, szülői megismerhessék azokat.

Fogadhatjuk, befogadhatjuk a családok értékeit, szülők, nagyszülők hagyományokat vagy művészeti értékeket közvetítő, környezetformáló tevékenységét.

Nevelési céljaink megvalósításában nagy segítséget nyújthatnak a családok is, ha otthon is beszélnek a német nyelvet, illetve a népi hagyományok, kultúra átadásával gazdagíthatják a gyermekek érzelmeit, hozzájárulnak a gyermekek identitásának erősítéséhez.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

Figyelembe vesszük a családok szokásait, hagyományait, értékrendjét, a segítségnyújtás során családhoz illesztett megoldásokat választunk.

Jó emberi és munkakapcsolatot építünk ki, mely kedvezően hat a gyermekek fejlődésére, a szülőkre. Az együttműködés alapja az érdeklődés, megértés, nyitottság.

Az óvodának kultúraközvetítő szerepe is van. Az együttműködés során fontos a pozitívumok kiemelése, a törekvés, hogy a szülő aktív részese lehessen az óvodai életnek.

Arra törekszünk, hogy az általános emberi értékek közvetítésében a szülők is együttműködő partnerek legyenek. A kialakított közös szabályokat, szokásokat ők is következetesen betartsák, jó példával járjanak elől.

A szülők az óvodában a Köznevelési törvényben megfogalmazott jogaik és kötelességeik teljesítésének érdekében Szülői Szervezetet hozhatnak létre, a szülők közösségét.

Képviselőjük a csoportba járó szülők által választott személy.

A szülők képviselőivel az óvónők, óvodavezető napi kapcsolatot tart.

A szülői képviselői megbeszéléseket mindkét fél (óvodavezető-szülők) kezdeményezheti.

A szülők, óvónők együttműködésére változatos lehetőség kínálkozik:

- Napi rövid beszélgetések;
- Nyílt napok, előre egyeztetett időpontban;
- Szülői értekezletek;
- Fogadóórák előre egyeztetett időpontban;
- Közös rendezvények, programok;
- Csoport, illetve közös faliújság;
- Barkács délutánok, munkadélutánok;
- Írásos megkeresések igényfelmérés, elégedettség vizsgálat,
- Kiadvány, tömör ismertető, DVD, internetes honlap az óvodáról, nevelési célkitűzéseinkről.

Az együttműködési formák megfelelnek a partnerközpontúság kritériumainak, a szülők, gyermekek igényeinek, a teljesíthető elvárások megoldását célozzák.

Az óvoda nevelési programja, SZMSZ-e, házirendje a szülők számára nyilvános.

Az óvodavezető, a gyermekvédelmi felelős, illetve az óvónők kérésre bármikor tájékoztatást adnak.

A házirendet a szülők a gyermek felvételekor kézhez kapják, az SZMSZ, a nevelési program a folyosón kifüggesztésre kerül, bármikor megtekinthető.

II.7. Gyermekközösségekkel kapcsolatos ünnepek, megemlékezések

Az óvodapedagógusok feladata a gyermekközösségben megemlékezésre kerülő ünnepek, hagyományok előkészítése, megszervezése, szülők bevonása.

Az ünnepi megemlékezésbe beépül a kisebbségi kultúra néhány értékes zenei, irodalmi eleme.

Közös hagyományok, ünnepek

- Márton-napi lampionos felvonulás

- Közös megemlékezés a gyermekek születésnapjáról a csoportokban
- Mikulás ünnepély
- Adventi időszak előkészületeivel kapcsolatos népi hagyományok
- Karácsonyi ünnep
- Farsangi népszokások
- Farsangi vigadalom
- Megemlékezés Március 15-ről
- Húsvéti szokások
- Anyák napja
- Évzáró műsoros ünnep
- Gyermeknap programok
- Őszi, tavaszi tanulmányi kirándulások
- Rendkívüli alkalmak megünneplése
- Nemzetiségünk kultúrájával, hagyományaival összefüggő programok, ünnepek, projektek, jeles napok

II.8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek az óvodában

A gyermekvédelmi munka az óvodára jellemző szociokulturális környezetet figyelembe vevő:

- speciális feladatok
- prevenciós feladatok
- korrekciós feladatok
- védő-óvó előírások
- baleset megelőzés feladatainak összessége.

Cél: a gyermekek védelme, a családban történő nevelkedés segítése a szülőkkel összhangban, a veszélyeztetettség megelőzése, feltárása, megszüntetése. Ha az óvoda a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, vagy az illetékes szervtől. Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését óvodán belül, szükség esetén javaslatot tesz óvó-védő intézkedésre. Felzárkóztatás, tehetséggondozás megvalósulását célozza.

A gyermekvédelmi munka irányítása az intézményegység-vezető, illetve helyettese hatásköre, akik gondoskodnak a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős éves munkaterv alapján segíti, összefogja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.

A megbízott óvónő személyét, elérhetőségét, gyermek-család körébe tartozó problémákkal foglalkozó intézmények neveit, szolgáltatásait, telefonszámait a közös faliújságon egész évben feltüntetjük.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölni a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédeni őket a testi-lelki, erkölcsi károsodásuktól, illetve ellensúlyozni a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre.

A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, a fogadóórák lehetőségéről és közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.

Év elején az óvónókkal együttműködve felmérést készít az óvodában, kik azok a gyermekek, akik veszélyeztetett helyzetben vannak, és nyilvántartást vezet a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről.

- Szociális helyzetük nem megfelelő.
- Családi körülményeik rendezetlenek.
- A családban nevelési problémák adódnak.
- Csonka családban nevelkedők száma.
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Gyermekek-elhelyezési problémák.

Elősegíti az óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.

Folyamatosan kapcsolatot tart általános és konkrét esetekben a Nevelési Tanácsadóval, a Gyámhatósággal, a pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

A gyermekvédelmi intézmények, hatóságok felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait.

A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatást illetve étkezési térítési díjkedvezmény megállapítását kezdeményezi.

Tájékoztatást ad a szülők faliújságján, az óvodán kívüli szervezett szabadidős programokról.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és a minőségbiztosításban, mint az intézményegység-vezető illetve helyettese szakembere.

A nevelőtestület feladatai a gyermekvédelem területén:

Minden pedagógus, óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, segítése pedagógiai eszközökkel.

A fentiek érdekében prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységet végez.

Tiszteletben tartja a gyermekek személyiségét és családjá világnézetét. Értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslatot tesz.

Új óvodások befogadását elősegíti, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé teszi.

A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri.

A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.

A feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készít és végrehajtja (a kompetencia határokon belül).

Felzárkóztatást megszervezi.

Tehetség gondozást megvalósítja, illetve elősegíti.

Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik.

Egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításán részt vesz.

Rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást.

Családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz a hozzájárulást javaslatával elősegíti.

Minden lehetséges eszközzel segíti a gyermekek családban történő felnevelését.

A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítésére.

Jó kapcsolatot épít a helyi gyermekvédelmi rendszerben érintett szervekkel, személyekkel:

Nevelési Tanácsadó

Gyermekjóléti Szolgálat

Családsegítő szolgálat

Polgármesteri Hivatal

Óvodaorvos, védőnő

Gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Prevenziót minden gyermekre kiterjeszti.

Megismerteti a gyermek- és szülői jogokat, érvényesítési módjait.

Csoportnaplóban egyénre szabottan tervez, nyomon követi a gyermek fejlődését. Egyéni fejlesztési lapokat vezet. (START program segítségével)

Logopédiai ellátásról tájékoztatja a szülőket.

Segítséget nyújt az új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához.

A gyermekekkel a korukat figyelembe véve megismerteti a balesetet kiváltó helyzeteket, az ezeket elkerülő technikákat, szabályokat.

A veszélykerülő magatartási formák, technikák, szabályok betartásába a szülőket is bevonja.

A védő-óvó intézkedések részletes feladatait az óvoda házirendje, SZMSZ-e tartalmazza.

Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

A gyermekek és az intézmény segítése érdekében létre hoztuk a „Nagyok a kicsikért” alapítványt, illetve a KINDI Egyesületet, mely jelentősen támogatja az óvodát nevelési céljai elérésében.

II.9. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A Melléklet tartalmazza

III. Az iskolai intézményegység pedagógiai programja

III.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti-nemzetiségi értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket óvodásaink és tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

- A szülőföld és Magyarország, a német nemzetiség lakta vidékek megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti-nemzetiségi kultúra ápolása: a nemzeti-nemzetiségi múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti-nemzetiségi önbecsülés és hazaszeretet kialakítása.
- Minden kisebbségben élő népcsoportért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári és nemzetiségi jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
- Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.

III.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Fejlesztési feladataink a NAT kulcskompetenciáira épülnek:

- énkép, önismeret

Az egyén maga határozza meg tevékenysége irányát, és aktivitásának mértéke, színvonala is nagymértékben függ az önmagáról, képességeiről, igényeiről alkotott képtől és az önmagával szemben támasztott elvárásoktól.

- hon-és népismeret

A tanulók sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei valamint a hazai német kisebbség megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése.

- európai azonosságtudat- egyetemes kultúra

Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Diákként és felnőttként tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel

- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az intézmény alapvető feladata olyan formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását.

Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges.

- gazdasági nevelés

Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket.

Az iskolai nevelés elősegíti, hogy képessé váljanak a tanulók a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is.

- környezettudatosságra nevelés

A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a hozzánk járók magatartásának, életvitelének kialakulását. Különös figyelmet fordítunk a természettudományos gondolkodásmód fejlesztésére.

- a tanulás tanítása

A tanulás a pszichikum tartós módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és a figyelem, emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését. Ez az iskola alapfeladata.

A tanulás számos összetevője tanítható. Célunk elérése érdekében tanulás módszertani tantervet állítunk össze s ennek mentén sajátíttatjuk el a tanulási kompetenciákat.

- testi-és lelki egészség

Az iskola személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy önálló életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

- felkészülés a felnőttlét szerepeire

A felnőttlét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak a megismerése

tevékenységek és tapasztalatok útján. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször kényszerülhetnek pályamódosításra.

Az iskolában folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

III.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az intézmény pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

A didaktikai feladatok szerint:

- Új ismeretek tanításának/tanulásának módszere
- A képességek tanításának/tanulásának módszere
- Az alkalmazás tanításának/tanulásának módszere
- A rendszerezés és rögzítés tanításának/tanulásának módszere

Az információk forrása szerint:

- Verbális (szóbeli, írásbeli) módszer
- Szemléletes módszer
- Gyakorlati módszer

Az irányítás dominanciája szerint:

- Tanári dominanciájú módszer
- Tanulói dominanciájú módszer
- Közös tanári-tanulói módszer

Az oktatás logikája szerint:

- Induktív módszer
- Deduktív módszer

A tanulók megismerő tevékenysége szerint:

- Receptív módszer
- Reprodukív módszer
- Produktív módszerek

A produktív módszerek közé tartoznak azok a nyitott oktatási formák, amelyeket az intézmény az 1990-es évek óta alkalmaz: Freiarbeit, Werkstatt és projekttanítás. (Ezeknek az alábbiakban külön fejezetet szentelünk.)

A nem szakrendszerű oktatás megszervezését a 2011/12-es tanévtől kezdve megszüntetjük, de a nem szakrendszerű módszerekről nem mondunk le. Az előbb említett nagy volumenű alternatív formák mellett minden tanórán alkalmazni kell tantárgyakat átívelő, a kompetenciákat fejlesztő módszereket. E célból iskolai intézményegységünk egy módszertani tantervet dolgoz ki, amely félévekre és tantárgyakra lebontva meghatározza a fejlesztendő kompetenciákat és a hozzájuk rendelt módszereket. Ebben a folyamatban minden tantárgy és minden tanár részt vesz.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam és a tizenkettedik évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel a Nemzeti Alaptantervben és az alapfokú és középfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek.

(Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis legalább nyolcvan százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)

- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy az iskolai, középiskolai és felsőoktatási követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismeri a német nemzetiség nyelvi, történelmi és kulturális múltját és jelenét, azonosulni tud a népcsoport törekvéseivel, és építő módon vesz részt jövőjének alakításában
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően,
- a 8. osztály végén a tanulók 90%-a megszerzi a DSD I. nyelvvizsgabizonyítványt (B1), a 12. osztály végén a DSD II. (C1) és 80%-a százaléka az angol középfokú állami nyelvvizsga bizonyítványt (miközben törekedni kell az angol felsőfokú bizonyítvány elérésére is),
- a kiváló képességű tanulók szerepeljenek eredményesen különböző tanulmányi-, kulturális- és sportversenyeken.

III.4. Nyitott oktatási formák

Iskolánkban az ún. „nyitott” oktatási formáknak nagy hagyománya van, messze megelőzve a jelen kori kompetencia alapú oktatási módszereket.

Három forma köré csoportosul a tanítás szervezése:

- Freiarbeit
- Werkstattunterricht
- Projektarbeit

A „**Freiarbeit**” módszer az iskola oktatásának, pedagógiai programjának részévé vált, a tanulók ez alapján sajátítják el az anyag egy részét, ill. gyakorlásként szolgál.

Németországban a módszer igen elterjedt, sok pedagógiai folyóirat foglalkozik vele, az iskolai gyakorlatban már a 70-es évek elejétől hagyománya van ennek az oktatási formának.

Magyarországon csak a 80-as évek végén kezdődött el az a folyamat – többek között a rendszerváltozás és a sok külföldi vendégtanár hatására-, amely reformokat akar bevinni a hagyományos oktatásba. Nemcsak az oktatás tartalmát illetően törekednek reformokra, hanem annak szervezését, külső kereteit illetően is. Ezen reformtörekvések közé sorolható mindhárom forma, amelyek nálunk megtalálhatók. Ezek mindegyike az egyénre szabott, individuális oktatást hangsúlyozza.

A „Freiarbeit” fogalmában a „frei”, azaz szabad nem jelenthet természetesen szabadosságot. De jelenti azt, hogy dönthetnek arról, hogy kivel, mit, mikor és hogyan akarnak dolgozni. Szabadon választhatnak előre megadott, ill. saját maguk által kitalált feladatok közül. Az önállóság a szabadság utáni második legfontosabb kritérium. Meg kell tanulniuk eldönteni, hogy mit és mikor akarnak megtanulni. Ebben segítségükre van a napi ill. heti terv. A munka során megtanulják felmérni, hogy mennyi idő alatt tudnak elvégezni bizonyos feladatokat. A „Freiarbeit” fontos ismérve tehát, hogy a gyerekek saját tempójuk szerint dolgoznak, nem kényszerülnek arra, hogy a tanárhoz vagy a többiekhez alkalmazkodjanak. Megtanulják az önellenőrzést. Az anyagokat úgy kell a tanárnak összeállítania, hogy a tanulók ellenőrizhessék magukat. Nagyon fontos, hogy a gyerekek megtanulnak másokkal együtt dolgozni: tolerálják egymást, kommunikálnak, kooperálnak, hiszen párokban, vagy kiscsoportokban végzik el a feladatokat. Tudatosul bennük, hogy alkalmazkodniuk kell bizonyos szabályokhoz, be kell

tartaniuk azokat. A „Freiarbeit” során a tanár szerepe is megváltozik. Nem ellenőriz – csak nagyon kivételes esetekben -, hanem ösztönöz, segít az anyagok, eszközök kiválasztásában, elmagyarázza használatukat, esetleg játszik, gondolkodik a gyerekekkel együtt. Ahhoz, hogy egy ilyen jellegű tanítás jól működjön, bizonyos külső körülményekre is szükség van. A Freiarbeit legfontosabb külső eleme az osztályterem. A Magyarországra jellemző hagyományos osztályterem nem felel meg a Freiarbeit követelményeinek. A tanulópadokat le kell cserélni variálható tanulóasztalokra. Szükség van a teremben viszonylag nagy felületet elfoglaló faliújságokra, ahol a gyerekek kiállíthatják munkáikat. Elmaradhatatlan a nyitott polcrendszer, ahol mindennek meg van a helye, ahonnan bármikor levehető a szükséges eszköz, s a munka végeztével vissza is vihető. Nagyon fontos a pihenő- és olvasósarok: egy szőnyeg elegendő ahhoz, hogy a gyerekek olvashassanak az általuk összegyűjtött, otthonról elhozott kedvenc könyveikből, ill. zenét hallgathassanak walkman segítségével. A számítógép és kisméretű fénymásoló szintén fontos kellék, hiszen ezek segítségével akár osztályújság is készíthető. A Freiarbeit-tal dolgozó iskolákban kis konyha is tartozik az osztályteremhez, ahol teát lehet főzni, közös reggelit készíteni stb.

Az értékelés csak szöveges értékelés lehet. A tanár megfigyeléseket végez, s azokat folyamatosan jegyzi: megfigyeli a gyerekek munkafegyelmét, tempóját, az elkészült munkák alapján hibáikat stb. A tanár összeállíthat egy szempontsort is, amely alapján elkészíti feljegyzéseit.

A Werkstattunterricht” szó jelentése: „műhelymunka”, „tanítás a műhelyben”. A műhely szó megtévesztő lehet úgy a németben, mint a magyarban, tehát nem kizárólag a fordításon múlik. Ennek ellenére találó a kifejezés, mert pontosan arra utal, ami az osztályteremben, a folyosókon történik. A gyerekek úgy dolgoznak, mint egy műhelyben:

- nem mindannyian teszik ugyanazt
- van, aki egyedül dolgozik, vannak, akik kis csoportokban
- a „mester” (tanár) nincs mindenhol jelen, részben önállóan kell dolgozni
- a munkának különböző fázisai, állomásai vannak

A Werkstattunterrichtnek sok eleme megegyezik a Freiarbeit elemeivel, elsősorban az alapelvek: a tanulók önállóan dolgoznak, saját tempójuk szerint, önmagukat ill. társaikat ellenőrzik (a társak ellenőrzése itt nagyobb hangsúlyt kap, mint az előzőekben), a tanár csak a megfigyelő szerepét tölti be.

Inkább az oktatás megszervezésében vannak különbségek, méghozzá olyanok, amelyek ezt a módszert a magyarországi gyakorlatban való alkalmazásra alkalmasabbá teszik, mint pl. a Freiarbeitet.

Az egyik legfontosabb ilyen jellegű eleme, hogy nem egész éven át tartó, napi legalább egy órás folyamatos foglalkozást jelent, hanem blokkosítható. A legjobb megoldása a gyakorlatban a tanévenkénti kétszer két hét, tehát mindkét félévben egy-egy blokk.

Nem bomlik tantárgyakra, hanem témaköröket ölel fel, s ezen belül minden tartárgy feladatai megjelennek: pl. „állatok” vagy „alma”, s ehhez kapcsolódik a magyar, német, matematika, környezetismeret, ének, technika stb. feladat.

A szakirodalom ezt a sokféle kínálatot - egyrészt sokféle tantárgyról, másrészt sokféle feladattípusról van szó – „didaktikai svédasztal”-nak nevezi.

Elképzelhető úgy is a Werkstatt-forma, hogy témától független feladatkínálatot állítunk össze pl. kreatív íráshoz kapcsolódóakat. A tantárgyi integráció itt is sokféle lehet: magyar, idegen nyelv, akár matematika vagy fizika is, ha pl. valamilyen jelenség magyarázatát kérjük, vagy egy tudósról íratunk egy szöveget. Ezt a fajta feladatbankot nagyon jól lehet alkalmazni középiskolában is.

A „műhelyt” úgy kell berendezni, hogy sok mozgásteret kapjanak a tanulók, tehát nem elég az osztályterem, a folyosóra, esetleg más termekre is szükség van. A tanár előkészítő munkája nagyon sok időt és energiát vesz igénybe, hiszen annyi feladattípust kell összeállítania, ahány

tanuló van az osztályban, ugyanennyi állomást rendez be, s minden anyagot ugyanennyi példányban fénymásol le. Azért van szükség annyi állomásra és feladatra, mint ahány diák van, mert minden állomásnak megvan a „főnöke”. Ő tudja a megoldást és ő is ellenőrizheti a többiek megoldását. Ezt általában nagy felelősséggel és komolyan teszik. Az egyes állomásokon a feladatok egy-egy dobozba kerülnek, amelyből a gyerekek kivesszük őket s a megoldás után, mielőtt továbbmennek a következő állomásra, egy második dobozban hagyják, amelyet a Werkstatt utolsó fázisában a főnök ellenőriz.

Olyan feladatokra is szükség van, amelyek túlmutatnak az osztály keretein, amelyek lehetőséget adnak kísérletezésre, manuális cselekvésekre.

Minden tanuló kap egy „menetlevelet”, amelyen bejelöli, hogy mely állomásokon teljesítette már a feladatot és egy olyan lap is a kezébe kerül, amelyen konkrétan szerepel a feladat, annak nehézségi foka, a munkamódszer és az állomás főnökének a neve, akihez segítségért is fordulhat.

Témakörök összefoglalására, tantárgyak összekapcsolására és egyéni tanulásra nagyon jól hasznosítható tehát a Werkstatt, s ami nagyon fontos eleme, hogy a tanárnak van ideje és lehetősége a gyerekek munka közbeni megfigyelésére.

A **projekttanítás** a legközismertebb forma a nyitott oktatási formák közül, úgy is fogalmazhatnánk, hogy a leginkább ez van jelen a köztudatban.

Az iskolai projektek megvalósítása nagyon gondos tervezést és pontos kivitelezést kíván úgy a diákoktól, mint a tanároktól. Első lépésként meg kell határozni a konkrét célt, olyat kell kitűzni, amellyel az iskolán és tantárgyakon túlmutató, a gyakorlatban hasznosítható ismeretekre tehetnek szert a tanulók. Az átfogó téma kiválasztása is az iskola vezetésének, tantestületének és diákjainak közös döntése kell, hogy legyen. Természetesen lehet kisebb méretű, osztály szintű projektben is gondolkodni, ebben az esetben is az osztály egészét (diákok, tanárok) érinti a döntés. A témán belüli egységek konkretizálása már az egyes munkacsoportok dolga (ez a második lépés), ők határozzák el, hogy mivel szeretnének foglalkozni. A csoportok kialakításánál a tanárnak irányító szerepe van annyiban, hogy kreatív és kevésbé kreatív, jó és gyengébb, gyorsabb és lassúbb stb. gyerekek kerüljenek egy munkacsoportba. Arra ügyelnie kell azonban, hogy akarjanak együtt dolgozni, ráerőltetni senkit sem lehet senkire, mert az az eredmény rovására fog menni. A harmadik lépcső a választott témákhoz kapcsolódó konkrét lépések, munkafolyamatok megtervezése, az ezekhez kapcsolódó feladatok elosztása, ami egyúttal a felelősök meghatározását is jelenti. A leghosszabb a negyedik fázis, a kivitelezés, a feladatok megoldása. Ekkor lép ki a projekt az iskola falain túlra, hogy az ötödik szakaszban, az eredmények összegzésénél és feldolgozásánál újra visszatérjen. Az utolsó lépés, az eredmények bemutatása nagyon fontos momentum. A projektmunka lényegi kritériuma egy konkrét, használható tapasztalat megszerzése, amelyet valamilyen formában a nyilvánosságnak be kell mutatni. Ez lehet újság, színdarab, filmfelvétel, egy műalkotás, kiállítás stb. Iskolánkban törekszünk arra, hogy a projektek elsősorban nemzeti témájúak legyenek, s évente legalább egy projektet kivitelezünk.

Céljaink közé tartozik további – felsőbb évfolyamokon alkalmazható – nyitott formák alkalmazása: pl. a Leitprogramm vagy Planarbeit.

III.5. A referencia intézményi szerep

1. A referencia intézményi szerep feltételrendszere

- Belső kapcsolatrendszer

Referencia intézményként a reformpedagógiák azon szegmensének képviselőjét vállaljuk fel melyet az un. „Werkstatt”, „Freiarbeit” és projekttanítás jelenít meg. Mindhárom módszer a nyitott oktatási formák közé sorolható, amelyek alapjait több reformpedagógus (Montessori,

Freinet, Steiner) fektette le. Intézményünk két évtizede alkalmazza tervszerűen ezeket a módszereket, amelyek rendszerét saját profilunkra átalakítva dolgoztuk ki. A Freiarbeit módszere az alsó tagozathoz kötődik, a módszert kidolgozó kollégáné németországi iskolák és didaktikai műhelyek segítségével készült fel a feladatra és alkalmazza a módszert 1991 óta. A Werkstatt módszere a legintenzívebben szintén az alsó tagozatban jelentkezik, de alkalmazzuk a felső tagozaton és a gimnáziumban is. Az ezt kidolgozó kollégáné és a felsőbb évfolyamokon adaptálók német nyelvterületről vett minták alapján tették azt. A projektmódszer az intézmény egészét érinti, a tervezés egy kisebb munkacsoporthoz kötődik, a kivitelezésben a tantestület teljes egészében részt vesz. Az iskola vezetése maximálisan biztosítja ezen törekvések háttérét, a szülői és tanulói közösség pedig egyöntetűen támogatja a nyitott oktatás ilyen rendszerét.

Intézményünk 1994 óta külső gyakorlóhely a PTE és az EKF hallgatóinak, több kollégánk végzett mentori tanfolyamot.

- Külső kapcsolatrendszer

Mivel az Országos Német Kisebbségi Önkormányzat iskolája vagyunk, ebben a minőségünkben szakmailag példaként kell szerepelelnünk az ország nemzetiségi iskolái számára. Ezen iskolák képviselői évente több alkalommal hospitálnak nálunk és elsősorban a nyitott oktatási formák érdeklék őket.

A módszereket kidolgozó kollégák számos szakcikket és kiadványt publikáltak hazai és külföldi módszertani folyóiratokban, illetve módszertani segédanyagok formájában. Mindannyian évek óta országszerte tartanak továbbképzéseket a témában a Goethe-Institut, a Magyarországi Német Pedagógiai Intézet, a Nemzeti Tankönyvkiadó, és a Mozaik kiadó szervezésében. Németországi, ausztriai és dél-tiroli partneriskoláinkkal is rendszeres a módszertani tapasztalatcsere, tananyagok készítése és cseréje, illetve kölcsönös hospitálások formájában. Szintén fontos szakmai partnerek a müncheni, a bozeni pedagógiai intézetek, akikkel közös tananyagot is írtunk a megadott oktatási formák kapcsán.

2. A referencia intézményi szerepből adódó feladatok

- a nyitott oktatási módszerek kiterjesztése több kolléga tanítási gyakorlatára belső továbbképzések tartásával, a szakmai műhelyek fenntartásával, és a projektben résztvevő kollégák önfejlesztése külső továbbképzéseken való részvétellel.
- a jó gyakorlatok átadása nemzetiségi iskoláknak, az átadási folyamat mentorálása.
- rendszeres szereplés a magyarországi német médiában.
- partneriskolák meghívása a nyitott oktatási formák prezentációs napjaira, számukra a jó gyakorlatok ingyenes átadása.
- felsőoktatási gyakorlóhelyként hallgatók fogadása hospitálásra és tanítási gyakorlatra; a nyitott oktatási formák átadása részükre is, ezzel segítve elterjesztésüket a napi gyakorlatban és a jövőben.

III.6. Az iskola nemzetiségi jellegéből adódó feladatok

Pedagógiai Programunk bevezetőjében megfogalmaztuk, hogy intézményünk „nyitott” iskola (Begegnungsschule), ahova nem csak nemzetiségi származású tanulókat várunk, hanem mindenkit, aki érdeklődik programunk iránt és azonosulni tud azzal. Felvételnél, túljelentkezés esetén azonos képességű és felkészültségű tanulóknál a nemzetiségi származásúak előnyt élveznek. A szülők a képzés kezdetekor írásban nyilatkoznak arról, hogy ismerik és vállalják programunkat.

A nemzetiségi jellegnek át kell szőnie a képzés minden területét, meg kell jelennie a tantárgyakban és a tanórán kívüli tevékenységben is. A német népcsoporttal kapcsolatos

ismereteket részben önálló tantárgyként (nemzetiségi hon-és népismeret a felső tagozatban és a gimnáziumban), részben integráltan (óvodai nevelés és alsó tagozat) közvetítjük.

Az érettségi vizsgán minden tanulónak számat kell adnia felkészültségéről, részben azzal, hogy választott érettségi tárgyként a népismeret mellett dönt, részben pedig a többi tantárgy tételsorához kapcsolódóan (Izd. közép szintű érettségi vizsga témakörei).

Iskolánkban hagyománya van az ún. „nyitott” oktatási formák alkalmazásának (Werkstatt, Freiarbeit, projektek); ezek keretében sort kerítünk népismereti tartalmak feldolgozására is. Évente rendezünk nemzetiségi projektet, amely az egész iskolára kiterjed. A projekt témáját és kivitelezésének módját az egyes képzési szintek döntenek el.

Szabadidős tevékenységi formák:

- általános iskolai és gimnáziumi kórus
- német irodalmi színpadok
- tánccsoport (ok)
- kirándulások és anyaggyűjtés a német nyelv lakta vidékeken
- évente svábból rendezése
- részvétel a pünkösdi fesztiválon és a pécsi német napon
- részt veszünk a nemzetiségi gimnáziumok találkozásánál, ill. szervezünk is ilyen találkozót
- hangszeren játszó tanulóinkat alkalmi zenekarrá szervezzük
- színházlátogatás a Deutsche Bühne előadásain
- a pécsi körzeti stúdió Unser Bildschirm adásaiban „dolgoznak” gyerekeink
- kapcsolattartás a Neue Zeitung szerkesztőségével, a GJU-val és más fórumokkal
- író-olvasó találkozók szervezése magyarországi művészekkel
- állandó kiállítások szervezése iskolánkban tanulóink által gyűjtött fotókból, amelyeket kinagyítunk
- a Zentrum pályázati kiírásain részt veszünk (Abgedreht, Blickpunkt)
- együttműködünk közös projektekben és rendezvényeken Pécs német nemzetiségi iskoláival

További feladatok:

- Tanulóink részt vesznek minden, a nemzetiséggel és német nyelvvel kapcsolatos versenyen
- iskolánk gyakorlati képzési hely a PTE német nemzetiségi szakos hallgatói számára német nyelv és irodalom, ill. minden németül tanított tantárgyból
- tanári kollektívánk részt vesz tankönyvek írásában, módszertani és tananyagok, szerkesztésében, tanártovábbképzések tartásában

El kell érünk, hogy a nemzetiségi iskolák között – mint az MNOÖ intézménye – vezető helyet foglaljunk el, mintegy referencia iskolaként funkcionáljunk. Ehhez el kell érünk a kitűzött nemzetiségi és nevelési-oktatási céljainkat.

III.7. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle óvodai, iskolai és kollégiumi tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A gondolkodási képesség fejlesztése

- a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

- (Pl.: az életből vett problémák lényegének megértése, a megoldás keresése szempontjából fontosnak tűnő tények és körülmények kiválasztása);
- a rendszerező képesség fejlesztése (pl. általánosítás, osztályozás, felosztás, definiálás);
- az induktív gondolkodás fejlesztése (Pl.: a konkrét megfigyelések adatain alapuló következtetések megfogalmazása és ellenőrzése);
- a deduktív gondolkodás fejlesztése ((Pl.: a logikai képességek életkoronként változó módszerű fejlesztése);
- a kombinatív képesség fejlesztése
- a korrelatív gondolkodás fejlesztése (Pl.: a valószínűségen alapuló természettudományi és társadalomtudományi törvényszerűségek felismerése és értelmezése);
- az analógiás gondolkodás fejlesztése (Pl.: az analógiák felismerésén alapuló problémamegoldások gyakorlása);
- a kritikai gondolkodás fejlesztése (Pl.: a rendelkezésre álló ellentmondásos információk értékelésén és kritikáján alapuló állítások megfogalmazása. Ellentétes álláspontok egyenértékű megismerése, védelme és cáfolata a két oldalon egymást váltó szereplőkkel.).

A megismerési képességek fejlesztésének területei

- információszerző és a-feldolgozó képesség
- az ismeretek új helyzetekben való alkalmazásának képessége
- kommunikációs képesség
- szövegalkotási képesség
- a mindennapi gyakorlati élethelyzetekben történő eligazodás
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek

A személyes értékek tudatosítása, a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezők megerősítése

- a személyes képességekbe vetett hit kialakítása és megerősítése
- az ismeretszerzés iránti belső motiváció kialakítása és megerősítése
- belső értékrend és értékek felé való orientálódás megerősítése
- együttműködési, döntési és életvezetési képesség fejlesztése
- a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában való aktív közreműködés igényének kialakítása

III.8. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka intézményünkben egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

Olyan készségek fejlesztéséről, olyan ismeretek átadásáról kell sok esetben gondoskodnia az iskolának, amelyeknek meg kell jelenniük szinte minden pedagógus ismeretközlő tevékenységében, igazodva az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez, felkészültségéhez. Ezek az ellátandó feladatok az iskola pedagógiai érték közvetítő tevékenységének lényegét adják, amelyek célja elsősorban a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés.

Ezek közé tartoznak

- az erkölcsi ismeretek,
- a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok, és azok részét képező ismeretek,

- az előítéletek felismerésére, tudatosítására való képesség,
- a testi és lelki egészség megőrzésére történő felkészítés,
- a bűnmegelőzés,
- a drogprevenció,
- fogyasztóvédelmi nevelés.

E körben minden pedagógusnak van feladata, mindig az adott tanórán, és a tanórán kívül folyó munkájához igazítva a feladat végrehajtását.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

Kiemelt színterei a közösségi nevelésnek a napközi és a kollégium. A közösséggé szerveződést segítő szokások, hagyományok, alapvető erkölcsi normák kialakítása és továbbfejlesztése, a személyiség erkölcsi arcúlatának értelmi és érzelmi úton történő alakítása központi feladatuk. Ennek jellemzői:

- Bizalmon és megbecsülésen alapuló pozitív tanuló-nevelő kapcsolat
- Egyéni, kiscsoportos és csoportos beszélgetések
- A társadalmi együttélés alapvető szabályainak megismertetése, közösségben való megtapasztaltatása, gyakoroltatása
- Konfliktushelyzetek, problémaszituációk megoldási lehetőségeinek megismertetése, a tapasztalatok különböző helyzetekben történő alkalmazása
- Gyermek és felnőtt példaképek bemutatása, követésre ösztönzés
- Együttes kellemes élmények biztosítása, hangulatos csoportlétkör megteremtése – mozi – és színházlátogatások, séta, kirándulás stb.
- A közösség tagjainak együvé tartozását erősíti közös tevékenységek szervezése – pl.: az év ünnepeire – anyák napja, karácsony, farsang-készülődés, név- és születésnapok megünneplése
- Baráti kapcsolatok kialakulásának támogatása, ösztönzése
- Közös feladatok kis- és nagycsoportos végrehajtása közösen elkészített terv alapján, közös ellenőrzés, értékelés
- Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása
- Kommunikációs játékok, gyakorlatok végzése
- A másokat toleráló magatartás, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti együttérzés és segítőkészség fejlesztése
- Az áldozatvállalás értelmének tudatosítása
- Vonzó családmockelék bemutatása – a családi munkamegosztás szerepének tudatosítása
- Különböző életmódotok, szokások, kultúrák megismertetése

Formális, rokonszenvi kapcsolatokon alapuló kiscsoportok megalakítása, a vezetőegyéni ségek és kisugárzásuk, hatásuk megismerése, a peremhelyzetben levő tanulók körülményeinek megfigyelése nevelő hatással lehet a közösségre:

- A kiscsoportok együttműködésének megszervezése, személyiségformáló hatásának (önzetlenség, barátság, segítségnyújtás, lelkiismeretesség, áldozatkészség) hasznosítása, továbbfejlesztése
- Az alkalmazkodás, beilleszkedés, a társakkal történő együttműködés, a közösségben vállalható szerep megtalálásának segítése, a kollektivitás fejlesztése
- A tanulók társas, rokonszenvi, közösségi kapcsolatainak alakítása, továbbfejlesztése
- Az önbizalom, önnevelés igényének felkeltése, a kezdeményező-készség fejlesztése
- A magányos gyermekek bevonása a közös tevékenységekbe, beilleszkedésük segítése
- A problémás társak értékeinek elismertetése

- A nemek közötti különbségek felismertetése, egymás kölcsönös tiszteletének, az egyenrangúságnak az elfogadtatása

Felelősrendszer kialakítása, a csoport életének megszervezése:

- A csoport szokásrendjének kialakítása
- A tanulók felelősségtudatának, önállóságának fejlesztése
- Az önismeret fejlesztése, a reális önértékelés megalapozása
- A tanulók önszabályozó képességének kialakítása, tapasztalatszerzés a csoportmegbízatások vállalásában és teljesítésében
- A tanulók önirányító- és önkormányzó képességének megalapozása
- A felelősök megbízatásának ellenőrzése, értékelése, kritikája
- A szociálisan hátrányos helyzetű tanulókkal differenciált foglalkozás

A közösség életét meghatározó szabályok, „törvények” megfogalmazása, azokhoz alkalmazkodás illetve módosításuk:

- A tanulók jogainak megismertetése, érvényesítése, kötelességeik betartásának ellenőrzése
- A csoport kompetenciájába tartozó közös döntések meghozatala
- A viselkedéskultúra fejlesztése, a társas együttélés szabályainak – rend, fegyelem, megfelelő szervezettség – gyakorlása
- A szabályok betartásának illetve megszegésének következményei

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

- Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében. A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm - a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró - személyiségének lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.
- Az önkormányzás képességének kialakítása. A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják. Szorgalmazzuk, hogy a magyarországi német szervezetek munkájában (VUK, GJU) részt vállaljanak.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése. A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és a közösségi szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása. A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Minden tanuló gyakorolja az iskolai közösségben az őt megillető jogokat. Ezekről tájékoztatást a Házirend ad. Fordulhat a diákönkormányzat, tanárai, az igazgató és a szülői munkaközösség felé. A joggyakorlás, véleménynyilvánítás színtere a diákfórum, melyet évente szervezünk meg.

Minden tanuló egyben felelősséggel is tartozik tetteiért az iskolai közösséggel szemben.

III.9. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Tantestületünk fontos feladatának tekinti a tehetséggondozást és képesség fejlesztést. A tehetségek fejlesztése minden műveltségi területen a szakórákon és tanórán kívüli foglalkozások keretében történik.

A képességek fejlesztése ennél általánosabb feladat és kiterjed minden tanulóra. Ennek kapcsán a tanuló tanulási stratégiákat és módszereket sajátít el, amelyet egy módszertani tantervben foglalunk össze.

Megjelenési formák:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a német nyelven tanított tantárgyak bontása
- lehetőségeinkhez mérten minél több emelt szintű felkészítő csoport indítása a gimnázium 11. és 12. évfolyamán
- a tehetséggondozó foglalkozások
- iskolai, kollégiumi sportkör
- a szakkörök
- a nyitott oktatási formák, amelyek egyéni fejlődést tesznek lehetővé
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.)
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a továbbtanulás segítése

III.10. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek a következők:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- fejlesztés biztosítása
- a tanulószoba a kollégiumban
- a felzárkóztató foglalkozás biztosítása
- személyiségfejlesztő és önismereti foglalkozások
- a nevelők és a szülők közötti szoros kapcsolattartás a tanuló fejlesztése érdekében
- indokolt esetben a családlátogatások
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése, tanácsadás
- nevelési tanácsadóval, pszichológussal és gyermekjóléti szolgálattal kapcsolatfelvétel, probléma esetén segítség kérése

Beilleszkedési zavarokkal az óvodába, iskolába és kollégiumba való belépéskor találkozhatunk. A megfelelő légkör kialakítása, a nyugodt, kiegyensúlyozott magatartás, a következetesség a szorongás megszűnését eredményezhetik. Ha súlyosabb gondról van szó, akkor eredményre vezethet a szülőkkel, tanuló- és nevelői közösséggel való együttműködés. Feltárandó, hogy a magatartás összefügg-e tanulási nehézségekkel; ha igen, akkor ezen a téren

kell segítséget nyújtani a probléma feltárása, korrepetálás, egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezésével.

Olyan esetben, amelyhez szakszerű segítségre van szükség, fel kell venni – a szülő hozzájárulásával - a szakszolgálattal a kapcsolatot és a vizsgálati eredménynek megfelelően kell eljárni.

III.11. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az iskolában és a kollégiumban a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivattal,
- iskolaorvossal, védőnővel,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,

- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

III.12. A Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

A tanulási kudarc mögött nagyon gyakran tanulási zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, hiperaktivitás, valamint ezek kevert tünetei) húzódnak meg. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programban az iskolába lépéskor vagy a nevelési-oktatási folyamat bármelyik szakaszában tanulási zavarra utaló tünetek észlelésétől kezdődően a szükséges teendőket meg kell határozni.

A teendők a következők:

- A tanulási zavar észlelésekor a pedagógus az igazgatónál kezdeményezi, hogy keresse meg a szakértői és rehabilitációs bizottságot a tanulási nehézség megállapítása céljából.
- A szülői bejegyzés megkérése a vizsgálathoz.
- A tanulási nehézség megállapítása esetén egyéni fejlesztési terv kidolgozása a nevelési tanácsadóval együttműködve a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak alapján.
- A tanuló mentesítése igazgatói határozattal az értékelés és minősítés alól a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint.
- Tervszerű egyéni fejlesztés, amely a következő színtereken történik: tanórán, a napközi otthonban, tanulószobában, a kollégiumban, egyéni foglalkozások keretében, felzárkóztató foglalkozások keretében, az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használatával.
- A tanuló fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése, a tanuló fejlődésének negyedévenkénti részletes értékelése.
- A folyamatos figyelemmel kísérés ideje alatt a pedagógus rendszeresen ismerteti a szülővel megállapításait, és segítséget nyújt az otthoni neveléshez.
- A tanulók portfóliói (határozatok, szakértői vélemények, fejlesztési naplók) az iskola titkárságán az érintettek rendelkezésére állnak.

III.13. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

A szociális hátrány észlelése azokra a tanulóakra vonatkozik, akiken észrevehető a család anyagi helyzetének romlása. Az észrevétel után a következő lépés az információk gyűjtése, beszélgetés, megfigyelés, a szülőkkel való kapcsolatfelvétel. Lehetséges intézkedések a hátrány tükrében:

- napközi otthon és tanulószoba biztosítása a rászoruló diákoknak
- kedvezményes diákétkeztetés
- a felzárkóztató foglalkozások;

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése
- a családlátogatások
- a továbbtanulás irányítása, segítése
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége tervezetten a tanulóra irányul
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek, ill. ingyenes tankönyv biztosítása
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivattal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek
- a kollégisták kollégiumi díj-kedvezményt kaphatnak

III.14. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai

A pedagógus általános munkaköri feladatai:

A nevelő munkáját a Köznevelési törvény, az intézmény belső szabályzatai és a munkaköri leírása alapján végzi.

A pedagógus munkaideje heti 40 óra, ebből közvetlenül a tanításra, a tanulókkal való foglalkozásra a köznevelési törvényben meghatározott órát fordít. A munkaideje további részében munkaköri feladatként látja el az oktató-nevelő munkával, a gyerekekkel, tanulókkal kapcsolatos, a szakfeladatának megfelelő foglalkoztatással összefüggő tevékenységeket.

Így rendszeresen felkészül a foglalkozásokra, a tanítási órákra, értékeli a tanulók tevékenységét. Munkaidő beosztása rugalmas kezelendő. Csúsztatott munkakezdet engedélyeznek a számára.

Elvégzi a nevelői tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli munkákat, valamint ellátja azokat a nevelési-oktatási feladatokat, amelyek az iskola működésével összefüggnek és igénylik a szakértelmét. Így különösen aktívan részt vesz a nevelőtestület munkájában, az iskolai élet pedagógiai programban meghatározott szervezésében, az intézmény kulturális és sportmunkájának megszervezésében. Részt vállal az ifjúságvédelemmel és a gyermekbalesetek megelőzésével összefüggő tevékenységek végrehajtásában.

A nevelő az óráközi szünetekben a tanulók felügyeletével, a következő tanóra előkészítésével összefüggő munkákat végez.

A referencia iskolai szolgáltatásokkal összefüggésben a figyelemzavarral és hiperaktivitással kezelt tanulók mentorálása.

Jó gyakorlat átadása, mentorálása.

Alkotó módon részt vállal:

- a nevelőtestület újszerű törekvéseiből
- a közös vállalások teljesítéséből
- az ünnepélyek, megemlékezések rendezéséből
- az iskola hagyományainak ápolásából
- a tanulók folyamatos felzárkóztatásából
- a tehetséggondozást szolgáló feladatokból

- pályaválasztási feladatokból
- az iskolai élet demokratizmusának fejlesztéséből.

A tanítási (foglalkozási) órán minőségi munkát végez (felkészülés, szervezés, ellenőrzés, értékelés).

Aktívan részt vesz a szakmai munkaközösségi munkában, szaktárgyának magas szintű tanítása érdekében önképzés és továbbképzés keretében tanulmányozza a különböző pedagógiai és szakirodalmat, a szaktárgya körébe tartozó új eredményeket.

A nevelő-oktató munkával összefüggő megbeszéléseken, értekezleteken részt vesz.

Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi, tanmenet alapján dolgozik. A tanmenetet az intézmény vezetője által meghatározott időpontban a munkaközösség-vezető véleményével, az intézmény vezetőjének jóváhagyásra bemutatja. Ha az alapidokumentumok nem változnak, a bevált tanmenetet – folyamatos kiegészítéssel – több éven át használhatja. Saját tanmenettel minden pedagógusnak rendelkeznie kell, melyet ellenőrzéskor kérésre be kell mutatnia.

Az írásbeli dolgozatokat, felmérő és témazáró feladatlapokat legkésőbb az iskolai házirendben meghatározott időponton belül kijavítja. A felmérő dolgozatok megírását előre jelzi. A házi feladatokat ellenőrzi, javítja és értékeli.

Részt vesz az iskola szülői értekezletein, fogadóórát tart.

Az intézmény egészére kötelezően háruló feladatok közül egyes teendőket, - az intézményen belüli szakértelmen és az egyenlő teherviselés elvein alapuló munkamegosztás szerint – egy-egy pedagógus lát el.

Osztályfőnökként

Az osztályfőnököt az intézmény vezetője jelöli ki az osztályfőnöki munkaközösség javaslata alapján.

Munkáját az iskola külső és belső dokumentumai alapján végzi.

Nevelőmunkáját folyamatosan tervezi, ennek írásos dokumentuma a foglalkozási terv.

Osztálya közösségének felelős vezetője.

A pedagógusokra vonatkozó általános munkaköri feladatokon túlmenően az alábbiak a szakmai feladatai és a hatásköre:

- alaposan megismeri tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei szerint nevelési osztályának tanulóit a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve
- együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, észrevételeit és esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli, szükség esetén órát látogat
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői közösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal, a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pl.: GYIV, pszichológus, stb.)
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, ezzel kapcsolatos észrevételeit, javaslatait tanártársai elé terjeszti
- szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, tájékoztató füzet útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről

- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (osztálynapló naprakész vezetése, félévi és év végi statisztikák, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók, stb.)
- mint osztályfőnök saját hatáskörben indokolt esetben 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére, kitüntetésére (a tanulók véleményét figyelembe véve)
- felméri az osztályában az ingyenes tankönyvre jogosult tanulókat, kiosztja és visszaszedi az erre vonatkozó igazolásokat
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét
- segíti a tanulók pályaválasztását, pályaaorientációját, azok személyiségének ismeretében
- vezeti a törzslapokat

Az osztályfőnökök évfolyamokra lebontott feladatai a következők:

5. évfolyam: általános iskolai karácsonyi műsor szervezése
6. évfolyam: évvégi szervezése
7. évfolyam: általános iskolai ballagás szervezése
9. évfolyam: a karácsonyi műsor szervezése,
10. évfolyam: svábbál szervezése,
11. évfolyam: szalagavató és gimnáziumi ballagás szervezése
12. évfolyam: szecskaavató szervezése

Német nyelvtudással rendelkezőként:

Kiemelt feladata a diákokkal a tanórán kívüli német nyelvű kommunikáció.

A pedagógus kötelességei:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben az alábbi kötelességei vannak:

- figyelemmel kíséri és elősegíti a tanulók fejlődését
- a szülőket és a tanulókat rendszeresen tájékoztatja az őket érintő kérdésekben, figyelmezteti a szülőt, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek
- a szülő és a tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ ad
- nevelő-oktató tevékenységében, a tanítás során a tájékoztatást és az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtja
- a gyermekek, tanulók emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja

III.15. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az iskola valamennyi tanulóját megilleti az a jog, hogy részese legyen azoknak a döntéseknek, melyek őt, esetleg más tanulókat érintenek.

A tanulók ezen jogukat gyakorolhatják a diákönkormányzaton keresztül, a szülői szervezet támogatásával, osztályközösségeikre támaszkodva, de élhetnek ezzel a joggal személyesen is. Ebben az esetben a döntésekre vonatkozó javaslataikat,

kezdeményezéseiket írásban kell benyújtaniuk az iskola igazgatójának. Az ilyen kezdeményezésre az iskola vezetője a megkereséstől számított harminc napon belül írásban köteles válaszolni.

III.16. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Az intézményi vizsgaszabályzat nem tartalmazza az állami (érettségi) vizsgát, arra egységesen magasabb rendű jogszabály [100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet] vonatkozik.

A tanulmányok alatti vizsgákról a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet nyújt tájékoztatást (64.§ - 72.§).

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- osztályozóvizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira:

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Tanulmányi idő alatti vizsgák

Osztályozóvizsga

Osztályozóvizsgát tesz az a tanuló, aki:

- a nevelőtestület döntése alapján, akinek éves hiányzása a jogszabályban előírt mértéket (250 tanítási óra) meghaladja és jegyei alapján nem osztályozható,
- a nevelőtestület döntése alapján, akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy óraszámának 30%-át meghaladta és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást,
- aki tanulmányait magántanulóként végzi, (beszámoltatóvizsgát tehet évente 2 alkalommal, osztályozóvizsgát tehet félévi osztályzat megszerzéséhez igény szerint),
- aki előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni, de még nem teljesítette a helyi tantervi követelményeket.

További információk:

- a vizsga konkrét időpontját az igazgató jelöli ki,
- a vizsga pontos napjáról a vizsgázó, illetőleg a szülő legalább a vizsga előtt két héttel értesítést kap,
- az osztályozóvizsga követelményeiről a tanuló tájékoztatást kap,
- az osztályozóvizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól,
- az osztályozóvizsga nem ismételtető meg,
- sikertelen osztályozóvizsga esetén a tanulónak javítóvizsgát kell tennie,
- az osztályozóvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni - az eredményhirdetésnek legkésőbb az utolsó vizsgát követő harmadik napon meg kell történnie - az osztályozóvizsga eredményét az osztályfőnök írja be a törzskönyvbe és a bizonyítványba, és ezt az igazgató írja alá.
- lehetőség van egy napon ugyanabból vagy több tárgyból két évre vonatkozó vizsga letételére is. Ebben az esetben a különböző tanévekre vonatkozóan ugyanazon napon belül, de külön vizsga keretében tehet eleget a tanuló a tantervi követelményeknek.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki:

- tanulói jogviszony átvétellel való létesítéshez nem nemzetiségi német iskolatípusból kéri felvételét,
- magasabb évfolyamra jelentkezik.

További információk:

- különbözeti vizsga minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal,
- a tantárgyi követelményeket a szaktanárok jelölik ki,
- a különbözeti vizsga konkrét időpontját – türelmi idő biztosításával – az igazgató jelöli ki,
- a különbözeti vizsga eredményét az osztályfőnök írja be a törzskönyvbe és a bizonyítványba, és azt az igazgató írja alá.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a tanuló,

- ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- ha osztályozó, különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időig nem tette le,
- aki az osztályozó-, vagy pótlóvizsga követelményeinek nem felelt meg.

Pótlóvizsga

Pótlóvizsgán vehet részt az a tanuló,

- aki neki fel nem róható ok miatt nem tudott osztályozó- vagy javítóvizsgát tenni az igazgató által kijelölt időpontban.

A tanulmányi idő alatti vizsgákkal kapcsolatos szabályok

- Javítóvizsga és pótlóvizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni.
- A vizsga eredményéről az osztályzatot, a szükséges záradékot a tanuló osztályfőnöke az osztálynaplóba, a bizonyítványba és a törzskönyvbe bejegyzi.
- A kijavított, aláírt írásbeli dolgozatot a szaktanárok a tanév végéig őrzik.

A vizsga eredményének beszámítása az év végi bizonyítványba:

- az osztályozóvizsga eredménye egyben a tanuló félévi, illetve év végi osztályzata az adott tárgyból,
- a különbözeti vizsga sikeres eredménye a feltétele annak, hogy a jelentkező a kívánt csoportban tanulhasson.

A tanulók a vizsga halasztását kérhetik írásban az iskola igazgatójától. Az igazgató a szaktanár és az osztályfőnök véleményének meghallgatásával dönt. A halasztott vizsgákat a javítóvizsgával egy időben kell megszervezni. A halasztott vizsga csak egyedi elbírálás alapján, az igazgató engedélyével javítható.

A diák a vizsgák témaköreit a vizsgát szervező szaktanártól írásban kapja meg, javítóvizsga esetén júniusban az osztályozó konferenciát követően, egyéb vizsgák esetén a vizsgára jelentkezéskor.

Vizsgaformák, vizsgarészek

- szóbeli vizsga,
- írásbeli vizsga,

A vizsgák rendje

Vizgabizottság

- Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizgabizottság előtt kell tenni.
- Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

Jogsabályi előírások a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázók esetén

A 20/2012. EMMI rendelet 68.§ (4) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján

- a szóbeli vizsga időtartamát legfeljebb 30 perccel meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép, zsebszámológép) használja,
- írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,

- szóbeli vizsga helyett írásban vizsgázhat.

Írásbeli vizsgák

- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a felügyelő tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Az írásbeli vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni.
- Az írásbeli vizsga időtartama vizsgatárgyanként hatvan perc.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három írásbeli vizsgát tehet. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. Az írásbeli dolgozatokat a vizsgázót tanító szaktanár javítja és értékeli. Minden feladatot pontozni kell!

A szóbeli vizsgák rendje

- A szóbeli vizsgát az iskola tanáraiból alakított vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította. Az elnöki teendőket az igazgató vagy megbízottja látja el. A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még legalább egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie. Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat. A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt. Minden vizsgázónak vizsgatárgyanként legalább harminc perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre (kivétel az előrehozott érettségi miatt szervezett idegen nyelvi osztályozóvizsga). A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy vizsgatárgyból a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.
- Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el a szóbeli vizsgarészre adható összes pontszám 12 %-át, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt, legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Ha a vizsgázónak a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló rendelet 68.§-ának (4) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére, az igazgató engedélye alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

III.17. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Amennyiben a tanuló nem nemzetiségi iskolából kéri az átvételét, német nyelv és irodalomból különböző vizsgát kell tennie.

Német nyelvterületről érkező tanuló bizonyítványát elfogadjuk, magyar nyelvtudás hiánya esetén köteles önerőből azt megszerezni.

III.18. A felvételi eljárás különös szabályai

A saját óvodából az iskolába való átmenet nem automatikus, a felvehető tanulók aránya az összesen felvehető arányához képest 80% (a jelentkezés mértékétől függően ez pozitív és negatív irányban elmozdulhat). A fennmaradó százalékban külső óvodákból érkező gyermekeket veszünk fel, biztosítva ezzel a német népcsoporthoz tartozók bejutását intézményünkbe olyan városrészekből, ill. környező településekről, ahonnan nehéz lenne az óvodába járás. A DDOP-s pályázatunk értelmében a POTE óvodából érkező gyermekek felvételét maximum 10 főig biztosítjuk. A felvételtől az igazgató és az óvoda vezetője dönt.

Az 1. osztályba a felvételt szülői kérvénnyel lehet kérni, amelyben meg kell indokolni, hogy miért kéri a felvételt. Túljelentkezés esetén elsőbbséget élveznek a magyarországi német népcsoporthoz kapcsolódó identitásukat aktívan megélik. A felvételtől az igazgató és az általános iskola vezetője dönt.

A 9. osztályba külső iskolából érkező tanulók felvételi vizsgával és a tanulmányi eredményük alapján kerülhetnek be. A központi matematika felvételi eredménye (25%-ban) és a helyben letett német felvételi vizsga (írásbeli 25%-ban, szóbeli 25 %-ban) eredménye, valamint a 7. év végi és 8. félévi tantárgyi osztályzatok (német, magyar, matematika, történelem, földrajz vagy biológia, kémia vagy fizika) átlaga alkotja az összes pontszámot, amely alapján felállítjuk a felvételi rangsort. A nyelvi előkészítő osztályba tanulmányi eredmény alapján veszünk fel. Saját általános iskolánkból felvételi vizsga nélkül, csak az év végi eredmények alapján vesszük fel a diákokat. Az eredményeket (lásd fent) pontszámra váltjuk és ez alapján kerülnek a diákok a külsősökkel közös felvételi ranglistába. A felvételtől az igazgató dönt.

Kollégiumunkba minden 9. évfolyamos tanuló automatikusan felvételt nyer, amelyet minden tanévben újra kell írásban kérvényeznie. A felvételtől az igazgató és a kollégium vezetője dönt.

III.19. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a helyettesek és az általános iskolai, a gimnáziumi és a kollégiumi diákönkormányzatot segítő pedagógusok és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a faliújságon keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon,
- az iskola a diákönkormányzat rendelkezésére bocsát egy helyiséget, ahol üléseiket, rendezvényeiket tartják.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok és nevelőtanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve a választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkel.

A szülőket az iskola egészének életéről, az intézményi munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, ill. helyettesei és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein (évente két- ill.három alkalommal)
- a kollégiumi szakmai igazgatóhelyettes legalább egyszer egy tanévben a kollégiumi szülői értekezleten

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az intézmény céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, a nemzetiségi nevelés formáiról, az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, a gyermek osztályának illetve kollégiumi csoportjának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tartunk (rendkívüli esemény az osztályközösségben, külföldi utazás, rendezvények, stb.)

Fogadó óra

Feladata:

A szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

A fogadóóra formái:

- tanévenként kétszer intézményi szintű
- a tanárok és nevelők heti egy órában fogadóórát jelölnek ki, s erről értesítik a szülőket tanévkezdéskor
- alsó tagozaton /1-4. évfolyamon / évente legalább két alkalommal az osztálytanító az egyes tanulók szüleivel egyéni beszélgetés formájában értékeli gyermekük fejlődését

Nyílt tanítási napok

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről. Az intézmény nemzetiségi projektbemutatói és a Werkstatt-hetek nyíltak, ezekre meghívjuk a szülőket.

Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról. Tanév elején az igazgató szórólapot ad ki, amelyen az iskolai élet szervezésével és a tanév rendjével kapcsolatban tájékoztatja a szülőket.

Családlátogatás (indokolt esetben)

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy az iskolaszékkal.

A kollégiumi nevelőket az osztályfőnök és a szaktanárok meghívják óralátogatásra ill. az osztályozó konferenciákra. Rendszeres párbeszéd áll fenn a diákok kollégiumi nevelői és iskolai tanárai között. Az iskola tudjon a tanulók kollégiumi tevékenységéről és fordítva.

A kollégiumi nevelők évente legalább egyszer meghívják az osztályfőnököket a kollégiumba. A kollégiumi nevelők részt vesznek az intézményi nevelési értekezleteken és továbbképzéseken.

Az óvodákkal való kapcsolattartás rendkívül fontos az egységes nevelés és az iskolába valóátmenet szempontjából. A leendő első osztályos tanítók kapcsolatot tartanak fenn a nagycsoportokat vezető óvónőkkel, meglátogatják a gyermekeket az óvodában. A leendő első osztályosok látogatást tesznek az iskolában és megismerkednek az ott folyó élettel. Az iskola és óvoda gyerek- és nevelői közössége kölcsönösen látogatja egymás rendezvényeit.

III.20. Környezeti nevelés programja

A környezet- és egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet és a környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyerekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Céljaink:

- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- Rendszerszemléletre nevelés
- Érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- A környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- Az egészség és a környezet összefüggéseink feltárása
- Ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát
- A családi életre nevelés fejlesztése
- Az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése
- Helyi értékek és problémák feltérképezése
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Lakóhelyünk megismerése-értékeink, gondjaink- a megoldás módjai

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

- Tantárgyba beépítve
- Erdei iskola
- Tanulmányi kirándulás
- Osztályfőnöki órákon környezet- és egészségvédelmi témák
- Iskolai átfogó projekt
- Akciók

- Tanulmányi kirándulás
- Zöldesítés
- Vetélkedő
- Városismereti program
- Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel
- Napközis szabadidős foglalkozások
- Évente kétszer a kollégium környékén szemétszedés és növényültetés
- Látogatás állatkertbe, arborétumba, nemzeti parkba, szeméttelen
- Előadások-szülők, szakemberek meghívása

III.21. Az egészségnevelési program

A 6 – 18 éves fiatalok életének legfontosabb színtere az iskola, hiszen idejük jelentős részét itt töltik, és ezért meghatározó szerepet tölt be személyiségük alakulásában. Mivel e korosztály nyitott minden új befogadására ezért fontos az iskolai egészségnevelés során kialakítanunk a tanulóknak azt a szemléletet illetve képességet, amellyel alkalmassá válnak egészségük felügyeletére és fejlesztésére. Tehát az iskola a tanulás mellett az egészségnevelés kitüntetett színtere is kell, hogy legyen. Az elsődleges cél tehát nem csupán ismeretek átadása, hanem folyamatos és komplex tevékenység megvalósítása, amely beépül az iskola egészének életébe, felhasználva a belső erőforrásokat valamint a külső segítő kapcsolatokat.

Az iskolai egészségnevelés színterei

Osztályfőnöki órák:

Védőnői tevékenységként valósul meg. Általában osztályonként 10 alkalomból álló programot jelent, alkalmazkodva a korosztályi sajátosságokból fakadó különböző igényekhez.

Szaktárgyi órák:

Elsősorban a biológia, kémia, fizika, testnevelés illetve felsőbb osztályokban néhány kifejezetten szakmai tárgy kapcsolódik az egészségneveléshez. Emellett a nyelvórákon rendszeresen adódik lehetősége a diákoknak egészséggel kapcsolatos cikkek megismerésére és megbeszélésére.

Tanórán kívüli foglalkozások:

- A délutáni szabadidős foglalkozások jól kiegészítik a délelőtti tanórai programokat.
Elsősegélynyújtó tanfolyam
- Családi életre felkészítő tréning
- Babysitter tanfolyam
- Korszerű táplálkozást és a helyes szabadidő eltöltést népszerűsítő programok
- Sporttevékenységek, kirándulások
- Városi és megyei versenyekre felkészítő programok
- Egészségnap és sportnap rendezvényei

Kollégiumi szintű és csoportfoglalkozások

- Családi életre felkészítő tréning
- Korszerű táplálkozás
- Kollégiumok közötti versenyen való részvétel
- Egészségnap évente kétszer
- Sportolási lehetőség a hét minden napján: kosárlabda, aerobic, kézilabda, röplabda, kondicionáló terem
- Gyermekgondozásra felkészítés

Az egészségnevelésben résztvevők:

Szülők – kollégiumi nevelők, akik legfontosabb partnereink a fiatalok érdekében végzett egészségnevelési munkában.

A szülői munkaközösség biztosítja a kapcsolattartási lehetőséget az iskola és a szülők között. Az ifjúságorvos és védőnő a 6 – 18 éves tanulók egészségügyi ellátását, szűrővizsgálatainak elvégzését, primer szekunder és terciér prevencióját végzi. Közegészségügyi és járványügyi feladatokat lát el. A védőnő hagyományos feladata az egészségnevelés, védőnői fogadóóra biztosítása, szükség esetén kapcsolattartás a gyermek jóléti szolgálattal, családsegítő központokkal, nevelési tanácsadóval.

A helyi kórházak addiktológiai osztályával és a drog ambulanciával folyamatos a kapcsolattartás, valamint a közös programok szervezése. Tanulóink bekapcsolódnak a KÓPÉ (Kortársoktatók Pécs) tanfolyamaiba és munkájába.

A rendvédelmi szervek bűnmegelőzési programokkal és továbbképzésekkel segítik felkészültségünket a napi feladatok elvégzéséhez.

Egészségnevelési programok és témakörök:

A tanulóknak lehetősége nyílik valamilyen országos vagy helyi egészségnevelési programban részt venni. A komplex programok a következők:

- DADA program
- Egészségvirág
- Ne csak együnk táplálkozzunk!
- Fiatalok az élet küszöbén
- Együtt egymásért rák ellenes program
- Intim zóna

A meghirdetett egészségfejlesztési programok között gyakran jelennek meg kereskedelmi cégek által indított promóciós rendezvények, amelyekben lehetőségünk van részt venni. Ilyen az Always, Procter & Gamble és a Blenda Med programja. Az országosan meghirdetett programok mellett, mindenki számára, aki az iskolai egészségnevelésben részt vesz, rendelkezésére áll egy egységes tematika, amely a következő témaköröket tartalmazza, a 9. – 12. évfolyam számára:

- Serdülő kori változások
- Személyiség fejlődése a serdülőkor idején
- Barátságtól a szerelemig
- Fiatalkori káros szenvedélyek: dohányzás, alkohol, drog, gyógyszerekkel visszaélések
- Szexuális életre nevelés
- A szexuális úton terjedő betegségek
- Korunk réme az AIDS
- Felkészülés a családi életre
- Pozitív és negatív családtervezés
- Daganatos betegségek megelőzése
- Egészséges táplálkozás
- Személyi higiéné

A napi testedzés formái

Minden évfolyamon heti egy tömegsport óra áll rendelkezésünkre, amelyet délutáni foglalkozás keretében tartunk. Ezen kívül korosztályonként, délutánonként atlétika, labdarúgás, kosárlabda, röplabda és ritmikus gimnasztika sportágakban sportfoglalkozást

tartunk. Az alsó és felső tagozatban a heti rendszerességű népi tánc foglalkozások is e körbe sorolhatók.

IV. A kollégium nevelési programja

IV.1. A kollégium nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

A kollégiumi nevelésünk célja, hogy sajátos eszközeink és módszereink felhasználásával segítsük a kollégisták szocializációját, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődését, segítsük őket a tanulásában, egy sikeres életpálya megvalósításában, fejlesszük személyiségüket és erősítsük a német nemzetiséghez való kötődésüket. Feladatunk a tanulók adottságaik, képességeik kibontakoztatása, erkölcsi értékrendjük, konstruktív életvezetésük kialakítása és megszilárdítása, ismereteik, műveltségük gyarapítása, optimális szintre emelése, önművelésre, önnevelésre, harmonikus társas és közösségi kapcsolatokra való igényük kialakítása.

Ezen célok megvalósításához egy nyitott, megértő, segítőkész légkör kialakítására törekszünk.

Alapelveink:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség;
- szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- az alapvető erkölcsi normák érvényesítése;
- az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységre, önszerveződő képességére;
- az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

Tevékenységeink:

1. A tanulmányi munka segítése:

- A tanulási kultúra fejlesztése
- Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása
- A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása

- A pályaorientáció segítése

2. Differenciált foglalkozások

Módszereink:

Közvetlen nevelési módszerek

- személyes példamutatás
- követelés
- meggyőzés, tudatosítás
- a gyakorlás, a szoktatás
- az egyén, a csoport, a közösség kölcsönhatásai
- ellenőrzés, értékelés
- jutalmazás, büntetés
- a kollégiumi tanulás irányítása

Közvetett nevelési módszerek

A közösségfejlesztő és önfejlesztő tevékenység

A kölcsönhatásrendszer: közvélemény - a vita

a hagyományok kialakítása

a pozitív egyéni és csoportos minták kiemelése a közösség életéből (jutalmazások)

IV.1.1 Oktatáspolitikai, fenntartói elvárások és tendenciák, változások

Kiemelten fontos feladatnak tekintjük a kollégiumi élet demokratikus, az otthon kompenzáló és a német nemzetiséghez való tartozást tudatosító és erősítő megszervezését.

Alapító Okiratunk szerint 14 éves kortól (az Iskolaközpont tanulóit illetően és kivételes esetben már 12 éves kortól) kollégiumi szolgáltatást, externátusi ellátást illetve menzaellátást (napi háromszori étkezést) tudunk biztosítani kollégistáinknak. A kollégiumi felvételnél előnyt jelent a német nemzetiségi származás. A Koch Valéria Gimnázium és Általános Iskola tanulói, ha igénylik, automatikusan felvételt nyernek, a város más középiskoláinak tanulói kérvény és önéletrajz beadásával igényelhetik szolgáltatásainkat.

Kollégiumi nevelőtanáraink elősegítik a tanulók sokoldalú fejlesztését, nevelését, oktatását.

Változatlanul célunk a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása, német nemzetiségi identitástudatuk erősítése.

IV.1.2 Társadalmi, gazdasági elvárások, új kihívások

A társadalmi változások, egyre több válás, csonka családok, hátrányos helyzetű tanulók számának növekedése és a diákok gyakori mentális problémái szükségessé teszik, hogy kollégiumunk helyt tudjon állni a megnövekedett társadalompolitikai szerepében. A személyiségközpontúság és a mentális intelligencia előtérbe állításával segítjük tanulóinkat, hogy egy egészséges énképet, pályaképet, egyéni karriertervet tudjanak megfogalmazni saját maguk számára.

A gazdasági elvárások között szerepel, hogy kollégiumunkat a tanítási szünetekben minél nagyobb fokban hasznosítani tudjuk szálláslehetőségek biztosításával, ezzel bevételt szerzünk intézményünknek a megnövekedett kiadások fedezésére. A tanévben is öt vendégszobát tudunk az érdeklődők számára biztosítani, weboldalunkon lehet közvetlenül szobákat foglalni. Tantermeinket és az aulánkat is bérbe adjuk.

IV.1.3 A tanulók (tanuló-összetétel) jellemzői

Kollégiumunk lakóinak többsége a Koch Valéria Iskolaközpont tanulója, de megtalálható közöttük néhány más pécsi középiskolába (Leőwey Klára Gimnázium, Janus Pannonius Gimnázium, KIVISZ, Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola, PTE Deák Ferenc Gyakorló Gimnázium, Kodály Zoltán Gimnázium) járó tanuló is. Életkor tekintetében: 14-20 évesek tanulóink.

A heterogén diákösszetétel miatt sokszínűség mutatkozik a neveltségi szintben, a tanulmányi munkában megnyilvánuló motiváltságban, az érdeklődési körben egyaránt. Ehhez differenciáltan kell megválasztanunk a pedagógiai módszereket, a nevelőtanári munka kiemelt feladatait.

IV.1.4 Feltételrendszer

Humán erőforrás

A nevelőtestület, a kollégiumi tagintézmény-vezető és öt nevelőtanár minden egyes tagja úgy szakképesítése, mint pedagógus személyisége alapján megfelel a kollégiumi nevelőtanár iránt támasztott követelményeknek. Ideális a nevelőtestület összetétele abból a szempontból is, hogy a nevelőtanáraink 100 %-a német nemzetiségi származású vagy/és német szakos diplomával, illetve felsőfokú német nyelvvizsga-bizonyítvánnyal rendelkezik. A kollégiumi tagintézmény-vezető feladata a nevelők munkájának összehangolása, szakmai támogatása, intézményi szintű szervezési feladatok, kapcsolattartás az iskolával, más külső partner intézményekkel. A kollégiumban a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott

alkalmazottak - négy portás, két takarító, gazdasági ügyintézők és a házmester - munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása jellemzi.

Szervezeti jellemzők, feltételek

Kollégiumunk szervezeti felépítése - összetételénél fogva – jól áttekinthető. A kollégium élén az iskolaközpont igazgatója és a kollégiumi tagintézmény-vezető áll, a nevelőtestületet öt nevelőtanárral (négy csoportvezető és egy korrepetitor) együtt alkotja. Az ifjúságvédelmi feladatokat a tagintézmény-vezető látja el. A feladatkörök elosztása (csoportvezetők, szabadidő-szervezés, szaktárgyi korrepetálás, diákönkormányzatot segítő tanár) megfelelően hatja át az intézmény működését. Az információáramlás vertikális szinten naprakész, heti egy alkalommal nevelői értekezlet van az aktuális teendők megbeszélésére. A fellépő problémák kezelésére azonnal történik intézkedés. A kollektíva rugalmasságának köszönhetően a nevelői tevékenység, a diákokkal való kapcsolattartás megfelelően kommunikált. Kollégiumunk légköre otthonos, családias, - 10 éves tapasztalat alapján az itt lakó diákok komfortérzete kiemelkedő, kimenő diákjaink teljesítményei és visszajelzései alapján a tanuláshoz, szabadidős tevékenységhez való lehetőségük magas szinten biztosított.

A diákok négy csoportba osztása elsődlegesen osztály, életkor alapján valósul meg. Az év közben érkezők csoportelhelyezése nem az aktuális csoportlétszámok alapján, hanem összetett, sokszor a kortárs csoport, ill. a családi, szociális háttér figyelembe vételével történik. Fontos a csoporton belüli interperszonális kapcsolatrendszer megfelelő szinten tartása. Ezt a célt szolgálja többek között a csoportfoglalkozások rendje, az aktuális, a mindennapi – korosztályfüggő – kihívásoknak megfelelő témák megbeszélése.

Külső és belső környezeti jellemzők. Tárgyi és dologi feltételek.

Épületünk adottságai a legteljesebb mértékben megfelelnek a kollégiumi élettel szemben támasztott követelményeknek, a 21. század színvonalán vannak.

A Koch Valéria Gimnázium és Általános Iskola közvetlen szomszédságában helyezkedik el épületünk. A napi háromszori étkezést az iskolaközpont konyháján kapják meg a kollégisták.

Három szinten 44 db két-háromágyas, fürdőszobás szoba található és külön tanulóhelyiségek vannak, ahol a szilencium idején biztosított a nevelőtanári ellenőrzés. Kisebb helyiségeket berendeztünk egy asztallal, székekkel, hogy aki egyedül vagy hangosan szeretne tanulni, annak lehetősége legyen rá.(Magolda-Lernecke) Az épületben 4 teakonyha van beépített konyhaszekrényvel, mikrohullámú sütővel, főzőlappal, és „fakkos” hűtővel (minden

szobakulcshoz jár egy hűtőfűtő kulcs is), három mosókonyha, mosógéppel és szárítógéppel valamint egy klubszoba áll tanulóink rendelkezésére.

A földszinti aula alkalmas hely közösségi rendezvényeink lebonyolítására. Televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó, laptop, projektor állnak a tanulók rendelkezésére, melyet leginkább a klubszobánkban tudnak használni. A kor követelményeit követve kollégiumunk is rendelkezik számítógépekkel, amelyek az iskolai hálózattal való összeköttetésnek köszönhetően segítséget nyújtanak a napi felkészülésben, a tananyag elmélyítésben. Az internet elérhetőség szintén biztosított kollégistáink számára az informatika termen kívül még a szobáikban is.

A legfelső szinten kapott helyet az intézményi könyvtár az olvasóteremmel.

Az iskolaközpont tornacsarnokát és kistornatermét kollégistáink heti több alkalommal igénybe vehetik. Az épület közvetlen közelében játszótér és kültéri futballpálya is a rendelkezésükre áll.

Tűzvédelemi oktatásban részesülnek kollégistáink minden tanév kezdetén, tűzriadót évente egyszer szervezünk.

IV.2. A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

A kollégisták életrendjét úgy alakítjuk, hogy megfelelő idejük legyen a képességeik szerinti tanuláshoz, a felkészüléshez a következő napi tanítási órákra. Célunk, hogy kialakítsanak egy szokást, az iskolai tanulásuk után legyen lehetőségük kipihenni magukat, sportolni, hogy levezethessék a napközben esetlegesen keletkezett feszültséget és utána újult erővel neki tudjanak fogni a délutáni tanulásnak.

A tanulószobai tanuláson (stúdiumon, szilenciumon) vagy a csoportszobákban, tantermekben vagy nevelőtanári engedéllyel a szobákban, informatika teremben illetve „magoldákban” csendben tanulnak kollégistáink.

A tanulási motiváció fejlesztése

Tanulási kedv fejlesztése, helyes, hatékony tanulási szokások kialakítása

Élethosszig tartó tanulás szükségességének tudatosítása, az ehhez szükséges tanulástechnikai ismeretek elsajátítása

Az adottságoknak megfelelő tanulmányi eredmények elérése

Mindenki számára biztosítjuk a megfelelő tanulási körülményeket, ill. eszközöket

Mindenki számára biztosítjuk az igény szerinti nevelői segítséget

A diákokat hátrányaik ledolgozásában személyre szabottan támogatjuk

A kollégisták szabadidejét a Diákönkormányzat javaslatainak felhasználásával és velük közösen a nevelőtestület szervezi. A kollégisták szabadidejét igyekszünk úgy megszervezni, hogy a pihenés, sportolás, túrázás, mozi látogatás, színház- és hangverseny látogatás, a különböző vetélkedőkön való részvétel és erre való felkészülés, tehát a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltése egymással egyensúlyban legyen. A tanulók napirendjét a házirend tartalmazza.

Nevelési klíma

A tanulói létszámból – 110 fő - adódóan lehetőségünk van arra, hogy minden kollégistával személyes kapcsolatba kerüljünk, személyesen ismerjük őket. Nagy hangsúlyt fektetünk a napi kapcsolat ápolására. Figyelemmel kísérjük a diákok tanulmányi előmenetelét, személyiségük alakulását. Problémáikban igyekszünk segítségükre lenni, és terelni őket személyiségük alakulásában, azaz nevelni őket.

Közvetlen, nyitott, megértő és segítőkész légkör kialakítására törekszünk.

A diákok kötelezettségeinek tekintetében a házirendben foglaltak az irányadóak. A kötelezettségek elmulasztása esetén nevelőtestületünk a házirendben foglaltak alapján következetesen és azonos módon szankcionál, bírál és jár el. Fontosnak tartjuk, hogy a kollégiumi élet keretei stabilak, jól körülhatároltak legyenek.

Kollégiumunk létszámából adódik a családias légkör. A diákok könnyen alakítanak ki egymással kapcsolatot, hamar megtanulják az együttműködést, a tanulásban és a közös programok szervezésében egyaránt.

Életrend

- az egészséges életvitel feltételeinek biztosítása
- személyes szükségletek figyelembevétele
- a kollégium légköre legyen családias, biztonságos (a diákok második otthona)

Nevelés (fejlesztés)

- optimális feltételek teremtése a művelődéshez, az ismeretszerzéshez
- a fejlesztésben az egyéni fejlődési szükségletekből és lehetőségekből indulunk ki
- a kollégiumi tudásközvetítésben figyelembe vesszük az iskolai ismeret elsajátítását is

Szabadidő szervezés

- megfelelő feltételeket biztosítunk a szabadidő kulturált eltöltéséhez
- a szabadidős programok többféle igényt, szükségletet, érdeklődést kell, hogy kielégítsenek
- a tárgyi feltételek hozzáférhetősége a kellő időben biztosított legyen
- a kötelezően választott szabadidős foglalkozás alól felmentés nem adható
- törekszünk a szabadidős lehetőségek minél szélesebb körű biztosítására
- szabadidős programokat a tanulók igényeinek figyelembevételével szervezzük
- a szabadidejével a tanuló – az előírások betartása mellett – önállóan rendelkezik

IV.3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés akkor hatékony, ha teljes körű. Cél, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten rendelkezzenek ismeretekkel és jártasságokkal egészségük megőrzése érdekében az alábbi területeken:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testmozgás,
- az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre
- a családi és párkapcsolatok,
- a személyes higiéné,
- baleset megelőzés és elsősegély-nyújtás

Az egészségfejlesztés megvalósításának szinterei:

- Céljaink elérése érdekében kiemelt szerepe van az Iskolaközpont Egészségügyi Szolgálatának (orvos, védőnő) tevékenységének. A velük való kapcsolat fenntartása során naprakészre kell törekedni a nevelőtanárok és a doktornő/védőnő információcseréjében.

A 9. évfolyam kollégistái számára a doktornő és a védőnő mentálhigiénés foglalkozásokat tart a csoportfoglalkozások keretén belül.

A csoportvezetők a tanév első csoportfoglalkozásán balesetvédelmi és tűzrendészeti oktatásban részesítik a tanulókat.

A testi-és lelki egészségre nevelés fontos része a csoportfoglalkozások tematikájának.

Az étkezés, és személyi higiénia területén rendszeres a nevelőtanári kontroll, melyben a számonkérés helyett a mintaadásra helyezzük a hangsúlyt

A tanulói környezet tisztántartásában ki kell használni a közösségi tevékenységekben rejlő pedagógiai lehetőségeket.

IV.4. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

Tehetséggondozás

Nevelésünk egyik legfontosabb alapelve, hogy minden tanulót a neki megfelelő nevelés illet meg, tehát az őt a legeredményesebben fejlesztő nevelésben, oktatásban kell részesíteni. (Egyénre szóló nevelési tervek) Az új kollégisták fejlesztésre vonatkozó igényeinek felméréséhez tanév elején tájékozódunk a gyermek érdeklődési körére, tehetségére vonatkozóan, és ezen információk figyelembevételével állapítja meg a nevelőtanár a személyre szóló fejlesztés tennivalóit, stratégiáját.

Kollégiumunkban a pedagógusok folyamatosan figyelmet fordítanak arra, hogy felismerjék a diákok valamilyen területen megnyilvánuló, vagy rejtetten működő, kiemelkedő vagy fejlesztésre érdemes képességeit. Tanulóink alkalmat és teret kapnak a különböző tevékenységi körök mentén szervezett szakkörökben való részvételre, (német és magyar nyelvű irodalmi színpad, képzőművészeti szakkör, kreatív szakkör, zenekar, énekkar) ahol kiderülhet, mihez van érzékük, miben tehetségesek. De nem csak szakköri keretekben, hanem egyénileg is folyik tehetséggondozás. (hangszer, és ének órák, szavaló- és tanulmányi versenyekre való egyéni felkészítés)

A differenciált fejlesztést a tartalom és a választék tanulói igényeknek való megfeleltetésével biztosítjuk. A készség- és képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások jellemzője a kikapcsolódás, az igényes szórakozás, a közösség- és kapcsolatépítés is.

A zene területén is folyik tehetséggondozás; felszerelt zenei szaktanterem, zongora és énekzene szakos kolléga áll rendelkezésére a zenélni – muzsikálni vágyóknak.

A diákok és a tanárok számára egyaránt a legnagyobb élményt az adja, amikor produkcióik a diáktársaik, illetve a szélesebb nyilvánosság előtt bemutatásra kerülnek. Erre a Mikulás ünnepség és a Muzsikáló Kollégium tavaszi programján is nyílik lehetőség.

A továbbtanulásra való felkészítést is képességfejlesztésnek, tehetséggondozásnak tekintjük, az erre vonatkozó igényeket házon belül, pedagógusainkkal, vagy alkalmi segítséggel, pszichológus igénybevételével ki tudjuk elégíteni.

A fiatalok számára lehetővé tesszük, és támogatjuk, hogy a kollégiumon kívül is képezzék magukat. Segítünk megkeresni azokat a lehetőségeket, melyek megfelelő terepet nyújtanak a tehetségük kibontakoztatásához, fejlesztéséhez (pécsi egyesületek, sportkörök)

Anyanyelvi kommunikáció (magyar és német) fejlesztését szolgálja a helyesírás és versmondó versenyeken való részvétel. Kevesen, de vannak olyan kollégistáink, akiknek anyanyelve a német illetve annak egy bizonyos nyelvjárása.

Esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése megvalósul: Pécsi Galéria, múzeumok gyakori látogatása által, kiállításokon való részvétellel, saját kollégistáink alkotásainak bemutatásával. Kifejezőkészség fejlesztése: kulturális programokon, projekt napokon szereplés, fellépés.

Tehetséggondozás

- a tehetség megmutatkozásának, kibontakozásának, a kollégiumi tevékenység rendszerben lehetőséget kell teremteni
- a tehetséggondozásban nem csupán a kiemelkedő képességre, hanem a személyiség teljes fejlesztésére figyelünk
- az iskolával, a családdal, és más érintettekkel való együttműködés nélkül nem lehet hatékony a tehetségek gondozása
- művészeti, sport és egyéb tehetségeinknek lehetőséget adunk, hogy az iskolai munka mellett fejlesszék magukat

Felzárkóztatás

- hátránykompenzációs programok, tevékenységek kidolgozása

- a felzárkóztatásnak illeszkednie kell a valós igényekhez
- a kollégium nevelési klímáját az egyik legfontosabb, indirekt nevelési tényezőnek tekintjük a hátrány kompenzációval összefüggő feladatok megoldásában (továbbiakat lásd. a IV.6. pontban)

Pályaválasztás

A kollégiumunkban - a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtanunk a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket biztosítunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. A kollégiumunk a Koch Valéria Gimnáziummal együttműködve valamennyi kollégistája számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést. Lehetőséget biztosítunk az ügyvédi, orvosi, mérnöki, gyógytornászi, könyvelői, építési foglalkozások megismerésére meghívott vendégeink által illetve munkahely látogatások szervezésével.

IV.5. A német nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelése, nemzetiségi kulturális és anyanyelvi nevelés feladatai

Célunk:

- német identitástudat erősítése
- a tanulók motiváltsága, aktivitása növekedjen
- személyiségük fejlődjön

Feladataink:

- közvetítsük feléjük a magyarországi német nemzetiség történelmét, kultúráját, hagyományait, szokásait
- merjék felvállalni és büszkék legyenek magyarságuk mellett a német nemzetiségi származásukra
- aktívan működjenek közre a hagyományápolásban
- a német nyelv minél magasabb szinten való elsajátítása a mindennapi német kommunikáció által

A feladatok megvalósításához szükséges, és ennek során kialakuló és fejlődő kompetenciák:

Önbizalom, önállóság, felelősségtudat, cselekvőképesség, kreativitás

A kollégium német nemzetiségi arculatából adódóan kiemelten fontos, hogy a kollégisták minél magasabb szinten sajátítsák el a német nyelvet. Ebben rendkívül fontos szerepet játszik a német nyelv hétköznapi használata. Kiemelkedően fontos feladat a jövőre nézve, hogy következetesen és lehetőség szerint mindig, a hétköznapi kommunikációban is a német nyelvet használják a nevelők és így a kollégisták is. Mindemellett pedig csoportfoglalkozások keretében, a szakköri, a felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások adnak lehetőséget a német nyelvtudás hiányosságainak pótlására.

A hagyományörzés egyrészt honismereti szakköri keretek között biztosított a kollégisták számára, másrészt a minden évben hagyományosan megrendezendő Koch Valéria Projektnap mindig egy-egy hagyományörző nemzetiségi témát dolgoz fel.

Témáink:

- Magyarországi német népviseletek
- Sváb ételek

- Sváb szokások, hiedelmek, ünnepek
- Egyházi ünnepek
- Magyarországi német kisebbségi falvak, városok helytörténete
- Sváb táncok
- Sváb motívumok, képfestés
- Családfakutatás

Évente a hat kollégiumszintű rendezvényen a meghívott vendégek többsége a magyarországi német nemzetiséghez tartozik, annak jeles képviselője.(pl. Leőwey Táncegyüttes vezetője, Lenau Ház vezetője, német nemzetiségi önkormányzati képviselők, német nemzetiségi egyesület vezetők)

Német nemzetiségi táncház minden évben megrendezésre kerül és a gimnázium német nemzetiségi énekkara állandó szereplője projekt napunknak.

Fúvószenekarunkra is nagyon büszkék vagyunk, repertoárjukban egyre gyakrabban szerepelnek a magyarországi németiség zenekultúrájának Baranyában, Tolnában, Somogyban gyűjtött darabjai. Az intézmény szervezésében levő svábbálon való részvételre minden kollégistánkat biztatjuk, mi magunk is részt veszünk.

A hagyományok ápolása erősíti a csoporthoz, közösséghez való tartozást, segít a tanulók beilleszkedésében, kötődésük erősítésében, identitástudatuk kialakulásában.

A kollégiumba kerülő új diákok megtanulják, hogyan válhatnak az intézményi kultúra részeseivé, illetve azt, hogyan gyarapíthatják. Az események, rendezvények legtöbbször maradandó élményt jelentenek diákjaink számára.

Városunk nemzetiségi rendezvényein rendszeresen veszünk részt, több szereplést is vállalunk.

IV.6. A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

Elsődleges feladatunk ezeknek a tanulóknak az indulási hátrányainak csökkentése, körükben fokozottabb figyelmet szentelünk a tehetséggondozásnak és felzárkóztatásnak. Segítjük őket a beilleszkedésben, egyéni foglalkozásokat, beszélgetéseket kezdeményezünkbelük. Igény esetén kollégiumorvosunk, védőnőnk és pszichológus is segít az integrációjuk biztosításában.

A tanulási nehézségekkel küzdő, valamilyen okból lemaradt tanulók fejlesztése, felzárkóztatása tanári tervezéssel, kiscsoportos vagy egyéni foglalkozás formájában történik.

A falusi, vidéki általános iskolákban a szaktantárgyakat nem németül oktatták, így a történelem és földrajz német nyelven való tanulása 9. osztályban gyakran problémát okoz. Ehhez nyújtanak segítséget német szakos kollégáink.

A német nyelv mellett a matematika korrepetálása is megoldott, szaktanár segítségével történik. Gyakorlati tapasztalat, hogy a diákok szívesen veszik igénybe az utóbbi, nehezebb tartott tantárgy segítségét. Négy évfolyamra lebontva évfolyamonként heti két alkalommal van csoportos foglalkozás a közepes illetve ennél gyengébb eredményű diákok számára.

Angol nyelvből leginkább a kikérdezést igénylik tanulóink, történelemből a vázlatíráshoz és lényegkiemeléshez kérnek segítséget, ezért is nagyon fontosak az első évfolyamon a tanulásmódszertani foglalkozások.

A gimnáziumi szaktanárokkal egyeztetve dolgozzák ki a kollégiumi nevelők a fejlesztési tervüket. Nagy hangsúlyt kell fektetni a típus gyakorlatok begyakoroltatására, mely egyre nehezebb feladat, mivel ennek a korosztálynak egyre kevesebb a türelme és a kitartása. Vannak kollégistáink, akik a magyar nyelvet, mint idegen nyelvet tanulják, nekik is nagy szükségük van a felzárkóztatásra.

IV.7. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei, a művelődési és sportolási tevékenységek elvei

A kollégium közösségéhez a diákokon kívül természetes módon tartoznak hozzá a nevelők, csoportvezetők, könyvtárosunk, kollégiumi tagintézmény vezető, portásaink, házmesterünk, takarítónőink. Ez az életközösség együtt lélegzik, él, annak egészsége mindannyiunk munkáján múlik.

Az iskolában megfáradt diákok délutáni, törvényileg kötelezően előírt, ill. szabadon választható foglalkozásait, a felzárkóztatást, szabadidős- és sporttevékenységet úgy célszerű szervezni, hogy az ne egy újabb teher, hanem inkább mentális, ill. fizikai feltöltődés legyen számukra. A nevelőtestület összetétele függvényeként diákjaink számos program, szakkör közül választhatnak (jóga, kreatív kézimunka, csillagászat, zenekar, röplabda és különféle labdajátékok, asztalitenisz, úszás, testépítés). A kollégium építészeti kialakítása olyan közösségi élettereket foglal magába, ahol az itt lakók társaságban tudják megvalósítani a kikapcsolódást. Az aulában felállított pingpongasztal a hideg időszakban szinte állandóan foglalt. Az első emeleten kialakított, hangulatos és meghittséget árasztó televíziós sarok is szívesen látogatott kollégistáink által. A zeneterem az esti órákban rendszeresen látogatott zenét tanuló diákjaink által, a zongorát is gyakran használják diákjaink.

A Diákönkormányzat autonóm testület a kollégisták közül. Csoportonként 2 főt delegálnak, közülük kerül megválasztásra a közgyűlésen az elnök és helyettese. Kéthavi rendszerességgel üléseznek, funkciójuk kiterjed a Házirend módosításaitól, új szabályok belefoglalásától, annak felvetésétől, véleményezésétől a fegyelmi tárgyalásokon való részvételig. Év végén pedig javaslatot tesznek tanulói jutalmazásokra. Munkájukat a nevelőtestület felé a tagintézmény vezető koordinálja. A Diákönkormányzat segíti a szervezési, lebonyolítási munkát a kollégium programjaiban, javaslatait figyelembe veszi a nevelőtestület. A tanulók a diák önkormányzati munkán keresztül gyakorolják közéleti tevékenységüket. A diákönkormányzat elkészíti tanév elején éves munkatervét, a kollégiumi étellel kapcsolatos eseménynaptárt.

Tanulóink életkorából adódóan a kortárscsoportnak meghatározó szerepe van a személyiségfejlődésükre. Az együttes tevékenység pedagógiai hatékonysága rendkívül jelentős. A nevelőknek indirekt módszerek alkalmazásával kell megteremteni a feltételeket a társak közötti pozitív interakciók megvalósulására. A szoba- csoport- és kollégiumi közösségi szintek kialakulása csak az arra adekvát tevékenységformák összehangolt tervezésével válhat eredményessé. A csoportkohézió fejlesztéséhez elengedhetetlen a közös programok szervezése. A kortárscsoport személyiségformáló hatásának elsőrendűségét figyelembe véve közvetett módszerekkel kell az egyéni érdekeket összehangolni. Kiemelt feladat az elsőévesek beilleszkedésének segítése a csoportközösségbe. Intézményünkben ez az „Évnyitó GrillParty” és a városnézés formájában valósul meg többek között.

Szocializáció, szociális értékrend, képességrendszer fejlesztése

A kollégium a szocializációs folyamat aktív színtere. Fontos társadalmi értékeket és normákat közvetít. Éppen ezért a kollégiumnak is szilárd értékrenddel kell rendelkeznie. Olyan kollégiumi életrendet kell kialakítani, ahol a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatóak.

El kell sajátítani a tanulókkal a szociális viselkedés alapvető szabályait. A pedagógusok példaértékű viselkedése a leghitelesebb alap a követelmények betartásában. A másokhoz való alkalmazkodás, egymás elfogadása, vagy éppen hibáinak tapintatos bírálata, kijavítása mind fontos követelmény a felnőtt életben. Ezeket a szocializációs lépéseket remekül el lehet sajátítani és gyakorolni a kollégiumban.

A segítő életmódra neveléshez is jó közeget biztosít a kollégium. A segítség részben tanuló-tanuló, részben pedagógus-tanuló vagy tanuló-pedagógus relációban valósulhat meg. Az együtt-cselekvés, a közös feladatmegoldás közben komoly eredményeket érhetünk el ezeknek a feladatoknak a megoldása terén. (Pl. tanulmányi segítségadás, segítség a közös programok, rendezvények lebonyolításában, segítség a kollégium rendben tartásában)

A művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

- biztosítjuk a befogadó és a cselekvő részvételi lehetőséget egyaránt
- egyéni és csoportos kezdeményezések felkarolása és támogatása
- programok szervezésénél a csoportfoglalkozások témaköreinek figyelembevétele
- a mindennapi testedzés, mozgás feltételeinek biztosítása
- a csoportok közötti versenyek rendezése a közösségépítés szolgálatában
- a kollégiumon kívüli lehetőségek maximális kihasználása

A művészeti neveléssel a kollégium el kívánja érni, hogy a kollégisták személyes élményeik során találkozzanak esztétikai értékekkel, legyenek képesek átélni a művészeti alkotások által közvetített érzelmeket, indulatokat, gondolatokat. Formálódjék a műalkotások megismerése által tárgy és környezet kultúrájuk, javuljon véleményalkotó képességük. Alkotó helyzetek biztosításával ösztönözzük őket elképzeléseik kifejezésére.

Lehetővé tesszük a tehetséges kollégiumi tanulók számára a különböző (irodalmi, képzőművészeti, népi-és iparművészeti, fotó, stb.) alkotások készítését, produkciók (zenei, tánc és dráma, egyéb színpadi előadó művészet) létrehozását és bemutatását.

Neveljünk a művészi kifejezés által nyitottságra, toleranciára, az értékek élményeken és belátáson alapuló megbecsülésére. Lehetőséget teremtünk a tanulóink számára a kulturális rendezvényeken, programokon való részvételre, ösztönözzük őket könyvtár és egyéb kulturális és művelődési intézmények látogatására.

A kollégiumi sportoláshoz az alapot a megfelelő infrastrukturális, eszköz-és szakmai háttér biztosítja, ezeket folyamatos fejlesztés és bővítése jellemzi. Szabadidős tevékenységeinken belül nagy szerep jut a testmozgásnak, mind a napi sportfoglalkozások, mind pedig sportversenyek szervezése terén. Arra törekszünk, hogy tanulóink fizikai teherbírása növekedjék, és egészséges életmódot folytassanak.

IV.8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek

Fenntartónk minden évben biztosít anyagi keretet, hogy a szociálisan rászoruló családok gyermekeinek a kollégiumi díjból engedményt adjunk. Az érdekelt szülők minden tanév elején kérvényt adnak be a tagintézmény-vezetőhöz, jövedelemigazolással és a kérésük indokolásával.

A személyes, egyéni törődést biztosító foglalkozások keretében lehetőség nyílik arra, hogy a kollégisták egyéni problémáikat feltárják, és ezek megoldására a pedagógus illetve igény esetén a pszichológus tanácsot adjon.

Sajnos egyre több kollégistánk jön csonka családból, illetve küzd családi problémákkal. A tinédzser kor is előhoz különféle mentális és kommunikációs problémákat. A fiataloknak egyre inkább szükségük van türelmes, megértő, empatikus felnőttekre, akik útmutatást adhatnak az élet útvesztőiben.

Általános gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő tevékenységek:

- egészségnevelés,
- drogmegelőzés,
- bűnmegelőzés,
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók szűrése.

Minden évben a kollégiumorvosunk és védőnőnk segítségével egészség napot szervezünk, melyen a helyes táplálkozással, drogmegelőzéssel, a dohányzás és alkoholfogyasztás ártalmaival, felvilágosítással és egyéb egészségnevelési témákkal ismerkedhetnek meg tanulóink. Védőnőnk csoport foglalkozások keretén belül is tart önismereti tréningeket és szexuális felvilágosítást.

A Pécsi Városi Rendőrség felkérésünkre előadásokat tart évente 1-1 alkalommal ugyancsak drogmegelőzés, bűnmegelőzés és közlekedésbiztonság témakörökben.

A nevelőtanárainknak kiemelt szerepe van a megelőzésben, feladatuk a gyermek személyiségének sokoldalú megismerése. Fontos, hogy megismerjék a tanulók társas kapcsolatait, viszonyait, segítsék a beilleszkedést, folyamatosan figyelemmel kísérik a rábizott tanulók iskolai teljesítményét és egyéb kollégiumi tevékenységét. Csoportvezetőinknek fel kell figyelnie a családban jelentkező gondokra, amit könnyít a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás. Családlátogatásokra nem igen kerül sor, iskolai szülői értekezletek, fogadó órák alkalmával személyesen is tudunk a szülőkkel beszélgetni, a telefonos megkeresés igen gyakori. Fegyelmi tárgyalásokra természetesen mindig meghívjuk a szülőket.

IV.9. A kollégium hagyományai

Hagyományosan megrendezett kollégiumi szintű programjaink a következők:

Szeptemberben

- Gólyatábor (esetleg augusztus végén)
- Évnyitó grillparty – évnyitó diákgyűlés
- Az újonnan jött diákoknak városnéző sétát tartanak a 10. évfolyamosok
- Közös kollégiumi kirándulás a Mecsekbe az új kollégistákkal
- Szecskaavató a 12. évfolyam szervezésében
- Kollégium őszi dekorációja

Októberben

- Közös kertrendezés
- Szekszárdi Színházlátogatás
- Meghívott vendég előadása

November

- Táncház
- Kézműves foglalkozások, ajándékkészítés, gyertyaöntés, adventi koszorúkészítés
- Kollégium téli dekorációja

December

- Mikulás ünnepség
- Író-olvasó találkozó

Január- Február

- Egészség Nap
- Táncház
- Álarcos-farsangi bál

Március

- Medvehagyma túra a Mecsekben
- Kollégium tavaszi dekorációja
- Házi pingpong és csocsóbajnokság

- Kertrendezés

Április

- Potzner Erika röplabda emlékkupa városi szinten
- Koch Valéria Projektnap
- Kollégiumi ballagás

Május

- Muzsikáló Kollégium, kiállítás
- Rock Valéria Koncert
- Kollégium nyári dekorációja

Június

- PTE Német Tanszék Irodalmi Színpadának előadása
- Kollégiumi évváró grillparti

IV.10. Kapcsolatrendszer

Kapcsolat a gimnáziummal

A csoportvezető nevelőtanárok konzultálnak a tanulók osztályfőnökeivel, szaktanáraival, különösen akkor, ha problémás esetekről van szó. Rendszeresen figyelemmel kísérik a tanulmányi eredményeket az elektronikus naplón keresztül, félévenként besorolják a tanulókat, amely a szilenciumi idő beosztásának alapját képezi. Nevelőtanáraink évente legalább kétszer órát látogatnak, hospitálnak a gimnáziumban. Kölsönösen tájékoztatják egymást a hiányzásokról, illetve fegyelmi problémákról. Egymás rendezvényein (ballagás, szalagavató, Márton napi felvonulás, svábbál, szalagavató bál, stb.) részt veszünk. A délelőtti ügyeletet ellátó kolléga nagyszünetekben rendszeresen látogatja a gimnáziumi tanárit a személyes kapcsolattartás végett; informálódik és informál. Szükség esetén az aktuális problémákat kezeli, „forródrótszerűen” konzultál osztályfőnökökkel, szaktanárokkal.

Kapcsolat a szülőkkel

A tanévet megelőzően tájékoztatjuk a szülőket a kollégiumi renddel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról. Tanév elején összevont szülői értekezletet tartunk, amelyre elsősorban az új tanulók szüleit várjuk. Évközben - igazodva az iskolai szülői értekezletekhez és fogadóórákhoz - nevelőtanáraink tájékoztatják a szülőket gyermekük kollégiumi viselkedéséről, tanulmányi előmeneteléről. A szülői ház és a kollégium kapcsolatában szeretnénk elérni, hogy az együttes odafigyelés jelentős tanulás- és magatartásbeli javulásokat hozzon.

Kapcsolat a diákélelmezést ellátó intézménnyel

Kollégiumunk a MEVID nevű szolgáltató vállalattól veszi igénybe az étkeztetési ellátást. Kapcsolatunk rugalmas és megbízható, törekszenek véleményünk, kéréseink elfogadására, ha az illeszkedik a szakmai előírásokhoz.

Ünnepi rendezvényeink ételeit is a MEVID készíti el.

Kollégiumunk munkakapcsolatot tart fenn a ***Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetséggel, a Kollégiumi Diákszövetséggel***: Nevelőtanáraink kihasználják az intézmény anyagi lehetőségeihez mérten a Kollégiumi Szövetség továbbképzéseit és konferenciáit. Kollégistáink nyaranta részt vesznek a Diákszövetség ifjúsági táborain.

Kapcsolat a megye és Pécs város több kollégiumával, intézményeivel

Különösen azokkal a középiskolákkal, akiknek tanulói a mi kollégiumunkban kollégisták nagyon jó a kapcsolatunk. Pécs város több kollégiumával szervezünk közös programokat, pl. horvát táncház, általunk megrendezett városi szintű röplabda kupa, várostörténeti vetélkedő, Ki mit Tud – tehetségkutató versenyek, különböző más kollégiumok által meghirdetett tanulmányi, művészeti versenyek.

Pécsi Nemzeti Színház előadásait rendszeresen látogatjuk. A Pécsi Harmadik Színházba is gyakran eljutnak kollégistáink. Figyelemmel kísérjük a Lenau Ház és a Pécsi Kulturális Központ programjait is. Tehetséges diákjaink rendszeres résztvevői A Lenau Ház és a baranyai német nemzetiség kulturális programjainak.

Kapcsolat a pedagógiai munkát segítő szervezetekkel

A Magyarországi Német Pedagógiai Intézet minden évben továbbképzést szervez a német nemzetiségi kollégiumok tanárai számára, melyen minden nevelőnk részt vesz, ezen kívül további szakmai továbbképzéseket ajánlanak számunkra itthon és külföldön.

A Pécsi Városi Rendőrség segítséget nyújt nevelői munkánkban előadások tartásával.

Kollégium orvosunkkal és védőnőnkkel kiválóan tudunk együttműködni a mindennapi problémák kezelésében ugyanúgy, mint az egészségnap szervezésekor.

IV.11. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében óriási felelősség és számos feladat hárul a kollégiumra. Az egészségügyi ismeretek, az egészségügyi kultúra fejlesztése az általános műveltség szerves részét képezik. Az egészségnevelése nem lehet más, mint tudatosan létrehozott készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel az egyén viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható. Az egészségfejlesztés magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné feladatait, módszereit.

A gyerekek, a fiatalok négy évet töltenek a kollégiumban, így az iskola mellett a kollégium válik az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színterévé. A gimnáziumi évek alatt még érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza a későbbi életmódjukat. Több később is megmaradó szokás ezekben az években alakul ki. Mindezeket figyelembe véve tehát a kollégium, a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelentheti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, ill. magatartási mintáinak kialakítására és begyakorlására. Az iskolai órarendbe azonban ritkán fér bele az egészségnevelés tantárgy, kevés óraszám áll rendelkezésre a fent említett készségekkel és kompetenciákkal foglalkozni.

Épületünk parkosított udvarban áll. A zöld felület, a fű, a fák nem csupán kellemes környezetet jelentenek, hanem sok ápolási, parkrendezési feladatot is. Minden évszakban bevonjuk tanulóinkat az udvar ápolásába, tisztán tartásába. Közvetlen környezetük, saját szobáik rendben tartásában is tevékenyen részt kell vállalnia kollégistáinknak.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:

- természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása,
- globális és helyi környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása
- természet szeretetre nevelés,
- a mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés,
- egészséges táplálkozás jelentőségének tudatosítása, feltételeinek biztosítása,
- az alkohol- és kábítószer-fogyasztás, dohányzás prevenciója,
- a családi és párkapcsolatok humánus kezelése,
- a személyes higiéné szükségletté válásának elősegítése,
- baleset-megelőzési és elsősegély-nyújtási ismeretek átadása,

Egészséges és kulturált életmódra nevelés

Meg kell követelnünk az alapvető higiéniai szabályok betartását. Meg kell ismertetnünk az egészséges életmód lényegét, fel kell tárunk a káros szenvedélyek romboló hatását. Házi rendünkben is egyértelműen megfogalmazzuk a káros szenvedélyek kollégiumban való gyakorlásának tiltását. A szabadidős programok hozzájárulnak a kulturált életmódra neveléshez. A sport, a zene, az olvasás, színház- és mozi-látogatás hozzájárul a kulturált életmód és igényesség kialakításához.

A tanulók személyiségének tudatos fejlesztése

Helyes önismeret kialakítása

A társas kapcsolatokban: empátia, tolerancia, kooperáció hatékonyságának erősítése

Az értékelő-ösztönző rendszer motivációjának biztosítása

A támogató tanár-diák viszony minőségének javítása

A konstruktív életvezetésre való alkalmasság kialakítása

A demokratikus intézményrendszer lehetőségeinek kihasználása

Az egészséges életmód iránti belső igény kialakítása

A kultúra iránti igényesség kialakulásának elősegítése

A környezeti nyitottság megteremtése

Leginkább pécsi és baranyai kollégiumokkal, iskolákkal, diákszervezetekkel, a Kollégiumi Szövetséggel való kapcsolat bővítése

Művelődés

Pályaválasztás

Az önálló életkezdés támogatása

- a tevékenységek formáját és tartalmát a differenciálás alapján szervezzük
- a nevelő a pályatanácsadást a diákkal való személyes kapcsolatra alapozza
- igény szerint meg kell adni a szülőknek a szükséges segítséget, támogatást és információt a pályaválasztási lehetőségekkel kapcsolatban

IV.12. A kollégiumi tevékenységek rendszere

Témakörök

A csoportfoglalkozások éves óraszámja

TÉMAKÖR	9. évfolyam.	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
A tanulás tanítása	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	1

Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1
Összesen	22	22	22	20

A kollégiumban évi 37 nevelési héttel, ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzük meg.

IV.12.1 A tanulás tanítása

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- A kollégista sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló - pedagógus segítségével - legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazzon a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

IV.12.2 Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére. A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Lásson be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

IV.12.3 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Válgjon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

IV.12.4 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

IV.12.5 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.

- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

IV.12.6 A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

IV.12.7 A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.

- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészség tudatos életmód.

- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

A felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében óriási felelősség és számos feladat hárul a kollégiumra. Az egészségügyi ismeretek, az egészségügyi kultúra fejlesztése az általános műveltség szerves részét képezik. A jelen egészségnevelése nem lehet más, mint tudatosan létrehozott készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel az egyén viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható. Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az önsegítés feladatait, módszereit.

A gyerekek, a fiatalok négy évet töltenek a kollégiumban, így az iskola mellett a kollégium válik az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színterévé. A gimnáziumi évek alatt még érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza a későbbi életmódjukat. Több később is megmaradó szokás ezekben az években alakul ki. Mindezeket figyelembe véve tehát a kollégium, a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelentheti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, ill. magatartási mintáinak kialakítására és begyakorlására. Az iskolai órarendbe azonban ritkán fér bele az egészségnevelés tantárgy, kevés óraszám áll rendelkezésre a fent említett készségekkel és kompetenciákkal foglalkozni. Így a délutáni kollégiumi foglalkozások rendkívüli hangsúlyt és felelősséget kapnak ezekben a témákban.

Épületünk parkosított udvarban áll. A zöld felület, a fű, a fák nem csupán kellemes környezetet jelentenek, hanem sok ápolási, parkrendezési feladatot is. Minden évszakban bevonjuk tanulóinkat az udvar ápolásába, tisztán tartásába. Közvetlen környezetük, saját szobáik rendben tartásában is tevékenyen részt kell vállalnia kollégistáinknak.

A kollégiumi nevelőmunka lehetőségei, feladatai, céljai:

- Az egészség megvédésére vonatkozó közérthető, de tudományos ismeretek átadása, az egészségvédő lehetőségek sokoldalú bemutatásával

- Ismeretek átadása a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére

- Megtanítani, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség. Ezek megővésére magatartási alternatívák ajánlása, továbbá megfelelő egészségvédő magatartás tanítása példamutatással, majd a tanulók motiválása az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására

- A kollégiumi nevelőmunka minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi, tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek egészségi állapotát és harmonikus személyiségfejlődését javítják

- Meg kell tanítani a gyerekeket arra, hogy önálló felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani

- Kiemelt feladatunk, hogy a gyerekeket – különösen a serdülőket – a káros függőséghez vezető szokások (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésére neveljük

Házirendünkben is egyértelműen megfogalmazzuk a káros szenvedélyek kollégiumban való gyakorlásának tiltását. A szabadidős programok hozzájárulnak a kulturált életmódra neveléshez. A sport, a zene, az olvasás, színház- és mozi-látogatás hozzájárul a kulturált életmód, általános műveltség és igényesség kialakításához.

Az egészségnevelés célja, hogy az élet minden területén már gyermekkorban kialakítsa, illetve folyamatosan erősítse a saját szellemi, fizikai állapotáért felelősséget vállaló, tudatos életvitelre berendezkedő magatartást. Az egészségnevelés során olyan gyakorlati tudást és képességeket kell fejleszteni a tanulóknak, amelyek használatával képessé válik saját egészségének megőrzésére, ill. értelmes döntéseket tud hozni egy biztos és egészséges külső világ megteremtésére is.

- egészséges táplálkozás,

- egészséges testápolási szokások

- rendszeres testmozgás

- lelki egészség, harmonikus életvitel

- függőséget okozó hatások (cigaretta, alkohol, drog) kerülése

- emberi kapcsolatok ápolása (konfliktuskezelés és kommunikáció)

- szexuális felvilágosítás

- családi életre nevelés

Célok, alapelvek

- természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása,

- globális és helyi környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása,

- természet szeretetre nevelés,

- globális és helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra nevelés,

- a mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés,

- a fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

Tevékenységekhez közvetlenül kapcsolható részcélok

- saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés,
- a szelektív hulladékgyűjtésre szoktatás,
- a természet szeretetére nevelés, a gyerekek természettel való közvetlen élményekhez juttatása,
- a lakóhelyünk közelében található természeti értékek megismertetése.

Az egészséges életmódra nevelés illetve az egészséges külső és belső tulajdonságok kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk. Minden évben megrendezzük az egészségnapi vetélkedőt, amelyen 4-5 fős csoportokban vesznek részt a gyerekek, természetesen minden évfolyamról. Védőnőnk felvilágosító órákat tart a kollégistáknak, csoportvezetőkkel egyeztetve, az adott korcsoportot érintő témákban. Meghívott előadók tartanak érdekes előadásokat a biztonságos közlekedésről és a drogozás káros hatásairól és megelőzéséről. Minden tavasszal megrendezzük a Potzner Erika Röplabda Emlékkupát, amelyre a pécsi kollégiumok fiú és lány csapatait hívjuk meg és ahol a kollégisták felmérhetik saját tudásukat, miközben jól érzik magukat. Nemcsak a testmozgást tartjuk fontosnak, hanem az egészséges táplálkozás oktatására is odafigyelünk. A kollégisták nagyon szeretik a heti rendszerességgel megtartott sütés-főzés szakkört, ahol az egészséges ételek mellett a sváb konyha ételeit is szívesen készítik el és fogyasztják. Tavaszi túrát szervezünk a Mecsekbe Medvevagyma túra néven, itt lehetőség nyílik jobban megismerni egymást és az összegyűjtött medvevagymából finom levest vagy pogácsát készítünk.

Környezeti nevelés

Minden ősszel és tavasszal kertrendezésre kerül sor, amiből minden csoport ki veszi a részét. Ilyenkor szemétszedésre, gazolásra a kollégium közvetlen környezetének szépítésére, rendezésére kerül sor. A szelektív hulladékgyűjtésre egész évben figyelünk és ennek megfelelően külön gyűjtjük a műanyagflakonokat és papírhulladékokat.

Nemcsak a kollégium külsejére figyelünk oda, hanem a belső dekorációra is nagy hangsúlyt fektetünk. Az őszi dekorálás a 4-es, a téli dekoráció a 3-as, a tavaszi a 2-es és a nyári dekoráció az 1-es csoport feladata. Ilyenkor a csoport közösen készíti el a díszeket, kreatív foglalkozásokon. Szobáikat is dekorálhatják a diákok, ízlésesen a Házirend szabályait figyelembe véve. Nagyszerű lehetőséget biztosít erre a kreatív szakkör.

IV.12.8 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknban.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

IV.12.9 Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

IV.12.10 Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

IV.12.11 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén.
Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

IV.12.12 Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

IV.13. A kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium - igazodva a Ktv. rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi.

Felkészítő, fejlesztő foglalkozások:

Tanulást segítő foglalkozások:

- rendszeres iskolai felkészülést biztosító foglalkozások:
heti 4x3 óra, csoportbontásban: két teremben: 9. évf. és a 10-11-12. évf. együtt
- tehetséggondozó foglalkozások: német fordítás és tolmácsolás, irodalmi színpad
- felzárkóztató foglalkozások: német, angol, történelem, matematika, fizika és angol
- sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatása: zenekar, énekkar
- szakkörök

A tanulás szervezése

A pedagógiai munka eredményességének alapvető feltétele az alapos tervezés. A kollégiumban folyó éves nevelőmunka tervezésének alapja az intézmény tanévenként megfogalmazott munkaterve, az abban meghatározott célok és fő feladatok. A *csoportvezetők* tanév elején elkészítik saját csoportjaikra vonatkozóan a Foglalkozási tervet, és meghatározzák a különböző nevelési területeken az adott évben elérni kívánt célokat. A tanuláshoz nyugodt, barátságos légkört kell biztosítani. A nevelőtanár feladata, az egyéni tanulási stílus kialakítása oly módon, hogy sikerélményhez juthasson minden gyermek, és a diákok alkalmassá váljanak az önálló ismeretsajátításra, az információk befogadására.

Felkészítő foglalkozások szervezése, tervezése

Tanulást segítő foglalkozások

A napi felkészülést szolgáló tevékenység közvetlen nevelőtanári irányítással folyik.

Felzárkóztatás, tehetséggondozás

A nevelőtanár feladata, hogy szakszerű segítséget nyújtson a tanulásban lemaradt tanulóknak (korrepetálás) illetve szorgalmi feladatokkal lássa el a tehetséges diákokat. A valamilyen okból lemaradt tanulók fejlesztése, illetve a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása tanári tervezéssel, szervezett keretben történik. Ezen foglalkozásokra

a nevelőtanár a gyermekeket tanító tanárral együttműködve külön programot alakít ki, melyben figyelembe veszik az adott tanévre meghatározott tananyag tartalmát. A felzárkóztatás és tehetséggondozás csoportos ill. differenciált foglalkozások keretében zajlik.

Csoportfoglalkozások:

- tematikus csoportfoglalkozások (az Alapprogram szerinti témák feldolgozása)
- általános csoportfoglalkozás
(aktuális témák, kollégiumi élet szervezése)

Speciális ismereteket adó foglalkozások

Szakkörök

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

Szakkörök: csillagászat, fúvószenekar, kézműves, jóga, röplabda, kézilabda, honismeret, fotószakkör, pingpong, testedzés, teremfoci, német-és magyar színjátszás, natúrkozmetikai, fordítás-tolmácsolás, boszorkánykonyha

Egyéni törődést biztosító foglalkozások

Igény szerint a nevelők fogadó órájának illetve szabad kapacitásának kihasználásával, egyéni beszélgetések, egyéni korrepetálás, tinédzser kori problémák kezelése, tanácsadás, személyes jellegű problémák átbeszélése, beilleszkedés segítése, konfliktuskezelés, kommunikációs problémák megoldása, társas kapcsolatok rendezése

V. Pedagógiai Intézet

V.1. A Magyarországi Német Pedagógiai Intézet bemutatása

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata Közgyűlése 2005-ben alapította meg a Magyarországi Német Pedagógiai Intézetet, amely jogszabályi változások miatt 2014-ben a Koch Valéria Iskolaközpont (7624 Pécs, Tiborc u. 28/1.) intézményegysége lett. Fenntartója – az MNOÖ – nem változott.

Az intézet alapítása – összhangban a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata oktatási koncepciójával - a magyarországi német nemzetiségi oktató-nevelő intézmények szakmai tevékenységének segítése és összehangolása érdekében történt. Az intézmény ezen túl - alapítása óta – koordinálja és végrehajtja a magyar-német államközi kulturális vegyes bizottság olyan oktatási programjait, amelyet a fenntartó a feladatkörébe utal.

Az intézet az elmúlt időszakban hasznosan és hatékonyan működött közre abban, hogy a német nemzetiségi oktatáspolitikai céljai megvalósuljanak: olyan német nyelvű nevelési, oktatási és képzési kínálat kialakítása, fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható, az óvodai, iskolai szinttől a főiskolai-egyetemi szintig. Az intézmény szerepet vállalt és segítette az intézményeket a törvények, rendeletek, a nemzetiségi irányelvek és a kerettantervi rendelet kapcsán aktuálissá vált feladatok kivitelezésében. Alapvető feladat, hogy az intézet hatékonyan elérje a német nemzetiségi intézményeket és azok is bátran forduljanak segítségért hozzá.

V.2. A Pedagógiai Intézet nemzetiségi jellege

Az intézet abban egyedülálló Magyarországon, hogy más nemzetiség nem rendelkezik pedagógiai intézettel, hiszen nincs is ilyen kiterjedt intézményhálózatuk mint a magyarországi németeknek: óvoda, általános és középiskola, valamint kollégium (kb. 600 intézmény).

Kiemelten foglalkozunk a német nemzetiségi hagyományápolással és hagyományőrzéssel, mely a tanulóknak a nemzetiségi összetartozás érzését, az identitástudat kialakítását és annak tudatossá válását és nem utolsósorban az anyanyelv – nyelvjárás – megőrzését szolgálja. Ennek érdekében új honismereti tankönyvek és munkafüzetek jelentek meg, ill. a pedagógus továbbképzés keretében több akkreditált képzés is biztosított. Mindkét területen kiemelt szempont a modern pedagógiai-tanítási módszerek – Stationenlernen, Freiarbeit, Projekte, önálló ismeretszerzés, kutatómunka, digitális taneszközök – alkalmazása.

Az intézet taneszközök elkészítését kezdeményezi és koordinálja.

Több külföldi partnerintézmény segíti a fent említett munkát szakmai-módszertani és nyelvi területen is.

Célmeghatározás

- Tevékenységünk a MNOÖ 2010-ben „Gyökerek és szárnyak” címmel (elérhető német és magyar nyelven a http://www.udpi.hu/doc/kiadvanyok/wurzeln_und_fluegel/wufleitbild-hu.pdf alatt) megfogalmazott nevelési és oktatási stratégiájának megfelelő alakítása;
- a nevelési-oktatási intézmények hatékony bevonása a kultúra és nyelv megőrzésébe, valamint ezek átörökítésében;
- a német nemzetiségi intézmények segítése abban, hogy a fentebb megfogalmazott célok mentén alakítsák ki és működtessék pedagógiai programjuk nemzetiségi neveléssel kapcsolatos egységeit;
- a nemzeti és nemzetiségi nevelés egységének megvalósítása német nemzetiségi pedagógiai programokkal, modellekkel, keret- és helyi tantervekkel, taneszközökkel;
- együttműködés a Nemzetiségi POK-kal: szakértők és szaktanácsadók bevonása a munkafolyamatokba: pl.: minőségellenőrzésbe, képzés/továbbképzés, szaktanácsadás;
- továbbképzések, fórumok szervezése különböző témákban;
- nyelvi mérés (német nemzetiségi nyelv) előkészítése, koordinálása, mérési eredmények vizsgálata, fejlesztési stratégia kidolgozása szakemberek bevonásával;
- minden a fentiekkel összefüggő tevékenység koordinálása;

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata Oktatási Bizottsága 2012-ben végzett felméréséből kiderül, hogy 286 óvodában, 295 általános iskolában és 20 középiskolában folyik német nemzetiség nevelés és oktatás. Így a számadatok alapján több mint 60.000 tanuló (az óvodásokat is beleértve) részesül német nemzetiségi képzésben több mint 2.000 pedagógus közreműködésével.

A Magyarországi Német Pedagógiai Intézet ellátja az államközi szerződésekből az MNOÖ által delegált feladatokat. Tevékenységében prioritással bír a magyarországi németek kultúrájának képviselése és közvetítése. Ezen kívül különböző témákban (pl. nyelvi, metodikai, szakmódszertani és digitális stb.) szervez hazai és németországi továbbképzéseket pedagógusok részére. Folyamatosan kapcsolatot tart a fenntartóval és a társintézményekkel. Évente több Workshop-ot szervez, ahol a nyitott oktatási formákba, illetve projektekbe ágyazva mutatja be, hogyan lehet a népiismeret tantárgyat a tanulókhöz közelebb vinni.

Fontos feladata a német nyelv és irodalom, népismeret és a német nyelven oktatott tantárgyak tankönyv- és taneszköz fejlesztése. Az – egynyelvű – óvodai nevelést különböző kiadványokkal és előadásokkal segíti és népszerűsíti.

Több akkreditált továbbképzést kínál, melyek közül a „Játék és tánc a német nemzetiségi óvodákban és iskolában” című képzés az egyik legkeresettebb.

Állandó kapcsolatot tart a társintézményekkel, pl. Goethe Institut Budapest, Nemzetiségi POK, ThILLM, ISB München.

Fontos feladata a kollégák segítése az életpályamodell keretében a minősítések és a tanfelügyeleti eljárás során. Jogszabályi kötelezettség alapján oktatási és tanügy-igazgatási kérdések, problémák esetén szakemberei segítségével nyújt segítséget. Sok országos projekt kezdeményezője, illetve lebonyolítója pl. Stimmen wir an!. Részt vesz regionális versenyek szervezésében, lebonyolításában, illetve az értékelésben.

A működésünket meghatározó tartalmi dokumentumok

A különböző szakértői csoportok munkájának eredményeképpen a következő kiadványok jelentek meg magyar és német nyelven „Gyökerek és szárnyak” című nevelési, oktatási és közművelődési programja alapján:

- „A magyarországi német oktatási rendszer irányelvei és fejlesztési terve”
- „A magyarországi német óvodai rendszer irányelvei és fejlesztési terve”
- „Kerettanterv a kétnyelvű német nemzetiségi iskoláknak”
- „Kerettanterv a nyelvoktató német nemzetiségi iskoláknak”
- „Kompetenciamodell a kétnyelvű német nemzetiségi iskoláknak”
- „Kompetenciamodell a nyelvoktató német nemzetiségi iskoláknak”
- „Sikerese oktatási és nevelési utak – Ajánlások az átmenetek szervezéséhez/1. rész: Óvodából az iskolába”
- „Sikerese oktatási és nevelési utak – Ajánlások az átmenetek szervezéséhez/2. rész: Alsó tagozatból felső tagozatba és általános iskolából középiskolába”
- „A magyarországi német nemzetiségi óvodák bemutatkoznak. Sajátos óvodai koncepciónk.”

HELYI TANTERV

I. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, ezek óraszámjai

Az iskolában az egyes évfolyamokon tanított tantárgyakat és azok óraszámait az alábbi táblázat (óraterv) foglalja össze.

I.1. Óraszám táblázatok

Alsó tagozat

Tantárgyak	1.évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.
Nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	5
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Honismeret	1	1	1	1
Környezetismeret		1	1	2
Ének	2	1	1	2
Rajz	1	1	1	1
Technika	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Összesen	27	27	27	29

Felső tagozat

Tantárgyak	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
Nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	5
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Matematika	4	4	4	4
Angol	2	3	3	2
Történelem	2	2	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Honismeret	1	1	1	1
Természetismeret	2	2		
Földrajz			2	2
Biológia			2	2
Fizika			2	2
Kémia			2	2
Ének	1	1		1
Rajz			1	1
Technika	1	1		
Informatika	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	30	31	36	36

Gimnázium

Tantárgyak	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.
Nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	6
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5
Angol	3	3	3	3
Történelem	3	2	3	4
Matematika	3	4	4	4
Etika			1	
Honismeret	1	1	1	1
Fizika	2	2	2	
Kémia	2	2		
Biológia		2	2	2
Földrajz	2	2		
Informatika	2	2		
Ének	1	1		
Rajz	1	1		
Mozgóképek és média	1			
Művészetek			1	1
Osztályfőnöki*	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Emelt szintű órák			4	4
Összesen	36	37	36	36

I.2. A választott kerettanterv megnevezése

Angol	EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2.2.02.1 EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 3.2.02.1
Biológia	51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet, 2.2.08.1 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet, 3.2.07.1
Ének	51/2012 (XII. 21.) számú EMMI rendelet 1., 2., ill. 3. számú melléklet A-változata
Erkölcstan	EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet 1.2.4 EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet
Fizika	MOZAIK kiadó tanterve
Földrajz	EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet (2. sz. melléklet 2.2.11 EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet (3. sz. melléklet
Informatika	51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet 2.2.15 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 3. sz. melléklet 3.2.16

Magyar nyelv és irodalom	51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet kerettanterve alapján
Matematika	EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet (1., 2. és 3. sz. melléklet 3.2.04)
Mozgóképkultúra és médiaismeret	55/2012. (XII.21.) számú EMMI rendelet kerettanterve alapján
Művészetek	55/2012. (XII.21.) számú EMMI rendelet kerettanterve alapján
Német nyelv és irodalom	23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet kerettanterve alapján
Vizuális kultúra	55/2012. (XII.21.) számú EMMI rendelet kerettanterve alapján
Technika	EMMI kerettanterv 51/2012 (XII.21.) EMMI rendelet alapján
Természetismeret	51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet, 2.2.07
Testnevelés	EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet (1., 2. és 3. sz. melléklet 1.2.9; 2.2.17; 3.2.18)
Történelem	51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 3. sz. melléklet

I.3. A választott kerettanterv feletti óraszámok

Minden esetben a tananyag elmélyítésére fordítódnak.

I.4. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

A gimnáziumban folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;

- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat;

I.5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

Az alsó tagozaton a heti 5 testnevelés órából 2, a felső tagozaton és a gimnáziumban 1 német népitánc.

I.6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

11-12. évfolyamokon a helyi tantervben rögzített módon a tanulók kötelező tantárgyaikon túl szabadon választhatnak az iskola tantárgyi kínálatából. Azt is meghatározhatják, hogy az érettségi vizsgára készülve emelt szintű vagy középszintű képzésben kívánnak részesülni. Az intézmény az előző tanév végén közzé teszi a választható tantárgyak és az azokat tanító tanárok nevét. Amennyiben a tanuló később úgy dönt, hogy a szabadon választott tantárgya óráit valamilyen okból nem kívánja látogatni, vagy helyette más tárgyat kíván felvenni, lehetősége van arra, hogy újra éljen választási jogával. Ezt a jogot felkészítési szint változtatása esetén a 11. évfolyam félévének ill. év végének zárásakor, és a 12. évfolyam félévének zárásakor, tantárgyváltoztatás esetén a 11. évfolyam tanévének végén gyakorolhatja. Más tantárgy választása esetén az illetve közép szintről emelt szintre való áttéréskor a szaktanárral megbeszélve az előző évben tanultakból különbözeti vizsgát tesz. Mindenféle választási/változtatási szándékot írásban kell jelezni az iskola igazgatójának, a váltás akkor történhet meg, ha a benyújtott kérvény alapján a vezető azt engedélyezi. A kérvények benyújtásának határideje a mindenkori (félévi illetve év végi) osztályozó értekezlet.

A tanuló tanév elején választhat nem kötelező tanórai foglalkozásokat, vagy kötelezően választott tanórai foglalkozásokat, szakköröket. Döntése után a választott órák látogatása, valamint tantárgyi követelményeinek elsajátítása a tanuló kötelességévé válik.

I.7. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség biztosítását az alábbi területekre kiterjedően értelmezzük:

- a nevelésbe/oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- a nevelés/oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a neveléshez/oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a neveléssel/oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,
- a nevelésben/oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint

- a nevelésben/oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti

- különösen valamely személy vagy csoport

- jogellenes elkülönítése egy köznevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

Esélyegyenlőségi célkitűzések intézményünkben:

Olyan körülményeket kell kialakítani, hogy megvalósuljon

- a megkülönböztetés megszüntetése,
- az egyenlő bánásmód,
- az emberi méltóság tiszteletben tartása,
- a társadalmi szolidaritás.

Minden tervezett infrastrukturális és tartalmi, szakmai fejlesztés esetén kiemelt figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű tanulók nevelési/oktatási helyzetének javítására a beruházások megvalósítása során.

A fenti célok megvalósítása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük

- a településen élők szociális helyzetét,
- a közszolgáltatások elérhetőségét,
- a gyermekek/tanulók (HH/HHH ill. SNI) eloszlását az egyes iskolai osztályokban,
- a gyógypedagógiai nevelést, oktatást,
- a lemorzsolódás arányát,
- a továbbtanulási mutatókat,
- a tanórán kívüli programokon való részvételt,
- az iskolán kívüli segítő programokon való részvételt,
- a kompetencia mérések eredményeit,
- a humán-erőforrás hiányát,
- az infrastruktúrát és az ahhoz való hozzáférést,
- a módszertani képzettséget,
- az intézményi és szervezeti együttműködések (egyházak, kisebbségek, civil szervezetek).

A köznevelési intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére a köznevelési esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. Az intézmény minden szülői, gondviselői panaszt kivizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába és a vizsgálat eredményének megállapításába a fenntartó képviselőjét és a panasztevő felet bevonja.

I.8. A csoportbontás és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A német nyelv és irodalom, illetve a német nyelven tanított tantárgyak esetében alapvető szempont, hogy csoportbontásban tanítjuk. Ettől eltérni csak kis létszámú osztályok (max 23 fő) esetén lehet. A matematika tantárgyat 5. évfolyamtól nem osztály-, hanem évfolyam bontásban tanítjuk, biztosítva ezzel a német nyelvű matematika tanulását lehetőségét.

A gimnáziumban az angol nyelv esetében évfolyamonként 4 csoportban tanítunk. A csoportok beosztását 9. évfolyam elején felmérés alapján szintenként határozzuk meg.

II. A tanulók előmenetele

II.1. A folyamatos továbbhaladás feltételei és követelményei

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyban a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette.

A tanév végi elégtelen minősítés a javítóvizsgán javítható. (Augusztus hónap második fele.)

Ha a tanuló hiányzása az adott tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén osztályozóvizsgára utasítható, ha nem áll rendelkezésre elegendő számú jegy a tanuló értékeléséhez. A sikertelen osztályozóvizsga vagy a vizsgaengedély elutasítása esetén a tanuló az évfolyam ismétlésére kötelezett. A nem tanköteles tanuló esetében osztályozóvizsga engedélyezhető. Elutasítás esetén megszűnik a tanuló jogviszonya, anélkül, hogy tanulmányait befejezte volna. Választott tantárgyat leadni - általános szabályként - csak lezárt félév után lehet. A választott tantárgy felvétele a körülmények mérlegelése után a szaktanár, illetve a tagozatvezető igazgatóhelyettes döntése alapján történik.

A magántanulói státuszt kérelmezni, a kérést indokolni kell. A magántanuló félévkor és a tanév végén a meghatározott tantárgyakból (minden tárgy, a készségtárgyak kivételével), az adott évfolyamon osztályozóvizsgát köteles tenni. Az értékelés, minősítés és továbbhaladás rendje ebben az esetben is azonos az általános eljárás rendjével.

A magántanuló az osztályozó vizsgára önállóan készül fel, erről a szülő gondoskodik.

Hosszabb külföldi tartózkodás esetén a tanuló jogviszonya szünetel. Amennyiben a később visszatér intézményünkbe és a máshol töltött időszakról bizonyítványt hoz, tanulmányait folytathatja.

II.2. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Célunk tágabb értelemben- hogy minden tanuló saját lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt.

Célunk szűkebb értelemben- a kialakított mérési értékelési rendszerben felmérni, hogy az iskola tanulói az adott évfolyamon, illetve a meghatározott mérési szakaszban hogyan tettek eleget iskolánk kerettantervhez igazított helyi tantervében előírt követelményeknek.

Kiemelten hangsúlyozzuk a diagnosztikus és a fejlesztő értékelés szerepét és jelentőségét. Meggyőződésünk, hogy a tanulók akkor motiváltabban tanulnak, ha teljesítményük értékelésekor nagyon jól ismerjük a kiinduló állapotot, és ennek függvényében tervezzük meg a folyamatos fejlesztést. Eredményes nevelő- oktató munkánk egyik alapvető feltétele, hogy az értékelési rendszer iskolai szinten is egységes legyen, és azt valamennyien céltudatosan egységesen alkalmazzuk.

Az értékelés csak akkor érheti el a fentiekben vázolt célkitűzéseinket, ha az

- sokoldalú
- objektív
- ismeretekre és azok alkalmazására, tevékenységére irányul,
- igazodik a fejlesztési követelményekhez, belépő tevékenységformákhoz, továbbhaladási feltételekhez évfolyamonként, fejlesztési szakaszként,
- változatos (szóbeli, írásbeli, szöveges, osztályzattal történő)
- rendszeres
- az értékelésnél általában törekszünk:
- a pozitív teljesítmény -motiváció elérésére,
- az optimális értékelési rendszer kialakítására,
- készségtárgyaknál az elméleti és gyakorlati ismeretek összhangjára.

Mérési, értékelési rendszerünk alapelvei

- A pedagógusoknak folyamatosan és rendszeresen össze kell vetniük a tanulók fejlődéséről kapott adatokat a tanulók fejlődése iránt támasztott követelményekkel.
- Az ellenőrzés, értékelés nem szorítkozhat csupán az ismeretek, készségek értékelésére, folyamatosan kell értékelnünk a tanulók képességeinek, egész személyiségének fejlődését.
- A folyamatos nevelői megfigyeléseknél alkalmazzuk a fejlesztő, egyénre szóló szöveges értékelést szóban és írásban (kezdő szakasz).
- Ne csak a tanulók mechanikus emlékezetét vizsgáljuk, hanem fejlesszük okkereső, problémamegoldó gondolkodásukat is.
- Az ellenőrzés, értékelés nem lehet fegyelmezés, retorzió eszköze.
- Az ellenőrzéshez megfelelő légkört kell teremteni.
- Fontos, hogy ha az értékelésnek - bármelyik a továbbiakban ismertetett formáját alkalmazzuk- minden esetben tükröznie kell e követelmény és a teljesítés viszonyát. Kialakításánál domináljon a motiváló szándék, az objektivitás.

Az értékelés fajtái

- Diagnosztikus értékelés

Célja: előzetes helyzetfeltárás a tanuló tudásáról a tanulás hatékonyságának javítása érdekében. Rögzíti egy-egy tanítási-tanulási szakasz kezdetén a tanulók induló tudásállapotát. Alkalmazása: kiinduló, kezdő szint megállapítása egy-egy tanítási ciklus megkezdésekor, egy-egy új tantervi téma kezdetén, egy-egy téma lezárása előtt. (Az értékelés nem fejeződik ki érdemjegyekben.)

- Formatív értékelés

Célja: folyamatos információgyűjtés, a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérője. Segítő, formáló szándékú. Felhívja a figyelmet az egyén haladási ütemére, eredményekre, hiányosságokra. A kapott mérési eredmények alapján fejlesztő hatású egyénre vonatkozó,

megerősítő vagy korrekciós nevelő- oktató munkát tervezünk. Alkalmazása: a tanítási-tanulási folyamat egészében megerősítésre, korrigálásra, a tanulók önellenőrző, önértékelő képességének fejlesztésére is alkalmas.

- Összegző-lezáró-minősítő értékelés

Célja: A tanulók fejlődésének átfogó minősítése. Adott tanítási-tanulási szakasz lezárásakor az elért tudásállapot rögzítése, viszonyítás a követelmények tükrében az induló tudásállapothoz. Cél a minősítés. Alkalmazása: nagyobb tanulási témák, időegységek végén. (félév, tanév vége)

- Értékelés pedagógiai szakaszokhoz rendelt

Az első pedagógiai szakaszban, az 1. évfolyamon félévkor és tanév végén, a második évfolyamon félévkor szöveges értékeléssel minősítünk. A 2. évfolyam tanév végétől a 12. évfolyam végéig a félévi és év végi teljesítmények értékelése osztályzattal történik.

Az előzőekben ismertetett értékelési formák mellett más módok és eszközök is alkalmazhatók adott időegység (naponta, hetente) alkalmával.

Ez történhet tetszőleges szimbólumok alkalmazásával. A konkrét teljesítményekhez kötődő, alternatív megoldások bármely területen és fejlesztési szakaszban alkalmazhatók.

Az értékelés tantárgyi elvei

- A tanuló továbbhaladásához minden területen a minimális követelményt teljesíteni kell.
- A tantárgyi értékelés tükrözze a helyi tantervben megfogalmazott követelmények és a teljesítés viszonyát, a fejlődésben elért eredményt.
- Tárja fel az elmaradás, a hibák okait.
- Hangsúlyozza a pozitívumokat.
- Legyen folyamatos, segítse elő a rendszeres megerősítést.
- Törekedjen mindenkor valamennyi tantárgy tekintetében objektivitásra, méltányosságra.
- A tantárgyi órákon a tanulók teljesítményét szövegesen vagy osztályzattal értékeljük.

Érdemjeggyel történő értékelés

- témazárók, dolgozatok
- írásbeli, szóbeli feleletek
- órai munka
- memoriterek
- színvonalas kutatási munkák

Írásbeli felmérések, beszámoltatások formái, rendje

- Tanév elején diagnosztikus mérésekkel tárjuk fel a tanulók induló tudását (csak százalékoljuk).
- Tanév közben évfolyamonként, tantárgyanként egységesített szempontok alapján témazáró dolgozatokat (tematikus tudáspróbák) iratunk.
- Tanév közben formatív mérésekkel szerzünk információkat folyamatosan a további fejlesztő munkához.
- A tantervi követelmények teljesítéséről félévkor és a tanév végén kritériumorientált, minősítő (szummatív) felméréssel győződünk meg.
- Vizsgák írásbeli részét (alapvizsga) osztályzattal vagy százalékosan értékeljük.
- Bemeneti, kimeneti mérések iskolánk minőségfejlesztési programjához kapcsolódóan jelennek meg az abban megjelölt évfolyamokhoz és tantárgyakhoz kidolgozott feladatsorokkal.

- Témazáró dolgozat naponta legfeljebb kettő iratható az osztályban tanító tanárok előzetes egyeztetésével. Időpontját egy héttel korábban be kell jelenteni. A dolgozatok eredményét tíz munkanapon belül közölni kell a tanulókkal; magyar és német irodalom dolgozat esetén a határidő tizenöt munkanap lehet. Jelölése a naplóban piros színnel történik. A tanév végi értékelést ezek a jegyek dominánsan befolyásolják.
- Felelet értékű dolgozat előzetes bejelentés nélkül is iratható. Bejegyzése a naplóba kék színnel történik.

A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei

Meg kell adni a lehetőséget a tanulónak (pl. témazáró, felmérő stb.) pótlására, esetleg javítására akkor, ha a tanuló

- egészségügyi okok miatt,
- pszichés problémái miatt,
- esetleges egyéb nehézségei miatt

nem adott számot tudásáról vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye. A kialakult helyzet kellő mérlegelése után a szaktanár - indokolt esetben- adjon lehetőséget a pótlásra, ill. javításra.

Az érdemjegy, a minősítés pótlására vonatkozó lehetőségről minden tanulót tájékoztatni kell.

A tantárgyak szöveges és osztályzattal történő értékelése

Az alsó tagozaton az első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést alkalmazunk. Szöveges értékelésnél a tanulók tudásának dokumentálására az értékelő szöveget a tanárok, a tanítók fogalmazzák meg egységes keretek között szerkesztett, munkaközösségek által megtárgyalt és elfogadott minták alapján.

Osztályzattal történő értékelés

A második évfolyam végétől osztályzattal értékeljük a tanulókat.

A tanulók tudásának írásbeli (témazárók, felmérések) értékeléséhez a teljesítmények minimuma és optimuma közötti (0-100%) skálát a munkaközösségek tagjai megvitatják, majd a gyakorlatban a többség által elfogadott skálát egységesen használják.

Pedagógiai Programunkban javaslatot teszünk az értékelési skálák minél optimálisabb kialakításához, segítve ezzel a szakmai munkaközösségek értékelési skáláinak kialakítását. A javaslatban szereplő teljesítményszázalékok általában elfogadottak, de a ponthatárok a tantárgyak és a témák nehézségének függvényében változtathatók.

Javaslat a teljesítményszázalékok kialakításához:

100%-91% =5

90%-76 % =4

75%-60 % =3

59%-42% =2

41%- 0% =1

A szorgalom és magatartás értékelésének kritériumai

A szorgalmat a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszony, a munkavégzés színvonala, a tanuló kötelességtudása alapján értékeljük.

A felszerelés hiánya elbírálásánál a mindenkori házirend szabályai érvényesek, és ezt ennek megfelelően kell figyelembe venni.

A félévi és év végi minősítésről a nevelőtestületi értekezlet dönt.

A magatartást a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeljük. Értékeljük a társakhoz, a felnőttekhez való viszonyulást, a házirend betartását- (késések, igazolatlan órák)- saját és mások iránt érzett felelősségérzetet, az iskola vagyontárgyainak megóvását.

Hangsúlyozzuk, hogy az értékelésnél, a minősítésnél az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot.

A félévi és év végi minősítésről a nevelőtestületi értekezlet dönt.

II.3. A tanulók jutalmazásának elvei, formái

Az iskola dicséretben részesíti azt a tanulót, aki képességeihez mérten kiemelkedő munkát végez példamutató közösségi magatartást tanúsít

Jutalomban részesül az a tanuló, aki

városi versenyeken 1-3., a megyei versenyeken 1-5., és országos tanulmányi versenyeken 1-10. helyezést ért el,

kimagasló sportteljesítményt nyújt.

A több éven át kiemelkedő tanulmányi- és sport teljesítményt nyújtó tanulókat, az iskola érdekében kiemelkedő közösségi munkát végző tanulókat valamint az OKTV 1.-10. helyezettjét az általános iskolai ill. a gimnáziumi ballagás alkalmával az intézmény plakettjével illetve serleggel jutalmazzuk meg.

Tanulói közösséget csoportos dicséretben vagy jutalomban lehet részesíteni. Csoportos jutalmazás a jutalomkirándulás, kulturális rendezvények csoportos megtekintése lehet.

A jutalmazás formáit az intézmény házirendje tartalmazza.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Ezek a tanulók a tanév végén könyvvel és oklevéllel, a végzősök plakettel jutalmazhatók. A jutalmak odaítéléséről - a pedagógusok és az osztályközösség javaslatának meghallgatása után - a konferencia dönt.

A jutalmazásokat az intézmény faliújságján és az iskolarádióban ki kell hirdetni.

II.4. Fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei

Fegyelmi büntetést kap az a tanuló, aki a Házirendben megfogalmazott vétségeket elköveti. A büntetés formáit szintén az intézmény házirendje tartalmazza.

A különösen súlyos vétségek fegyelmi bizottság elé kerülnek.

A fegyelmi bizottság tagjai: igazgató, ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnöki munkaközösség vezetője, a tanuló osztályfőnöke, a diákönkormányzat képviselője.

II.5. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Általános alapelvként azt fogalmazzuk meg, hogy a házi feladat gyakorló jellegű legyen, ne tartalmazzon új anyagot. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy időnként az önálló ismeretszerzést vagy az ismeretek bővítését szolgálja pl. kutatómunka formájában.

Az alsó tagozaton annyi írásbeli és szóbeli házi feladatot adunk, hogy minden tanuló a napközis tanulási idő végére képes legyen azt befejezni.

Tanítási szünetekre nem adunk írásbeli házi feladatot – kivéve, ha olyan kutatómunkáról van szó, amelyhez elengedhetetlen az írásbeliség -, szóbeli viszont adható, beleértve a kötelező olvasmányok olvasását.

A hét végére nem adható több házi feladat, mint amennyit egyik tanóráról a másikra feladunk.

II.6. Alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai

Az iskolai oktatásban alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket és taneszközöket a műveltségterület oktatásában érintett pedagógusok közössége választja ki az alábbiak szerint:

- a jelenleg kapható tankönyvek, segédletek a lehető legjobban fedjék le a műveltségterület-tantárgy tartalmát
- azonos feltételek megléte esetén a kedvezőbb árú részesülnek előnyben
- az új tankönyvek, segédletek bevezetése mindig felmenő rendszerben történik és a több éven keresztül felhasználható könyveket, segédleteket kell előnyben részesíteni
- az új tankönyvek, segédletek bevezetésekor a rendelés elkészítése előtt ki kell kérni a Szülői Szervezet véleményét.
- A taneszközöket a tantervben szereplő taneszközlistából a munkaközösség javaslata alapján kiválasztva, a tanterv bevezetésével párhuzamosan végezzük.
- Nemzetiségi és német tantárgyak esetén kiegészítő taneszközök használata indokolt

II.7. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Az Oktatási Minisztérium által 2001-ben kiadott ajánlás alapján iskolánk dr. F. Mérey Ildikó „Mini Hungarofitt” módszerét találta alkalmasnak a tanulók fizikai állapotának méréséhez, azóta is ezt alkalmazzuk, s kívánjuk a jövőben is alkalmazni.

A „Mini Hungarofitt” 9 éves kortól felnőtt korú tanulóinkkal bezárólag mér, a német próba ugyanígy kezdődik és a felnőtt korosztálynak is nyújt felmérési anyagot, így a 13. évfolyamon tanulókat is bevonjuk a rendszerbe. csd

A Hungarofitt módszer méri:

Az aerob vagy alap-állóképességet

(Cooper teszt vagy 2000 m futás), izomerő mérésénél a dinamikus ugróerőt (az alsó végtag dinamikus erejének mérése helyből távolugrással)

Dinamikus erő-állóképességet

A vállövi és karizmok erőállóképességének mérése (mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás, folyamatos kifáradásig)

A csípőhajlító és a hasizom erőállóképességének mérése (hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan, kifáradásig)

A hátizmok erőállóképességének mérése (hasonfekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan kifulladásig)

Ezeket a felméréseket ősszel és tavasszal is elvégezzük, majd összesítjük és a megadott pontérték táblázat szerint kiszámoljuk és a kidolgozott értékelési szintek szerint képet kapunk tanulóink fizikai állóképességéről.

Ezeket először osztályszinten és nemenként értékeljük, majd egy másik táblázatban iskolai szinten is elvégezzük az értékelést.

Ezt az értékelő táblázatot továbbítjuk iskolánk házi orvosának és F. Mérey Ildikónak országos összehasonlító elemzésre.

III. A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A felszerelések és taneszközök jegyzékét a melléklet tartalmazza.

IV. A Pedagógiai Programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítására:

- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- az iskolaszék;
- az iskola fenntartója

tehet javaslatot.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül az iskolaszék szülői, illetve diák-önkormányzati képviselői útján az iskolaszéknek javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál
- az iskola irattárában
- az intézmény igazgatójánál
- az intézmény honlapján

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

1. A Pedagógiai Programot az iskolai diákönkormányzat véleményezte.

Kelt: Pécs, 2014. szept. 15.

.....
az általános iskolai diákönkormányzat
vezetője

2. A Pedagógiai Programot az iskolai diákönkormányzat véleményezte.

Kelt: Pécs, 2014. szept. 15.

.....
a gimnáziumi diákönkormányzat
vezetője

3. A Pedagógiai Programot a kollégiumi diákönkormányzat véleményezte.

Kelt: Pécs, 2014. szept. 1.

.....
a kollégium diákönkormányzat
vezetője

6. A Pedagógiai Programot az intézmény szülői szervezete véleményezte.

Kelt: Pécs, 2014. szept. 15.

.....
az iskolai szülői szervezet
elnöke

8. A Pedagógiai Programot az intézményi alkalmazotti közösség elfogadta.

Kelt: Pécs, 2014. szept. 15.

.....
pedagógusok képviselője

9. A Pedagógiai Programot az intézmény vezetője jóváhagyta.

Kelt: Budapest, 2014. szept. 26.

.....
Eglenderné Hock Ibolya
igazgató

10. A Pedagógiai Programot a fenntartó elfogadta.

Kelt: Budapest, 2014.szept. 26.

.....
Heinek Ottó
elnök
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata